GGD IJsselland

Jaarstukken
GGD IJsselland 2018

Jaarstukken 2018

Jaarverslag en Jaarrekening over 2018

17 mei 2019

Versiebeheer

Versie

Versienr	Auteur	Opmerkingen
0.1	H. Claus	
0.2	H. Claus / J. Homburg	
0.3	H. Claus / J. Homburg	
0.4	M. Dekker / J. van Gastel	
0.5	M. Dekker / J. van Gastel	Versie verstuurd aan de accountant
0.6	J. van Gastel	Aanpassingen n.a.v. controle
0.7	M. Dekker / J. van Gastel	Aanpassingen n.a.v. controle
1.0	J. van Gastel	

Distributie

Versienr	Datum	Verspreid aan
0.1	23-01-2019	Jeroen Homburg
0.2	21-02-2019	Rianne van den Berg
0.3	25-02-2019	
0.7	16-05-2019	Accountant
1.0	28-05-2019	Gemeenten en algemeen bestuur

Documenteigenaar	Jeroen Homburg
Vastgesteld door	algemeen bestuur
Datum vaststelling	20 juni 2019
Geplande evaluatiedatum	n.v.t.
Digitale vindplaats	G19.000954

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

Samenvatting 5

1. Inleiding 13
   1.1 Toelichting op de jaarstukken 13

Deel A: Jaarverslag 2018 15

2. Algemene ontwikkelingen GGD IJsselland 17
   2.1 Governance en bestuursagenda 17
   2.2 Ontwikkeling van de organisatie 17
   2.3 Samenstelling van het bestuur 18

3 Activiteiten van GGD IJsselland 2018 19
   3.1 Inleiding 19
   3.2 Programma Gezondheid 19
   3.3 Programma Service en Samenwerking 30

4. Medewerkers (sociaal jaarverslag) 32
   4.1 Opleiden en ontwikkelen 32
   4.2 Personeel in cijfers 32
   4.3 Arbeidsomstandigheden 34

5. Kwaliteit 35
   5.1 Inleiding 35
   5.2 Kwaliteitsbeleid 35
   5.3 Het kwaliteitsmanagementsysteem 35
   5.4 Doelstellingen en resultaten 2018 35
   5.5 Klachten 36
   5.6 Bezwaarschriften 37

6. Specifieke paragrafen 39
   6.1 Algemeen 39
   6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 39
   6.3 Financiële kengetallen 40
   6.4 Onderhoud kapitaalgoederen 41
   6.5 Bedrijfsvoering 41
   6.6 Verbonden partijen 41
   6.7 Financiering 42

Deel B: Jaarrekening 2018 45

7. Balans 47

7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepalingen 48
   7.2 Toelichting op de balans 49

8. Overzicht van baten en lasten 57
   8.1 Totaaloverzicht baten en lasten GGD IJsselland 57
   8.2 Financiële toelichting per programma 59
   8.3 Algemene dekkingsmiddelen 60

Bijlagen bij de jaarrekening 65

Bijlage 1: Baten en lasten per taak 67

Bijlage 2: Verantwoording Projecten 68
Bijlage 3: Kapitaallasten 89
Bijlage 4: Staat van activa 90
Bijlage 5: Staat van reserves en voorzieningen 91
Bijlage 6: Toelichting reserves en voorzieningen 92
Bijlage 7: Langlopende geldleningen 94
Bijlage 8: Overzicht gemeentelijke bijdragen 95
Bijlage 9: Overzicht overlopende activa en passiva 96
Bijlage 10: Incidentele baten en lasten 99
Bijlage 11: Publicatie bezoldiging topfunctionarissen 2018 100
Bijlage 12: Controleverklaring 103

Samenvatting

Jaarrekening in één oogopslag

De jaarrekening van GGD IJsselland heeft betrekking op alle uitgaven en inkomsten in 2018. Het gaat om:

1. Producten die worden gefinancierd uit de algemene gemeentelijke bijdrage;
2. Dienstverlening die uit rijksbijdragen wordt gefinancierd;
3. Dienstverlening die met afzonderlijke gemeenten is overeengekomen;
4. Inkomsten en uitgaven voor diensten die door derden worden betaald (via een klanttarief voor burgers of andere partijen).

De totale Programma 2018 omvat afgerond € 28,8 miljoen en kent de volgende inkomsten en uitgaven:

Inkomsten	
Algemene gemeentelijke bijdrage	17.247
Inkomsten uit DVO	1.504
Inkomsten uit projecten	3.074
Rijksbijdrage	2.095
Inkomsten d.m.v. klanttarief	2.458
Overige	2.216
Onttrekking reserve	231
Totaal	28.825

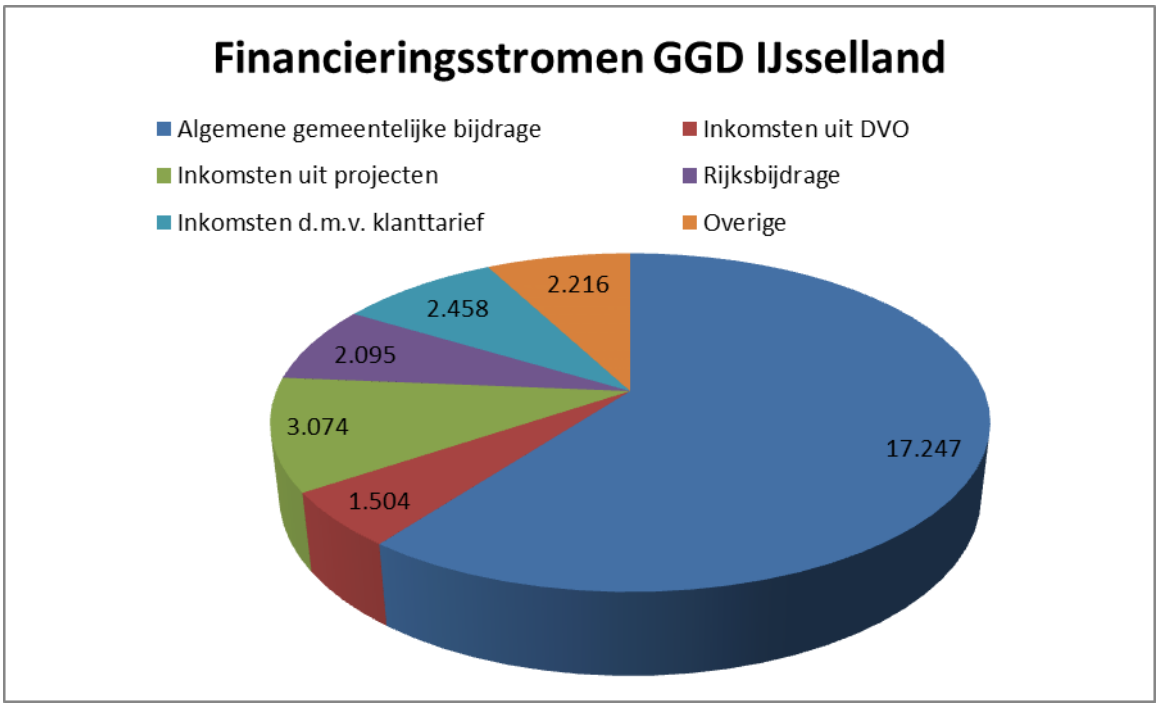
Uitgaven (inclusief overhead)	
Programma Gezondheid	25.483
Programma Service en Samenwerking	1.371
Overige uitgaven	279
Totaal	27.133

Het resultaat bedraagt € 1,7 miljoen positief. Dit resultaat wordt in de jaarrekening nader toegelicht.

Wat betaalde mijn gemeente?

De bijdrage per gemeente is gespecificeerd weergegeven in bijlage 8. De bijdragen zijn afgerond opgenomen in de onderstaande tabel.

Gemeente	gemeentelijke bijdrage (x€1.000)
Dalfsen	924
Deventer	3.162
Hardenberg	2.066
Kampen	1.845
Olst-Wijhe	575
Ommen	578
Raalte	1.126
Staphorst	622
Steenwijkerland	1.344
Zwartewaterland	871
Zwolle	4.134
Totaal	**17.247**

Beleidsindicatoren

De gegevens uit de programmarekening 2018 zijn vertaald in de volgende BBV- beleidsindicatoren.

Naam indicator	Eenheid	Resultaat
Formatie[1]	FTE per 1.000 inwoners	0,40 FTE per 1000 inwoners
Formatie[2]	FTE per 1.000 inwoners	0,48 FTE per 1000 inwoners
Apparaatskosten[3]	Kosten per inwoner	€ 40 / per inwoner
Externe inhuur[4]	Kosten als % totale loonsom + totale kosten inhuur externen	7%
Overhead[5]	% van totale lasten	24%

Toelichting:

[1]: Dit betreft de begrote formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar 2018 op peildatum 1 januari.

[2]: Dit betreft de werkelijke formatie (ultimo 2018) in fte van het ambtelijk apparaat. De bezetting is hoger door uitbereiding van taken (onder meer JGZ 0-4 Steenwijkerland)

[3]: Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (exclusief griffie en bestuur).

[4]: Onder externe inhuur wordt verstaan: de begrote kosten voor het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

[5]: Overheadkosten: Dit betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces conform de definitie van het BBV.

Inhoudelijke resultaten

De GGD in de samenleving
Het 'landschap' waarbinnen de GGD haar werk doet is volop in beweging. Door wetswijzigingen veranderen taken, financieringsstromen wijzigen en gemeenten maken in hun lokale domein keuzes die van invloed zijn op de GGD.

De GGD heeft in 2018 een ontwikkeling richting hybride netwerkorganisatie ingezet om zo goed mogelijk te kunnen anticiperen op wat de samenleving van de organisatie vraagt. Samenwerking en wendbaarheid zijn daarbij de belangrijkste pijlers. Naast vragen in het sociale domein zagen we dat er richting de GGD steeds meer om vragen lagen rond gezondheid in het fysieke domein, op het gebied van veiligheid en de curatieve zorg. Ook gaat het om vraagstukken die vooral samen met andere regionale of lokale partners invulling moeten krijgen.

Het lonkend perspectief van de ingezette ontwikkeling is een toekomstbestendige GGD met maximale maatschappelijke impact; 'GGD IJsselland: voor een gezonde samenleving'. We hebben daarom verder geïnvesteerd in relaties in het netwerk. In juni is een eerste "partnerbijeenkomst georganiseerd met als doel een nader kennismaking met andere partners en een eerste verkenning van concrete samenwerkingsmogelijkheden. Ook is daar gesproken over het concept van positieve gezondheid dat inmiddels ook als rode draad is opgenomen in de nieuwe Agenda publieke gezondheid.

Intern is ook ingezet op het verhogen van persoonlijk leiderschap bij de professionals van de GGD en het bevorderen van bloeiende teams, die zo veel mogelijk zelforganiserend hun werk doen. Er is ingezet op verdere professionalisering van de medewerkers op vakinhoud en competenties als netwerken en samenwerking.

In 2018 was er sprake van een krappe arbeidsmarkt. Omdat het aantal werkzaamheden voor de GGD is toegenomen en het niet altijd mogelijk bleek vacatures tijdig te vervullen heeft dit voor sommige teams geleid tot een hoge werkdruk en prioritering en herverdeling van werkzaamheden. Medewerkers hebben met passie en betrokkenheid invulling geven aan hun primaire (zorg)taken en er is efficient gewerkt. Voor professionalisering en overige meer ontwikkelingsgerichte taken is minder ruimte beschikbaar geweest dan wenselijk. Een ander gevolg hiervan is ook een hoge onderuitputting van een aantal personeelsgerelateerde budgetten in 2018. Begin 2019 is het gelukt om een aantal openstaande vacatures in te vullen en weer meer op sterkte te komen.

Medewerkers van GGD IJsselland hebben in 2018 in samenhang met de missie van GGD IJsselland "voor een gezonde samenleving", gezamenlijk een visie ontwikkeld op hoe de GGD al haar verschillende werkzaamheden uitvoert. De visie wordt als leidraad gebruikt bij de gesprekken in de teams over het werk en de uitvoering van de nieuwe Agenda publieke gezondheid.

Visie GGD IJsselland

GGD IJsselland wil het **gezicht** zijn van de publieke gezondheid in de samenleving. We zetten onze **expertise** in en delen deze in de **samenwerking** met andere partijen. Alle inwoners in onze regio zijn op een eigen manier bezig met gezondheid. Dáár sluiten wij bij aan met als uitgangspunt zoveel mogelijk **regie** bij de inwoner. We spelen **snel** en **flexibel** in op vragen en ontwikkelingen in de samenleving en gaan daarbij **actief** op zoek naar **kansen**.

Het bestuur van de GGD
In december 2017 heeft het vorige algemeen bestuur een ‘verlengde’ bestuursagenda vastgesteld. Deze bestuursagenda ‘Samenspel in publieke gezondheid’ gold voor 2018. In het Publieksjaarverslag GGD IJsselland 2018 laten we in de vorm van een impressie zien waartoe dit samenspel heeft geleid in het afgelopen jaar.

In juni 2018 ging een nieuw ambitieus algemeen bestuur van start in gesprek over de accenten die zij in de komende vier jaar wil leggen rond publieke gezondheid. Er is inmiddels een Agenda voor de publieke gezondheid met als titel ‘Beweging vanuit eigen regie’. Bedoeling van deze agenda, die loopt tot 2023, is dat niet alleen de GGD maar ook ketenpartners een bijdrage leveren aan het realiseren van de agenda. Om daarmee een nieuwe impuls aan gezondheid binnen onze mooie regio voor de komende jaren te geven. Een gezonde leefomgeving, een kansrijke start voor de jeugd, (eenzaamheid onder) ouderen en psychische gezondheid en positieve gezondheid zijn kernthema’s van de nieuwe Agenda publieke gezondheid 2019-2023.

De GGD werkt al enkele jaren aan vernieuwingen in de governance. Doel van deze vernieuwingen is de inhoudelijke verbinding tussen GGD en gemeenten te versterken. Een belangrijk onderdeel hiervan is transparante informatievoorziening over het financiële beleid en heldere procedures om sturing en controle uit te oefenen. In 2018 is een inventarisatie afgerond van onderwerpen die gemeenten hebben aangedragen in het kader van de verbetering van de financiële informatievoorziening.

Belangrijke inhoudelijke ontwikkelingen op verschillende beleidsterreinen in 2018 waren:

Jeugdgezondheidszorg

Op 1 januari 2018 is de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar in de gemeente Steenwijkerland van Zorggroep Oude en Nieuwe Land naar GGD IJsselland overgegaan. GGD IJsselland leverde in 2018 jeugdgezondheidszorg aan alle kinderen van 0 tot 18 jaar in alle 11 regiogemeenten in IJsselland.
De jeugdgezondheidszorg heeft in oktober en november 2018 in totaal 4500 14-jarigen extra gevaccineerd tegen de meningokokkenziekte. GGD IJsselland heeft de vaccinatie aangeboden via consultatiebureaulocaties in de gemeenten. In 2018 zijn op twee consultatiebureaulocaties in de vorm van een pilot klantervaringen gemeten. De uitkomsten van de onderzoeken zijn overwegend zeer positief.

In 2017 is gekozen voor een andere vragenlijst namelijk “Jij en Je gezondheid” voor het uitvoeren van het gezondheidsonderzoek in klas 2 en klas 4 op het voortgezet onderwijs. De implementatie van “Jij en je Gezondheid” is geslaagd en de GGD is tevreden met het product. Het voortgezet onderwijs is tevreden met het schoolprofiel dat de GGD kan opleveren vanuit dit programma. Het schoolprofiel geeft inzicht in de gezondheid van de leerlingen.

Infectieziektebestrijding

In 2018 is in samenwerking met de GGD Twente en o.a. het Isala gewerkt aan de opzet van een zorgnetwerk voor bestrijding van antibioticaresistentie. Reizigerszorg kent geen gemeentelijke bijdrage en wordt bekostigd vanuit de inkomsten van de klanten. Na deze taken een aantal jaren op rij niet kostendekkend te hebben uitgevoerd, is het jaar 2018 afgesloten met een mooi positief resultaat.

Milieu & Gezondheid

Het team Milieu & Gezondheid heeft zich in 2018 ingezet om het contact met de afdelingen ruimtelijke ordening van gemeenten te versterken zodat het onderwerp gezondheid vooraf een rol speelt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het team heeft in 2018 een begin gemaakt met het afstemmen en delen van kennis met de Omgevingsdienst IJsselland en de Veiligheidsregio IJsselland. De samenwerking heeft tot doel om te werken aan integrale adviezen aan gemeenten.

Technische hygiënezorg, Toezicht Wmo en Toezicht Kinderopvang

De toezichthouders Wmo van GGD IJsselland voeren sinds januari 2017 namens alle elf gemeenten in IJsselland het toezicht uit op de naleving van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. De samenwerking tussen gemeenten en toezichthouders verloopt goed. Eind 2018 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het toezicht Wmo tijdens het ambtelijk overleg toezicht Wmo.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de kwaliteit van de kinderopvang in de regio IJsselland - op een enkele uitzondering na goed op orde is. Ondanks de uitbreiding van het aantal te inspecteren instellingen is het in 2018 gelukt om alle kinderopvanglocaties en een steekproef van de gastouders te inspecteren.

Maatschappelijke zorg

In het algemeen valt op dat de meldingen bij alle teams van maatschappelijke zorg zijn toegenomen. Dat zorgt voor een grote werkdruk. De GGD leverde in 2018 met een uitbreiding van de bereikbaarheid (24/7) van team VIA een bijdrage in de zorgstructuur. GGD IJsselland heeft in opdracht van gemeenten invulling gegeven aan de negen geformuleerde bouwstenen voor een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Elke gemeente heeft per 1 oktober 2018 een eigen aanpak, waarin zowel de regionale initiatieven en samenwerkingsafspraken met relevante ketenpartners als lokale ontwikkelingen zijn opgenomen.

Thema's in lokaal gezondheidsbeleid

GGD IJsselland heeft in 2018 vijf gemeenten actief ondersteund bij de ontwikkeling van de lokale gezondheidsnota. De GGD ondersteunt twee andere gemeenten met kennis en data en beleidsadvisering bij hun GIDS (Gezond in de Stad) aanpak.

In 2018 is gewerkt aan de ontwikkeling van de IJssellandScan: een digitale databank met gezondheidsinformatie van regio IJsselland. Op 4 december 2018 is de IJssellandscan (feestelijk) gelanceerd.

In 2018 is aan de doorontwikkeling van de GGD Academy gewerkt. Dit is een landelijk concept om scholing en ondersteuning aan te bieden aan instellingen en organisaties die een rol spelen bij het realiseren van de doelen van publieke gezondheid.

In 2018 heeft de GGD meer dan voorheen ingezet op ouderen. Door onder meer het project "De oudere zelf aan het roer!" uit te voeren.

Met het project 'Zelfmoord? Praat erover!' is de regio IJsselland aangesloten bij het landelijke SUPRANET-traject van 113 Zelfmoordpreventie. In juni 2018 was de Kick-off van het project, waarmee een officiële start is gemaakt met het IJssellandse suïcidepreventie-netwerk. Om de signalen te herkennen van iemand met suïcidale gedachten en om suïcide bespreekbaar te maken, is de 'Suïcidepreventietraining gatekeeper' ontwikkeld.

Toelichting op de jaarrekening (financieel resultaat 2018)

Deze paragraaf vormt een bestuurlijke toelichting op de Jaarrekening 2018. Door de Jaarrekening en het Jaarverslag in één document te presenteren wordt beoogd de jaarrekening meer te plaatsen in de context van de inhoudelijke ontwikkelingen die zich in het begrotingsjaar 2018 hebben voorgedaan.

Ontwikkelingen in de begroting 2018

De programmabegroting van GGD IJsselland 2018 is in juni 2017 door het algemeen bestuur vastgesteld, nadat deze aan de gemeenteraden van deelnemende gemeenten was voorgelegd. In 2018 heeft één begrotingswijziging plaatsgevonden naar aanleiding van de Bestuursrapportage in het Najaar 2018

In onderstaande tabel is dit samengevat weergegeven.

Ontwikkeling programmabegroting 2018 inclusief mutaties in de reserves (Bedragen x € 1.000)

Lasten:

Inhoud	Primitieve begroting	Wijziging	Uiteindelijke begroting
Programma			
Gezondheid	21.861	1.741	23.602
Service en Samenwerking	1.354	9	1.363
Algemene lasten en dekkingsmiddelen	169	1.307	1.476
Saldo	-	702	702
Totaal	23.384	3.759	27.143

Baten:

Inhoud	Primitieve begroting	Wijziging	Uiteindelijke begroting
Gemeentelijke bijdrage	17.201	560	17.761
Financiering o.b.v. DVO	1.131	-33	1.098
Rijksbijdragen	1.597	256	1.853
Financiering via klanttarief	1.644	125	1.769
Projectfinanciering	1.106	1.494	2.600
Overige financiering	705	1.080	1.785
Mutatie reserve	-	278	277
totaal baten	23.384	3.759	27.143

Financieel resultaat

Ten opzichte van de totale omzet van GGD IJsselland (€ 27,1 miljoen) bedraagt het begrote resultaat (na mutaties van reserves) € 702.000, dit is 2,5% van het totaal begrote bedrag.

Update eerder genoemde financiële ontwikkelingen

In de Bestuursrapportage van het najaar 2018 is gerapporteerd over enkele financiële ontwikkelingen die niet in de oorspronkelijke Programmabegroting 2018 waren opgenomen. In deze rapportage is een prognose van het te verwachten resultaat gemeld van € 702.000. De ontwikkelingen uit de rapportage zijn in de jaarrekening verwerkt. In de jaarrekening 2018 is nu een voordelig resultaat van € 1.692.000 gerealiseerd. Ten opzichte van de prognose in de Bestuursrapportage is dit een afwijking van (voordelig) € 989.000. In de volgende tabel is het verloop inzichtelijk gemaakt. In de tabel staan inkomsten en uitgaven door elkaar. Een V betekent een positieve afwijking ten opzichte van de begroting.

Saldo bestuursrapportage najaar 2018			702.000	V
Nieuwe ontwikkelingen:				
Vacatureruimte	350.000	V		
Saldo kostenplaatsen/overhead	190.000	V		
Vrijval onvoorzien	50.000	V		
Hogere inkomsten zorgopleiding JGZ en IZB	300.000	V		
Hogere inkomsten technische hygienezorg	100.000	V		
Hogere inkomsten vaccinatie/meningokokken	50.000	V		
Hogere kosten laboratoriumonderzoeken	70.000	N		
Overige mutaties	20.000	V		
Saldo nieuwe ontwikkelingen 2018			990.000	V
Per saldo resultaat Jaarrekening 2018			1.692.000	V

In de jaarrekening is een gedetailleerde analyse opgenomen waarin de afwijkingen zijn toegelicht die tot de afwijking van het resultaat ten opzichte van de prognose hebben geleid. Op hoofdlijn is per saldo de mutatie (ten opzichte van de Bestuursrapportage) te verklaren door de volgende ontwikkelingen:

Vacatureruimte:
In 2018 is er sprake van een hoog aantal vacatures dat (tijdelijk) niet ingevuld is geweest. De oorzaken van de vacatureruimte zijn met name:

- er was in 2018 sprake van een krappe arbeidsmarkt. Het was erg moeilijk om o.a. artsen (op alle gebied) en verpleegkundigen te vinden. Dit heeft geleid tot soms lang openstaande vacatures ook

omdat de GGD bij werving inzet op behoud van professionele kwaliteit (overigens heeft de GGD geen hoog uitstroompercentage);

- invulling van de beschikbare formatie voor de “staf jeugdgezondheidszorg” is tijdelijk uitgesteld en deze is pas begin 2019 ingevuld. Dit om er voor te zorgen dat de invulling zou aansluiten op de structuurwijziging van de GGD-organisatie per 1 januari 2019 (de jeugdgezondheidszorg met een eigen staf of een centrale staf voor de hele GGD);

- er is (te) voorzichtig omgegaan met het werven van meer personeel om invulling te kunnen geven aan de in 2018 verhoogde vraag aan maatwerk/extra taken. Bij de opdrachten, die in de loop van het jaar zijn verstrekt, is er enige tijd overheen gegaan voordat de vacatures opengesteld werden. Een voorbeeld hiervan is de meningokokkencampagne. Door de minister is besloten in juli 2018 om de campagne te starten en uit te laten voeren in oktober en november. De extra bijdrage in geld werd pas in het najaar 2018 bekend.

Saldo Kostenplaatsen / overhead
In de kostenplaatsen worden algemenen kosten zoals huisvesting, ICT en ondersteunende diensten verzameld. Deze kosten worden via een opslag in de uurtarieven gedekt en doorbelast naar de programma’s. Er is een positief resultaat ontstaan op de kostenplaatsen doordat er door uitbreiding van taken meer uren zijn geschreven op de programma’s. Daarnaast zijn niet alle budgetten volledig benut. Een nadere toelichting op de kostenplaatsen staat in hoofdstuk 8.3 Algemene dekkingsmiddelen.

Vrijval onvoorzien
Bij het opstellen van de bestuursrapportage is een gedeelte van de post onvoorzien gereserveerd voor onvoorziene uitgaven in de laatste maanden van 2018. Er was geen aanleiding om dit budget aan te spreken waardoor het saldo in 2018 onbenut is gebleven.

Inkomsten Zorgopleiding JGZ/IZB
Binnen GGD IJsselland worden artsen Maatschappij en Gezondheid (profielen Jeugdgezondheidszorg en Infectieziektenbestrijding opgeleid). Deze artsen waren tot 2019 in dienst van de GGD. GGD IJsselland betaalde opleidingskosten en ontving hiervoor achteraf een vergoeding. Door invoering van landelijk werkgeverschap voor deze artsen en daarmee een wijziging in financiering van de opleiding voor arts Maatschappij en Gezondheid per 1 januari 2019 is het vooruitbetaalde bedrag terugontvangen in december. Daarnaast kon de GGD extra kosten van coördinatie en begeleiding i.v.m. opleidingen doorbelasten.

Inkomsten THZ
De inkomsten uit inspecties zijn hoger dan geraamd. De extra inspecties zijn uitgevoerd met minder inhuur en zonder uitbreiding van de formatie door extra (over)werken.

Inkomsten vaccinaties/meningokokken
In 2018 is een nabetaling van 2017 ontvangen en is een extra vaccinatie meningokokken uitgevoerd.

Kosten laboratorium onderzoeken
De laboratoriumkosten zijn hoger doordat het aantal onderzoeken is gestegen. Deze hogere kosten werden niet volledig gedekt uit de subsidie van het Rijk.

Overige mutaties
Bij een groot aantal taken was sprake van kleinere afwijkingen. Deze zijn nader toegelicht in hoofdstuk 3.2 Programma Gezondheid en hoofdstuk 3.3 Programma Service en Samenwerking.

1. Inleiding

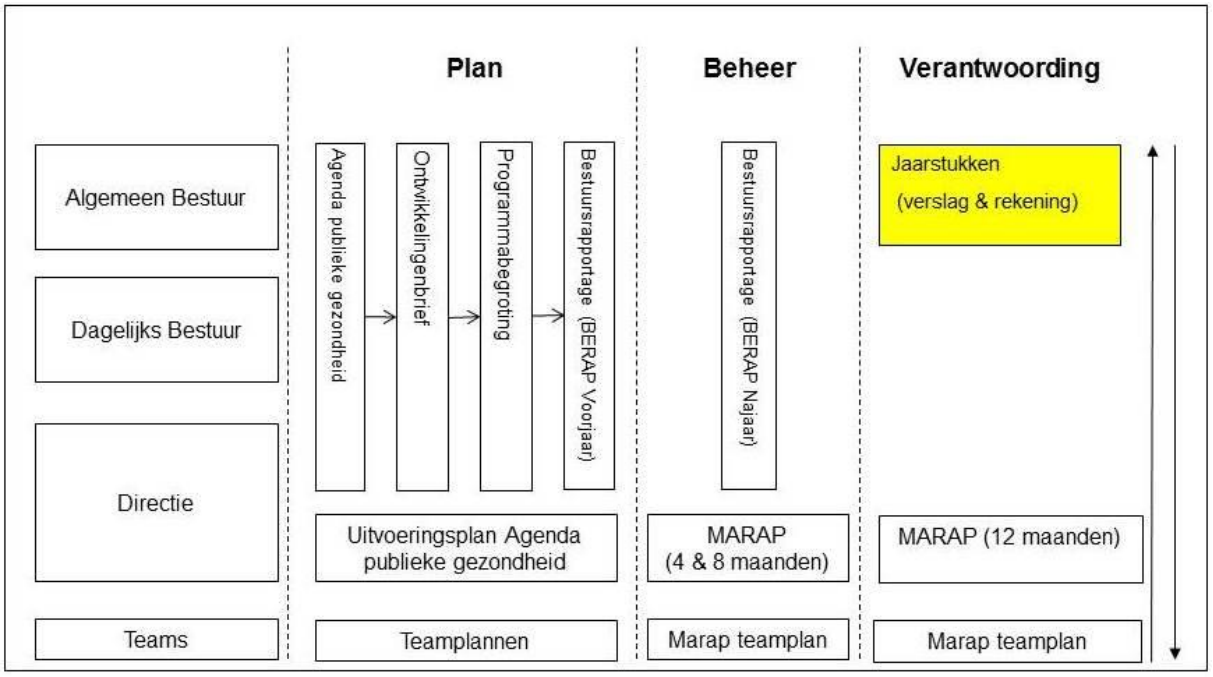
GGD IJsselland is een gemeenschappelijke regeling van en voor 11 gemeenten in Overijssel: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle, en houdt zich bezig met publieke gezondheidszorg.
Publieke gezondheidszorg gaat over de gezondheid van de gemeenschap; het collectief staat centraal. De GGD richt zich in brede zin op bedreigingen voor de gezondheid en op bedreigingen vanuit de samenleving door grote gezondheidsproblemen (van klassieke epidemieën tot bijvoorbeeld de dreiging door overgewicht en verslavingen). Dat doet de GGD vooral met een preventieve aanpak. GGD IJsselland is actief op uiteenlopende terreinen, zoals jeugdgezondheidszorg, bestrijding van infectieziekten en openbare geestelijke gezondheidszorg. Daarbij zijn we met groepen én individuen bezig, we doen onderzoek, beoordelen mensen en situaties, zorgen voor maatregelen en geven we advies en informatie aan volwassenen en jeugdigen en gemeenten.

De taken waar GGD IJsselland uitvoering aan geeft zijn voor een groot deel vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Gemeenten zijn op basis van deze wet verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken voor publieke gezondheidszorg door een gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD).

1.1 Toelichting op de jaarstukken

Het dagelijks bestuur legt met de jaarstukken zowel inhoudelijk als financieel verantwoording af over het realiseren van de voor 2018 afgesproken prestaties. Het Jaarverslag 2018 en de Jaarrekening 2018 vormen samen de integrale Jaarstukken 2018 GGD IJsselland.

Plaats van het jaarverslag en de jaarrekening in de Planning en Control cyclus

De Jaarstukken 2018 van GGD IJsselland kennen twee delen:
Deel A: het jaarverslag 2018
Deel B: de jaarrekening 2018

Het jaarverslag kent twee inhoudelijke hoofdstukken (2 en 3), een sociaal jaarverslag (hoofdstuk 4), het kwaliteitsjaarverslag (hoofdstuk 5) en een afsluitend hoofdstuk met de specifieke onderwerpen die in het kader van de BBV behandeld moeten worden (hoofdstuk 6).

De jaarrekening gaat in op de balans (hoofdstuk 7) en de baten en lasten (hoofdstuk 8). De kosten van de programma's (met een toelichting) zijn opgenomen in het jaarverslag. In de jaarrekening wordt hiernaar verwezen. Deze toelichting vormt een onlosmakelijk deel van de jaarrekening.
Een financiële verantwoording van de projecten treft u aan als bijlage 2. De bijlagen 1 en 3 tot en met 11 horen bij financiële verantwoording (verplichte bijlagen voor de Jaarrekening).

Deel A: Jaarverslag 2018

2. Algemene ontwikkelingen GGD IJsselland

Hieronder worden in vogelvlucht enkele algemene ontwikkelingen in onze organisatie beschreven. Op de meeste ontwikkelingen komen we in hoofdstuk 3 in detail terug.

2.1 Governance en bestuursagenda

In 2017 is op basis van de evaluatie en actuele ontwikkeling met het bestuur afgesproken een ‘verlengde’ bestuursagenda tot 2019 op te stellen. Deze bestuursagenda ‘Samenspel in publieke gezondheid’ is in december 2017 door het algemeen bestuur vastgesteld.

In 2018 hebben gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. GGD IJsselland heeft een nieuw algemeen en een nieuw dagelijks bestuur gekregen. De vorming van het nieuwe algemeen bestuur is in juni 2018 afgerond. Medio juli 2018 is een nieuw dagelijks bestuur benoemd.

Op 3 en 4 oktober 2018 is een bestuurdersconferentie gehouden. De leden van het algemeen bestuur hebben nagedacht over inhoudelijke prioriteiten. Dit heeft geleid tot een concept Agenda publieke gezondheid 2019-2023 (‘Beweging vanuit eigen regie’) die in december is vastgesteld en voor consultatie naar gemeenten en netwerkpartners is gestuurd. Het is de bedoeling de agenda in maart 2019 vast te stellen.

2.2 Ontwikkeling van de organisatie

GGD IJsselland wil eigenaarschap van medewerkers stimuleren en medewerkers in staat stellen om zelf het werk te organiseren en hun professionele rol in te vullen. Vanaf begin 2017 zijn in alle teams gesprekken gevoerd. Op basis van deze input is de uiteindelijke organisatieontwikkelagenda opgesteld. De agenda kent drie hoofdthema’s, met per hoofdthema drie speerpunten:

1. De maatschappelijke opdracht
    a. De GGD voelt voor onze gemeenten als de ‘eigen afdeling Volksgezondheid’.
    b. We kennen onze klanten en zetten deze centraal in ons werk.
    c. We zijn als GGD zichtbaar aanwezig in ons netwerk.
2. Samenwerking
    a. We weten waar we wel en niet van zijn als GGD.
    b. We werken intern team overstijgend samen, daar waar dat functioneel is.
    c. We kennen onze externe partners en werken daar optimaal mee samen.
3. Persoonlijk leiderschap
    a. We hebben invulling gegeven aan persoonlijk leiderschap en wat dit betekent voor onszelf.
    b. We maken vooraf afspraken en spreken elkaar daar op aan.
    c. Onze duurzame inzetbaarheid is verhoogd.

Alle teams hebben in 2018 één of meerdere speerpunten van de organisatieontwikkelagenda ‘geadopteerd’ en uitgewerkt in het teamplan voor 2018. Daarnaast zijn de speerpunten opgenomen in de (personele) gesprekscyclus tussen leidinggevende en medewerker. In de loop van 2018 zijn twee pilots voor de training persoonlijk leiderschap uitgevoerd.

In 2018 is een visie op sturing van de organisatie die ondersteunend is aan de opgave van de GGD vormgegeven en uitgewerkt. Het dagelijks bestuur heeft op 14 juni 2018 de inrichtingsprincipes vastgesteld die de GGD hanteert om te komen tot een hybride netwerkorganisatie. Met ingang van 1 januari 2019 heeft de GGD op grond van de inrichtingsprincipes een nieuwe managementstructuur.

2.3 Samenstelling van het bestuur

In juni 2018 is na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuw algemeen bestuur gevormd. De nieuwe leden van het algemeen bestuur hebben uit hun midden een nieuw dagelijks bestuur gekozen. Om de verschillen te laten zien is zowel de oude als de nieuwe samenstelling van het dagelijks en het algemeen bestuur opgenomen.

De samenstelling van het bestuur eind 2017 was:

Dagelijks Bestuur GGD IJsselland		
Ed Anker (voorzitter)	wethouder	gemeente Zwolle
Jannes Janssen	wethouder	gemeente Hardenberg
Jan Jaap Kolkman	wethouder	gemeente Deventer
Algemeen Bestuur GGD IJsselland		
Ed Anker (voorzitter)	wethouder	gemeente Zwolle
Theo Segers	burgemeester	gemeente Staphorst
Dieke Frantzen-Boeve	wethouder	gemeente Steenwijkerland
Eibert Spaan	wethouder	gemeente Kampen
Gosse Hiemstra	wethouder	gemeente Raalte
Jannes Janssen	wethouder	gemeente Hardenberg
Gerrit Knol	wethouder	gemeente Zwartewaterland
Jan Jaap Kolkman	wethouder	gemeente Deventer
Jan Uitslag	wethouder	gemeente Dalfsen
Ko Scheele	wethouder	gemeente Ommen
Ton Strien	burgemeester	gemeente Olst-Wijhe
Eefke Meijerink	wethouder	gemeente Zwolle

Eind 2018 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

Dagelijks Bestuur GGD IJsselland		
Michiel van Willigen (voorzitter)	wethouder	gemeente Zwolle
Jan Jaap Kolkman	wethouder	gemeente Deventer
Gerrit Knol	wethouder	gemeente Zwartewaterland
Algemeen Bestuur GGD IJsselland		
Michiel van Willigen (voorzitter)	wethouder	gemeente Zwolle
Alwin Mussche	wethouder	gemeente Staphorst
Trijn Jongman-Smit	wethouder	gemeente Steenwijkerland
Jan Peter van der Sluis	wethouder	gemeente Kampen
Gerria Toeter-Aalderink	wethouder	gemeente Raalte
Alwin te Rietstap	wethouder	gemeente Hardenberg
Gerrit Knol	wethouder	gemeente Zwartewaterland
Jan Jaap Kolkman	wethouder	gemeente Deventer
Jan Uitslag	wethouder	gemeente Dalfsen
Ko Scheele	wethouder	gemeente Ommen
Ton Strien	burgemeester	gemeente Olst-Wijhe
Klaas Sloots	wethouder	gemeente Zwolle

3 Activiteiten van GGD IJsselland 2018

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over ontwikkelingen binnen de twee programma's uit de begroting van GGD IJsselland in 2018: 'Gezondheid' en 'Service en Samenwerking'. De ontwikkelingen zijn ingezet met het doel de klanten en opdrachtgevers van GGD IJsselland beter van dienst te zijn, de GGD beter op de kaart te zetten en daartoe de basis op orde te krijgen. De geschetste ontwikkelingen betreffen alleen de bijzonderheden; het 'gewone' werk wordt hier niet beschreven maar is uiteraard wél gedaan!

3.2 Programma Gezondheid

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

GGD IJsselland levert jeugdgezondheidszorg aan alle kinderen van 0 tot 18 jaar in alle 11 regiogemeenten in IJsselland.

De samenhang en verbinding tussen jeugdgezondheidszorg, het gemeentelijke sociale domein en het onderwijs is op diverse tafels besproken. Ook op directie- en managementniveau is contact geweest met diverse managers van het sociale domein binnen de 11 gemeenten en ambtelijk is in alle gremia gesproken over een versterking van preventie. Het met elkaar in gesprek gaan en kansen en dilemma's benoemen heeft bijgedragen aan meer inzicht in de bijdrage door jeugdgezondheidszorg aan de transformatie jeugdzorg. In gesprekken met diverse gemeenten en onderwijsinstellingen is gesproken over de rol van jeugdgezondheidszorg bij het voorkomen van thuiszitters naar aanleiding van het Thuiszitterspact.

Door te focussen en samen te werken met anderen kan de jeugdgezondheidszorg écht het verschil maken in de aanpak van maatschappelijke uitdagingen en wordt voorkomen dat problemen ontstaan. Preventie is een gedeelde verantwoordelijkheid van ouders, leerkrachten, huisartsen, voetbaltrainers, vrienden, jeugdverpleegkundigen en wie dan ook in de omgeving van het kind. Samenwerken lukt beter als partijen elkaar kennen. In de samenwerking tussen alle ketenpartners en de sociale wijk- en gebiedsteams van gemeenten is daarom extra geïnvesteerd in elkaar kennen, vertrouwen en bereid zijn om te delen in verantwoordelijkheden, ervaring, kennis, talent en succes.

Preventieagenda Jeugdgezondheidszorg

In 2018 zijn alle professionals geschoold op een aantal belangrijke thema's:

- Ouderschap
- Gedeelde besluitvorming. Daaronder verstaan we het gezamenlijk in gelijkwaardigheid beslissingen nemen gedurende een (hulp) traject tussen aan de ene kant ouders / jeugdigen en aan de andere kant professionals.
- De invloed van chronische (financiële) stress op het gedrag van mensen.

Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar Steenwijkerland

Op 1 januari 2018 is de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar in de gemeente Steenwijkerland van Zorggroep Oude en Nieuwe Land naar GGD IJsselland overgegaan. Vanaf 1 januari 2018 is gewerkt aan samenwerking in het nieuwe samengestelde team en is de integrale werkwijze 0-18 jaar ingevoerd.

Vaccinatiecampagne – Meningokokken

In 2017 is een toename van de meningokokkenziekte type W geconstateerd. De minister heeft besloten om in 2018 alle jongeren vanaf 14 jaar tegen deze ziekte te vaccineren om verdere stijging van het aantal ziektegevallen te voorkomen.

De jeugdgezondheidszorg heeft in oktober en november 2018 in totaal 4500 14-jarigen extra gevaccineerd. GGD IJsselland heeft de vaccinatie aangeboden via de consultatiebureaulocaties in de gemeenten. Vanwege de maatschappelijke onrust die onder ouders is ontstaan heeft de GGD tijdelijk een extra telefonisch spreekuur ingericht. Door veel bezorgde en ongeruste ouders is gebruik gemaakt van deze service. En zijn ook veel gesprekken over vaccineren op het consultatiebureau gevoerd.

Klantervaring

Op twee consultatiebureaulocaties (Genemuiden en Zwolle-Zuid) is in de vorm van een pilot voor het meten van klantervaringen gebruik gemaakt van de methode Positive Perception Program (PPP). De uitkomsten van de onderzoeken in Genemuiden (respons 313 ouders) en in Zwolle-Zuid (respons 575 ouders) zijn overwegend zeer positief. In 2019 wordt op nog twee locaties een pilot uitgevoerd om daarna een beslissing te nemen of we met deze methode doorgaan.

Jij en je Gezondheid - gezondheidsonderzoek op het voortgezet onderwijs

In 2017 is gekozen voor een andere vragenlijst namelijk “Jij en Je gezondheid” voor het uitvoeren van het gezondheidsonderzoek in klas 2 en klas 4 op het voortgezet onderwijs. De GGD moest op zoek naar een nadere vragenlijst omdat het RIVM EMOVO niet langer wilde ondersteunen. In het schooljaar 2017-2018 zijn alle jongeren in klas 2 en 4 van het voorgezet onderwijs gevraagd deze nieuwe vragenlijst in de klas in te vullen.

Een leerling ontvangt na het invullen van de vragenlijst direct op maat gezondheidsboodschappen. De jeugdverpleegkundige nodigt op basis van een risicotaxatie leerlingen uit. De leerling kan zelf aangeven of hij of zij wil worden uitgenodigd. Ongeveer 40% van de leerlingen worden uitgenodigd voor een vervolggesprek na invullen van de vragenlijst. Indien in het gesprek blijkt dat er meer nodig is wordt dit, met leerlingen en/of ouders en/of school besproken en in gang gezet. Alle resultaten van de onderzoeken worden anoniem gebundeld in een schoolprofiel dat aan het einde van het schooljaar met de school wordt besproken.

De implementatie van “Jij en je Gezondheid” is geslaagd en de GGD is tevreden met het product. Het voortgezet onderwijs is tevreden met het schoolprofiel dat de GGD kan opleveren vanuit dit programma. Het schoolprofiel geeft inzicht in de gezondheid van de leerlingen

Productgroep	Activiteit	Aantallen
Jeugdgezondheidszorg	Kinderen in beeld 0-18 jaar (98%)	113.324
	Extra contacten 0-18 jaar	17.587
	Aantal consultatiebureaus	29

Algemene gezondheidszorg (AGZ)

Infectieziektebestrijding

De *infectieziektebestrijding* in Nederland staat van oudsher op een hoog niveau. Met ontwikkelingen zoals groeiende antibioticaresistentie, opkomen van nieuwe infectieziekten, meer mensen die langer leven en dus grotere groepen mensen die kwetsbaar zijn voor infecties, is het team Infectieziektebestrijding bij GGD IJsselland steeds nadrukkelijker bezig met ontwikkelen van haar professie. Hierbij zijn de negen deeltaken die binnen de infectieziektebestrijding worden onderscheiden een hulpmiddel. Die deeltaken zijn: surveillance, activiteiten gerelateerd aan de wet Publieke gezondheid (meldpunt), beleidsadvisering, preventie, bron- en contactopsporing, de netwerk- en regiefunctie, de vangnetfunctie, 'outbreak'management en tot slot onderzoek. In 2018 is in samenwerking met de GGD Twente en o.a. het Isala gewerkt aan de opzet van een zorgnetwerk voor bestrijding van antibioticaresistentie.

Reizigerszorg kent geen gemeentelijke bijdrage en wordt bekostigd vanuit de inkomsten van de klanten. In de afgelopen jaren lukte het niet om deze taak kostendekkend uit te voeren. Oorzaken hiervoor zijn o.a. tekort aan vaccins, een verhoging van inkoopprijzen en afname van de vaccinaties aan grote groepen. In 2017 is een analyse gemaakt en op basis hiervan een plan om het tij te keren. Dit plan was enerzijds gericht op het verlagen van (personele) kosten door efficiëntere, flexibelere inzet van personeel. Anderzijds op het verhogen van inkomsten door in te spelen op de verhoogde vraag door middel van het realiseren van meer consulten. Het jaar 2018 is afgesloten met een positief saldo.

Ook *tuberculosebestrijding* (tbc) maakt deel uit van infectieziektebestrijding. Bij een uitbraak van tuberculose wordt onderzoek gedaan naar de bron van de infectie, wordt de patiënt behandeld en worden de contacten van een patiënt in kaart gebracht en zo nodig behandeld. De patiënt en zijn omgeving worden begeleid en voorgelicht. In 2018 zijn 22 patiënten behandeld en begeleid.

Seksuele gezondheidszorg

Bij *seksuele gezondheid* kunnen jaarlijks veel mensen, die vallen binnen de gesubsidieerde doelgroep, zich gratis en anoniem laten testen voor seksueel overdraagbare aandoeningen. Als een aandoening wordt geconstateerd, behandelt de GGD de cliënt en zo nodig adviseert en behandelt de GGD de mensen met wie de cliënt contact heeft gehad. In 2018 was er een stijging van SOA-consulten en van het vindpercentage van SOA's. Preventiemedewerkers van het team seksuele gezondheid besteden daar waar mogelijk samen met andere GGD-teams en -partners veel tijd en aandacht aan het geven van voorlichting en training aan met name intermediairs zoals leerkrachten, peers en jongerenwerkers, zodat zij deze kennis kunnen benutten voor de jongeren met wie zij werken.

Forensische geneeskunde

Het vakgebied van forensische geneeskunde is volop in ontwikkeling. De landelijke rapporten van de Commissie Hoes en van de Taskforce Lijkschouw zijn in het voorjaar van 2018 in de Tweede Kamer besproken. Daarbij is geconcludeerd dat de lijkschouw en het forensisch medisch onderzoek als kerntaken bij GGD-en horen, maar ook dat de arrestantenzorg een taak is die bij andere partijen kan worden ondergebracht. Naar verwachting zal in 2019 voor de arrestantenzorg door de politie een aanbesteding plaatsvinden. In 2018 zijn in samenwerking met de vijf GGD-en in Oost Nederland al de nodige voorbereidingen getroffen voor deelname aan de aanbesteding.

Eind 2018 heeft de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten (RGS) GGD IJsselland erkend als Opleidingsinstituut. Twee forensisch artsen zijn als opleider aangewezen. Per 1-1-2019 is een arts

gestart met de beroepsopleiding. In het kader van de opleiding en van kwaliteitsverhoging zijn in 2018 diverse stagemogelijkheden aangeboden.

Publieke gezondheid asielzoekers en statushouders

Gemeenten en Rijk zijn samen verantwoordelijk voor de publieke gezondheid van alle inwoners, dus ook voor vluchtelingen, asielzoekers en statushouders. Voor de publieke gezondheidszorg asielzoekers (PGA) heeft het COA een overeenkomst met GGD GHOR Nederland en voeren de GGD'en deze taken uit. Het gaat hierbij om de preventieve en collectieve zorg voor asielzoekers, ofwel de mensen die o.a. in opvang- en asielzoekerscentra verblijven.

Eind 2016 hebben de gemeenten in IJsselland besloten te investeren in de zorg aan statushouders en hiervoor eenmalig een deel van het budget dat zij van het Rijk ontvangen beschikbaar gesteld. De GGD heeft op projectmatige wijze vorm gegeven aan deze zorg en voornamelijk ingezet op gezondheidsbevordering en (extra) jeugdgezondheidszorg. Op 1 maart 2018 is dit project beëindigd.

Gemeenten ontvangen vanaf 2018 geen specifieke bijdrage meer van het Rijk. In de vergadering van het algemeen bestuur van november 2018 heeft de GGD een voorstel gedaan om bovenstaande taken structureel uit te voeren. Dit voorstel is door het algemeen bestuur aangenomen omdat zij hecht aan bevordering van gezondheid van al haar inwoners.

Milieu en gezondheid

Het team Milieu & Gezondheid heeft zich in 2018 ingezet om het contact met de afdelingen ruimtelijke ordening van de elf IJssellandse gemeenten te versterken zodat het onderwerp gezondheid vooraf een rol speelt bij afwegingen in het ruimtelijke domein. De inzet draagt bij aan de verbinding van het sociale domein met het ruimtelijke domein en het veiligheidsdomein. Daarnaast blijft het team zich inzetten als adviseur van gemeenten bij actuele onderwerpen die raken aan de Omgevingswet, zoals de (intensieve) veehouderij of de ruimtelijke adaptatie ten gevolge van klimaatverandering.

Het team heeft een begin gemaakt met het afstemmen en delen van kennis met de Omgevingsdienst IJsselland en de Veiligheidsregio IJsselland. De samenwerking heeft tot doel om te werken aan integrale adviezen aan gemeenten. Voor een aantal gemeenten heeft het team een bijdrage geleverd aan het ondersteunen bij het opstellen van de omgevingsvisie door te participeren in lokale en provinciale trajecten en het aanreiken van thematische kennis en informatie.

Technische hygiënezorg, toezicht WMO en toezicht Kinderopvang

Vanuit *technische hygiënezorg* geeft de GGD adviezen over hygiëne en infectiepreventie aan grote instellingen (bijvoorbeeld asielzoekerscentra) en bij evenementen. In het kader van deze taak vinden inspecties plaats van tatoeage- en piercingshops en van seksinrichtingen.

De *toezicht*houders *Wmo* van GGD IJsselland voeren sinds januari 2017 namens alle elf gemeenten in IJsselland het toezicht uit op de naleving van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015. Op basis van preventieve onderzoeken, signalen en meldingen van calamiteiten oordeelt de toezichthouder of de maatschappelijke ondersteuning in de regio IJsselland van goede kwaliteit is. De samenwerking tussen gemeenten en toezichthouders verloopt goed. Eind 2018 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het toezicht Wmo tijdens het ambtelijk overleg toezicht Wmo.

In de Wet *kinderopvang* zijn de minimale kwaliteitseisen opgenomen waaraan de kinderopvang moet voldoen. De Wet is van toepassing op kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus en gastouders. Voor registratie, controle en handhaving op basis van de wettelijke eisen zijn de gemeenten verantwoordelijk. De uitvoering van het toezicht is belegd bij de GGD'en.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat in 2018 de kwaliteit van de kinderopvang in de regio IJsselland -op een enkele uitzondering na- goed op orde is. Ondanks de uitbreiding van het aantal te inspecteren items is het in 2018 gelukt om alle kinderopvanglocaties en een steekproef van de gastouders te inspecteren.

Productgroep	Activiteit	Aantallen
Infectieziektebestrijding	Meldingen infectieziekten: (waarvan meldingsplichtig 219)	326
	Meldingen over locaties met infectieziekterisico voor publieke gezondheid: (waarvan meldingsplichtig 52)	150
	Telefonische vragen over infectieziekten:	825
Reizigerszorg	Consulten	11.926
Tuberculose	Consulten arts en verpleegkundige	292
	Patiënten	22
Seksuele gezondheid	Consulten seksueel overdraagbare aandoeningen (soa)	2.994
	Gevonden soa (vindpercentage = 23,2 %)	694
Forensische geneeskunde	Lijkschouwingen	469
	Letselrapportages	314
	Arrestantenzorg: Medische zorg bij bezoek	1.053
	Arrestantenzorg: Telefonisch zorgadvies	317
Statushouders	Voorlichtingen aan statushouders in het kader van hun inburgeringstraject	51
Milieu en Gezondheid	Bijdrage adviesrapport 'De stad als gezonde habitat', bestuurlijke klankbordgroep gezonde leefomgeving, workshop fysieke leefomgeving voor nieuwe raadsleden en uiteenlopende adviezen aan gemeenten, instellingen en burgers.	240
Technische Hygiënezorg	Inspecties tatoeage- en piercingshops	38
	Inspecties seksinrichtingen	3
Toezicht WMO	Preventief toezicht	18
	Signaaltoezicht	8
	Calamiteitentoezicht	11
	Vervolgonderzoeken	6
Toezicht Kinderopvang	Inspecties kinderdagverblijven	511
	Inspecties buitenschoolse opvang	417
	Inspecties gastouderbureaus	39
	Inspecties gastouders (358 nieuw, 93 steekproef)	423

Maatschappelijke zorg

GGD IJsselland voert in nauwe samenwerking met vele zorginstellingen taken uit op het gebied van maatschappelijke zorg. Over deze taken wordt apart gerapporteerd aan de opdrachtgever en betrokken partijen. Hierna worden de belangrijkste ontwikkelingen in 2018 kort weergegeven. In het algemeen valt op dat de meldingen bij alle teams van maatschappelijke zorg zijn toegenomen. Dat zorgt voor een grote werkdruk.

Vervuilde Huishoudens

De werkzaamheden inzake de hygiënische probleemhuishoudens beogen het leefbaar houden dan wel leefbaar maken van woningen in het kader van de Woningwet en de volksgezondheid. Daarnaast

zijn acties gericht op het voorkomen van herhaling van de vervuiling. Deze taak vervult de GGD vanuit haar basistaken voor acht van de elf gemeenten[1].

Team VIA (Vangnet, Informatie, Advies)

Team VIA biedt bemoeizorg aan volwassenen en gezinnen die in een zorgwekkende toestand verkeren en niet in staat zijn om adequate zorg voor zichzelf te organiseren of de zorg mijden. Er is veelal sprake van ernstige psychiatrische- en/of verslavingsproblematiek. Team VIA probeert contact te krijgen met deze mensen en hen toe te leiden naar een reguliere vorm van passende hulpverlening. Soms kan dat snel, soms is hiervoor een langer durende trajectbegeleiding noodzakelijk.

De GGD leverde in 2018 een belangrijke bijdrage in de zorgstructuur door implementatie van 24/7 bereikbaarheid van team VIA. De uitbreiding van de bereikbaarheid is in september 2017 gestart . Met ingang van november 2018 geldt de uitbreiding voor alle acht gemeenten die behoren tot de centrumgemeente Zwolle. Voor de gemeenten Olst-Wijhe en Raalte zijn werkafspraken gemaakt tussen team VIA en het Bijzonder zorgteam (BZT) over de afhandeling van meldingen.

Team zwerfjongeren

Het team Zwerfjongeren probeerde ook in 2018 in contact te komen met jongeren tussen de 15 en 25 jaar zonder vaste woon- of verblijfplaats. Doel is ze zo spoedig mogelijk naar de juiste hulpverlening toe te leiden. De problematiek van de jongeren bleek ook dit jaar vaak meervoudig. Veel jongeren hebben psychische en verslavingsproblemen.

Advies over beleid voor personen met verward gedrag

GGD IJsselland heeft in opdracht van gemeenten invulling gegeven aan de 9 geformuleerde bouwstenen voor een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Elke gemeente heeft per 1 oktober 2018 een eigen aanpak, waarin zowel de regionale initiatieven en samenwerkingsafspraken met relevante ketenpartners als lokale ontwikkelingen zijn opgenomen. Dit maakt dat de initiatieven op de negen bouwstenen in IJsselland gemiddeld als ‘vergevorderd’ worden beoordeeld door het landelijk schakelteam.

Vanuit de sluitende aanpak is geanticipeerd op de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WVGGZ). Deze wet vervangt op 1 januari 2020 de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ). De implementatie van onderdelen van de invoering van de WVGGZ en het vervolg op de aanpak voor personen met verward gedrag worden samen aangepakt. De GGD levert vanaf oktober 2018 de programmamanager voor regio IJssel-Vecht. De gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte hebben hiervoor een eigen programmamanager aangesteld.

Centrale Toegang

In 2018 hield de Centrale Toegang zich bezig met:

[1] Dit betreft de acht gemeenten die behoren tot de centrumgemeente Zwolle, voor de gemeenten Raalte, Olst-Wijhe en Deventer, die vallen onder centrumgemeente Deventer bestaan andere afspraken.

- Behandeling van meldingen en aanvragen voor opvang, beschermd wonen en ambulante begeleiding door instellingen voor maatschappelijke opvang. Dit zijn maatwerkvoorzieningen Wmo;
- Uitvoering van onderzoek en afgifte, namens de gemeenten van de beschikkingen;
- Bewaking van de door- en uitstroom in de keten van maatschappelijke opvang. De Centrale Toegang heeft hierdoor zicht op de populatie in deze voorzieningen;
- Organisatie van periodieke overleggen tussen betrokken instellingen;
- Het inwerking stellen van de winterregeling voor daklozen bij langdurige of extreme kou.

Onderdeel		Aantallen
Maatschappelijke zorg (bemoeizorg)	Meldingen team Bemoeizorg	369
	Meldingen team Bemoeizorg Jeugd	34
	Meldingen team Zwerfjongeren	130
	Meldingen team Vervuilde huishoudens	87
Centrale Toegang	Gemelde instroom in maatschappelijke opvang (MO)	425
	Aanvragen beschermd wonen	1.184

Lokaal en regionaal gezondheidsbeleid

GGD IJsselland ondersteunt gemeenten bij het vormgeven en uitvoeren van gezondheidsbeleid. Dit doet de GGD in de eerste plaats lokaal. Het is de taak van de GGD gemeenten te voorzien van relevantie gezondheidsinformatie en onderzoeksgegevens voor beleid. Daarnaast zijn er regionale activiteiten. Hieronder zijn de belangrijkste activiteiten in 2018 weergegeven.

Gemeenten en nota lokaal gezondheidsbeleid

GGD IJsselland heeft in 2018 vijf gemeenten actief ondersteund bij de ontwikkeling van de lokale gezondheidsnota (te weten Zwolle, Deventer, Staphorst, Zwartewaterland en Olst-Wijhe). Vier gemeenten hadden hun nota al in 2017 geactualiseerd (Ommen, Hardenberg, Raalte, Dalfsen). De GGD ondersteunt Kampen en Steenwijkerland met kennis en data en beleidsadvisering bij hun GIDS (Gezond in de Stad) aanpak. Deze twee gemeenten zijn bezig met de voorbereiding van een nieuwe lokale gezondheidsnota. Beide gemeenten betrekken de GGD hierbij.

Het lokaal gezondheidsbeleid krijgt in bijna alle gemeenten steeds meer aandacht en de nadruk ligt uitdrukkelijk op integraal beleid. Er is veel aandacht voor gezonde omgeving, ook vanwege de Omgevingswet. Positieve gezondheid, een brede kijk op gezondheid, is voor de meeste gemeenten het uitgangspunt of de leidende visie die aan het beleid ten grondslag ligt. Belangrijke thema's zijn: sociaaleconomische gezondheidsverschillen, mentale gezondheid, leefstijl (vooral alcohol en overgewicht) en (kwetsbare) ouderen.

Monitoring

In 2018 is de dataverzameling van de kindermonitor voor het grootste deel afgerond. Eén onderdeel loopt nog door tot begin 2019: het onderzoek onder leerlingen van groep 7. De resultaten van de deelonderzoeken die zijn afgerond, zijn gebundeld en verwerkt in een regionale factsheet, die begin november 2018 afgerond is. Daarnaast is er per gemeente een factsheet met de belangrijkste resultaten en een tabellenboek opgeleverd. De resultaten zijn eind 2018 gepresenteerd in het algemeen bestuur en bij een enkele gemeente. Bij de overige gemeenten zullen de resultaten in 2019 besproken worden.

In 2018 is gewerkt aan de ontwikkeling van de IJssellandScan: een digitale databank met gezondheidsinformatie van regio IJsselland. De IJssellandScan is een samenwerking tussen GGD IJsselland

en Proscoop. De regionale gezondheidsinformatie is op een toegankelijke en gebruiksvriendelijke manier in beeld gebracht. De doelgroepen voor de IJssellandscan zijn beleidsmedewerkers van de 11 gemeenten in IJsselland, (beleids)medewerkers en managers van organisaties in zorg, welzijn en sport en geïnteresseerde inwoners. Op 4 december 2018 is de IJssellandscan (feestelijk) gelanceerd.

Gezonde School

GGD IJsselland ondersteunt scholen (zowel primair onderwijs, voortgezet onderwijs als middelbaar beroepsonderwijs) die Gezonde School willen worden. Hiervoor is al een aantal jaar een landelijke subsidieregeling beschikbaar. In het voorjaar van 2018 hebben 39 scholen in de regio IJsselland deze subsidie toegekend gekregen. In september 2018 is de GGD gestart met het ondersteunen van deze scholen. Het doel is dat de rol van de Gezonde Schooladviseur steeds meer door de eigen JGZ verpleegkundige van de school wordt uitgevoerd. Ook is de 'Gezonde School methodiek' opgenomen in de werkinstructie voor het relatiegesprek, dat door de JGZ-contactpersoon met alle scholen twee keer per jaar wordt gevoerd.

Daarnaast zijn er in een aantal gemeenten lokale projecten/initiatieven m.b.t. de Gezonde Schoolaanpak. Zo wordt in de gemeente Deventer vanuit het project 'Gezonde School Deventer', samen met partners gewerkt aan de Gezonde School. In de gemeente Steenwijkerland wordt al sinds 2015 ingezet op borging van de Gezonde Schoolaanpak via de aanpak Fit op School. De coördinatie ligt in handen van de GGD.

In 2018 heeft de GGD ook de rol van 'makelaar' voor de provincie Overijssel van het landelijke programma Jong Leren Eten gekregen. Binnen dit programma wordt een koppeling gelegd met Gezonde School.

GGD Academy

GGD Academy is een landelijk concept om scholing en ondersteuning aan te bieden aan instellingen en organisaties die een rol spelen bij het realiseren van de doelen van publieke gezondheid. In 2017 heeft GGD IJsselland een begin gemaakt met het ontwikkelen en uittesten van het concept. De pilot fase is met een positief resultaat afgerond. In 2018 is aan de doorontwikkeling gewerkt. De GGD Academy geeft trainingen, workshops en andere vormen van ondersteuning vanuit actuele vragen op het gebied van gezondheid, welzijn en veiligheid.

Preventief gezondheidsbeleid voor ouderen

Het project "De oudere zelf aan het roer!" loopt van 1 juni 2018 tot 1 december 2019. De GGD ontvangt voor het project provinciale subsidie.

In 2018 is met de afzonderlijke gemeenten in IJsselland een gesprek gevoerd rond het thema: wat heeft de "nieuwe oudere" nodig om gezond, vitaal en veilig langer zelfstandig thuis te wonen (op de plek te wonen, die zij/hij verkiest)? Gemeenten gaven heel diverse actuele onderwerpen aan bijvoorbeeld armoede en eenzaamheid, informele zorg, cultuursensitieve zorg en kwetsbare ouderen.

GGD en gemeenten hebben samen onderzocht wat er al gerealiseerd is rond het thema en vervolgens aan diverse lokale partijen (ouderen, lokale partners, gemeente) gevraagd, waar de GGD nog een zinvolle bijdrage kan leveren. In 2018 bestond die bijdrage uit:
- aanleveren van verdiepende analyses t.a.v. bepaalde onderwerpen;
- geven van informatie over positieve gezondheid;
- adviseren over vragenlijsten voor huisbezoeken;
- meedenken over registratie en evaluatie van bepaalde nieuwe interventies;

- bijdragen aan overleg met provincie over regionale uitrol van bepaalde interventies;
- deelnemen aan lokaal overleg over integrale ouderenzorg.
Ook is er in enkele gemeenten een start gemaakt met verdiepend onderzoek.

Suïcidepreventie

Met het project 'Zelfmoord? Praat erover!' is de regio IJsselland aangesloten bij het landelijke SUPRANET-traject van 113 Zelfmoordpreventie (SUïcidePReventie ActieNETwerk). In 2016 zijn 6 regio's met suïcidepreventie gestart en 113 streeft naar 16 aangesloten regio's in 2020. In juni 2018 was de Kick-off van het project, waarmee een officiële start is gemaakt met het IJssellandse suïcide-preventie-netwerk. Er waren zo'n 85 mensen aanwezig vanuit gemeenten, zorg, welzijn, politie, scholen en kerken. De brede betrokkenheid maakte duidelijk dat suïcidepreventie een taak is van velen.

Het uiteindelijke doel van Supranet en het project *'Zelfmoord? Praat erover!'* is dat burgers in de regio IJsselland niet langer eenzaam en radeloos sterven door suïcide. Beoogd wordt:

- het taboe rond suïcide te doorbreken;
- suïcidale gedachten en uitingen beter te signaleren en vervolgens bespreekbaar te maken;
- van daaruit sneller toe te leiden naar professionele hulpverlening.

Het project richt zich op vier pijlers:

- Pijler 1: Publiekscampagne
- Pijler 2: Trainen van gatekeepers
- Pijler 3: Suïcidepreventie in de huisartsenpraktijk en ketenzorg
- Pijler 4: Focus op risicogroepen

Samen in Beweging met kwetsbare inwoners

In oktober 2018 is het project Samen in Beweging van start gegaan: een integrale aanpak om kwetsbare inwoners te stimuleren om mee te doen en in beweging te komen. In het eerste jaar van het project wordt in samenwerking met lokale stakeholders, professionals en inwoners de situatie van kwetsbare inwoners in de deelnemende gemeenten in beeld gebracht. Op basis daarvan wordt een gedragen plan van aanpak voor een interventie gemaakt. Deze interventie wordt vanaf oktober 2019 uitgerold en gemonitord. Een belangrijk onderdeel van dit project zijn de regionale- en bovenregionale leernetwerken waarin de betrokken professionals en stakeholders ervaringen en kennis over integraal werken en de gekozen interventies met elkaar uitwisselen.

In de regio IJsselland loopt het project in Hardenberg, Kampen, Steenwijkerland en Zwartewaterland. Het project wordt gefinancierd door ZonMw en de volgende partijen werken erin samen: GGD Noord- en Oost-Gelderland, GGD IJsselland, Werkplaats Sociaal Domein van Hogeschool Viaa, Sportservice Overijssel en Academische Werkplaats Publieke gezondheid AGORA. In Overijssel is de projectleider gestationeerd bij de GGD.

Lokale programma's

Naast deze regionale programma's, worden er ook meerdere lokale programma's uitgevoerd met coordinatie vanuit de GGD. Te noemen zijn:

- Zwolle Gezonde Stad
- Raalte Gezond
- Samen Gezond in Deventer

In 2018 is de GGD ook aangesloten bij sub regionale netwerken als Vitaal Vechtdal en de Regionale Zorgalliantie Zwolle e.o.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Omschrijving	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
Exploitatielasten	5.266	6.347	5.685	-662	V
Kapitaallasten	77	121	79	-42	V
Kostenplaatsen	11.741	12.250	12.844	594	N
Totaal saldo van lasten	**17.084**	**18.718**	**18.608**	**-110**	**V**
Gemeentelijke bijdrage	-15.692	-16.277	-16.173	104	N
Financiering o.b.v. DVO	-1.131	-1.097	-1.504	-407	V
Rijksbijdragen	-1.597	-1.853	-2.095	-242	V
Financiering via klanttarief	-1.644	-1.732	-2.007	-275	V
Projectfinanciering	-1.106	-1.253	-1.290	-37	V
Overige financiering	-691	-1.675	-1.793	-118	V
Totaal saldo van baten	**-21.861**	**-23.887**	**-24.862**	**-975**	**V**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-4.777**	**-5.169**	**-6.254**	**-1.085**	V
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-67	-20	47	N
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	-
Gerealiseerd resultaat	**-4.777**	**-5.236**	**-6.274**	**-1.038**	**V**

Het programma Gezondheid sluit af met een voordelig saldo van baten en lasten van € 1.085.000 t.o.v. de begroting na wijzigingen. Wanneer rekening wordt gehouden met de mutaties in de reserves die toegerekend kunnen worden aan het programma Gezondheid, dan sluit het programma Gezondheid af met een voordelig resultaat van € 1.038.000 t.o.v. de begroting na wijziging.
Hieronder worden de belangrijkste oorzaken nader toelicht:

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– JGZ sluit met een positief resultaat van € 586.000. Vacatures zijn later vervuld of niet ingevuld (staf JGZ) (€ 142.000). De overige personeelslasten zijn € 47.000 lager. Dit betreft voornamelijk lagere reiskosten door het uitvoeren van onderzoeken op CB-locaties. De huisvestingskosten zijn € 66.000 lager door het sluiten van een locatie, gunstigere aanbesteding schoonmaakkosten en doordat nog niet alle voorgenomen investeringen zijn gedaan, zijn de kapitaallasten lager. Het RIVM heeft een nabetaling gedaan over 2017 en er is geld ontvangen voor de meningokokken campagne, waardoor de inkomsten uit de vaccinaties € 55.000 hoger zijn. Per 1 januari 2019 gaat de nieuwe financiering van de opleiding voor artsen van start en is de oude regeling financieel afgewikkeld. Hierdoor ontstaat een grote incidentele meevaller (€ 192.000) vanuit verrekening reeds betaalde studiegelden van de zorgoplei-	-586	V

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
dingen. De overige inkomsten waren € 50.000 hoger, onder meer door de zwangerschapsuitkeringen.		
– Ook bij infectieziektenbestrijding speelde de afwikkeling van de zorgleiding (zie toelichting onder JGZ). Daarnaast konden extra kosten worden doorbelast i.v.m. begeleiding en coördinatie van de opleidingen.	-88	V
– Per saldo zijn de ontvangen vergoedingen voor het uitvoeren Publieke gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) taak € 30.000 hoger dan begroot. Aan de kostenkant waren er diverse kleine overschrijdingen	-24	V
– Technisch Hygiënische Zorg sluit met een positief resultaat van € 109.000. Dit wordt veroorzaakt door hogere inkomsten m.b.t. toezicht dan geraamd. De hogere omzet is gerealiseerd zonder evenredige verhoging van formatie en/of inhuur. De huidige medewerkers hebben extra gewerkt en geen ruimte gehad om opleidingen te volgen en uren voor organisatieontwikkeling en kwaliteit te besteden	-109	V
– Op projecten en de Centrale Toegang is binnen het programma een positief resultaat ontstaan van € 234.000. Dit komt omdat de overhead die wel in de opbrengsten zijn opgenomen door het BVV niet meer in de programma's mogen worden gepresenteerd. Bij de algemene dekkingsmiddelen zien we dat de overhead ook ruim € 204.000 hoger is. Per saldo is het positieve resultaat € 30.000. Dit resultaat is gerealiseerd binnen de projecten.	-234	V
– Het product SOA/SENSE sluit met een negatief resultaat van € 48.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere laboratoriumkosten..	48	N
– Bij reizigerszorg is een positief resultaat behaald. Het aantal consulten is gestegen, waardoor de spreekuren efficiënter uitgevoerd konden worden.	-20	V
– Per saldo diverse kleine voordelen die niet nader worden toegelicht.	-25	V
Totaal resultaat op programma Gezondheid (voordeel)	***-1.085***	***V***

3.3 Programma Service en Samenwerking

Governance

Het bestuur van GGD IJsselland wordt gevormd door bestuurlijke vertegenwoordigers van de 11 gemeenten in IJsselland. Doordat in de gemeenten nieuwe besturen gekozen zijn is ook voor GGD IJsselland een nieuw bestuur gevormd. In de laatste vergadering van het 'oude' algemeen bestuur (maart 2018) is het overdrachtsdocument aan het nieuwe bestuur vastgesteld en heeft het bestuur aandachtspunten voor de komende bestuursperiode geformuleerd. De vorming van het nieuwe algemeen bestuur is grotendeels in juni 2018 afgerond. Medio juli 2018 is het nieuwe dagelijks bestuur geïnstalleerd. Voor het nieuwe bestuur is een introductieprogramma verzorgd. Vervolgens heeft het algemeen bestuur zich tijdens een bestuurdersconferentie op 3-4 oktober gebogen over de werkwijze en de inhoudelijke agenda voor de nieuwe bestuursperiode. In samenwerking met raadsgriffiers zijn gezamenlijke introductiebijeenkomsten voor raadsleden georganiseerd. Er is een geïntegreerd programma met vier verbonden partijen (GGD IJsselland, Veiligheidsregio IJsselland, Omgevingsdienst IJsselland en RSJ IJsselland) samengesteld. Dit programma is op vijf regionale bijeenkomsten aangeboden. Deze bijeenkomsten zijn goed bezocht.

Nieuwe bestuursagenda

Als voorbereiding op het opstellen van de nieuwe bestuursagenda van de GGD zijn de uitgangspunten besproken in het ambtelijk overleg en intern zijn de inhoudelijke prioriteiten voorbereid. Er is een inventarisatie gemaakt van de collegeakkoorden. De inhoudelijke lijnen zijn in de bestuurdersconferentie van 3-4 oktober verkend en de uitwerking ervan is in het algemeen bestuur van november besproken. Dit heeft geleid tot een concept Agenda publieke gezondheid 2019-2023 ('Beweging vanuit eigen regie') die in december is vastgesteld en voor consultatie naar gemeenten en netwerkpartners is gestuurd. Het is de bedoeling de agenda in maart 2019 vast te stellen.

Versterken financiële informatievoorziening gemeenten

Een belangrijk onderdeel van de governance is transparante informatievoorziening over het financiële beleid en heldere procedures om sturing en controle uit te oefenen. In 2018 is een inventarisatie afgerond van onderwerpen die gemeenten hebben aangedragen in het kader van de verbetering van de financiële informatievoorziening. De gemeentesecretaris van de gemeente Deventer treedt hierbij op als opdrachtgever.

Crisisbeheersing en rampenbestrijding

De geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises bestaat uit bijdragen van verschillende organisaties en wordt afgestemd door het GHOR bureau dat onderdeel is van Veiligheidsregio IJsselland. De GGD is verantwoordelijk voor de processen infectieziektebestrijding, milieu en gezondheid, gezondheidsonderzoek na rampen en psychosociale hulpverlening.

In 2018 hebben zich geen grootschalige incidenten voorgedaan waar de GGD bij betrokken was. Wel heeft de GGD regelmatig geoefend om zich op incidenten voor te bereiden. Deze oefeningen richten zich steeds meer op samenwerking met andere partijen in de keten, bijvoorbeeld de Omgevingsdienst.

Psychosociale opvang en hulpverlening na rampen en incidenten

In 2018 zijn de medewerkers van de PSH (Psychosociale Hulpverlening) 13 keer betrokken geweest bij crises en incidenten met (potentieel) maatschappelijke onrust. De meldingen kwamen o.a. van scholen (veelal via de jeugdgezondheidszorg), kinderopvang, zedenpolitie en gemeenten. Waar nodig werd in dergelijke gevallen samen opgetrokken met Slachtofferhulp Nederland en de Dimence Groep,

belangrijke samenwerkingspartners binnen de PSH. En uiteraard met ambtenaren crisisbeheersing van de gemeenten.

In 2018 is verder geïnvesteerd in de samenwerking met de gemeentelijke processen bevolkingszorg. Dit heeft onder meer geleid tot een gezamenlijke oefening in een gemeentelijke opvanglocatie.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Omschrijving	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
Exploitatielasten	69	105	111	6	**N**
Loonkosten	106	81	85	4	**N**
Totaal saldo van lasten	**175**	**186**	**196**	**10**	**N**
Gemeentelijke bijdrage	-1.509	-1.484	-1.484	0	**-**
Overige financiering	0	-37	-41	-4	**V**
Totaal saldo van baten	**-1.509**	**-1.521**	**-1.525**	**-4**	**V**
Saldo van baten en lasten	**-1.334**	**-1.335**	**-1.329**	**6**	**N**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	**-**
af: stortingen in reserves	0	0	0	0	**-**
Gerealiseerd resultaat	**-1.334**	**-1.335**	**-1.329**	**6**	**N**

Het Programma Service en Samenwerking sluit af met een voordelig saldo van baten en lasten van € 6.000 t.o.v. de begroting na wijzigingen. Hieronder worden de belangrijkste oorzaken nader toelicht:

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Afwijking	Bedrag	N/V
– Diverse kleine incidentele voor- en nadelen die niet nader worden toegelicht.	6	N
Totaal resultaat op Programma Service en Samenwerking (voordeel)	***6***	***N***

4. Medewerkers (sociaal jaarverslag)

4.1 Opleiden en ontwikkelen

Uitgangspunt van GGD IJsselland is, dat de medewerker zelf verantwoordelijk is voor de eigen ontwikkeling in zijn/haar huidige en/of toekomstige functie. Medewerkers worden hiervoor door de organisatie op diverse manieren gefaciliteerd. Naast het strategisch opleidingsbeleid, kent de organisatie een studiefaciliteitenregeling voor functiegerichte opleidingen. Voor competentiegericht opleiden is er een organisatie breed Leer- en Ontwikkelprogramma (LOP) ontwikkeld. In dit kader zijn in 2018 6 lunchlezingen, 2 inspiratiecafés, 3 refereeravonden en 10 trainingen georganiseerd.

GGD IJsselland is een erkende opleidingsinrichting voor de opleidingen arts Maatschappij & Gezondheid (profielen Jeugdarts en arts Infectieziektebestrijding) en voor de Master Nurse Practitioner. In 2018 zijn 14 artsen in opleiding (bij JGZ/AGZ). Voor deze opleidingen is subsidie aangevraagd en ontvangen van het ministerie van VWS. Daarnaast ontvangt de organisatie jaarlijks ruim 30 co-assistenten van de Universiteit Groningen die hun 4 weekse co-schap lopen bij GGD IJsselland. Ook aan 10 HBO-V studenten is in 2018 een stageplaats geboden.

4.2 Personeel in cijfers

Deze paragraaf geeft inzicht in de personele cijfers van 2018.

Aantal Medewerkers en personele capaciteit ultimo 2018

Afdeling	Aantal medewerkers in dienst	Fte, inclusief flexkrachten*
Directie	1	1,00
Kennis en Expertisecentrum (KEC)	18	13,91
Bestuursbureau	17	14,67
Maatschappelijke zorg (MZ/OGGZ)	18	24,85**
Algemene Gezondheidszorg (AGZ)	68	51,76
Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	229	145,30
Overig	2	1,89
Totaal aantal medewerkers (met aanstelling)	353	253,38
Flexkrachten	36	
Stagiaires	10	
Totaal aantal medewerkers	399	

* *Vanwege aanstellingen in meerdere teams kan deze informatie afwijken van gegevens in de financiële verantwoording.*

** *In het team Maatschappelijke zorg zijn veel medewerkers gedetacheerd vanuit andere organisaties. Deze tellen wel mee in de fte, maar niet in het aantal medewerkers*

Op 31 december 2018 bestond het totale personeelsbestand van GGD IJsselland uit 399 medewerkers waarvan er 353 een dienstverband hadden (330 vaste aanstellingen voor onbepaalde tijd, 22 tijdelijke aanstellingen voor bepaalde tijd en 1 tijdelijke aanstelling voor onbepaalde tijd). Er werd daarnaast gebruikgemaakt van inzet van tijdelijk personeel dat op flexbasis werkte. In totaal waren er op 31 december 2018 36 flexkrachten en 10 stagiaires werkzaam bij de GGD.

Bij de begroting wordt elk jaar in de bijlagen een overzicht opgenomen van de formatie. Het betreft hier de personele formatie ten behoeve van de uitvoering van de basistaken van GGD IJsselland en

de structurele additionele taken. Met opdrachtgevers worden echter ook afzonderlijke afspraken gemaakt, waar personeel voor wordt ingezet. Daarom wijkt de feitelijke bezetting jaarlijks af van de in de begroting opgenomen formatie. Ook in 2018 was dit het geval.

In- en uitstroom

Onderstaand overzicht laat zien hoeveel medewerkers (met een aanstelling) er in 2018 in dienst zijn gekomen en hoeveel medewerkers er in 2018 zijn uitgestroomd.

Afdeling	Instroom	Uitstroom
Directie	-	-
Kennis en Expertisecentrum (KEC)	2	2
Bestuursbureau	2	2
Maatschappelijke zorg (MZ/OGGZ)	12	2
Algemene gezondheidszorg (AGZ)	8	6
Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	36	15
Overig	-	1
Totaal	60	28

Arbeidsmarkt

In 2018 zijn na een werving- en selectieprocedure 34 vacatures ingevuld. De vacatures zijn deels ingevuld met medewerkers die in dienst zijn gekomen (vaste/tijdelijke aanstelling), deels met flexkrachten en deels vervuld door interne mobiliteit.

Stages

Er zijn regelmatig stagiaires werkzaam van allerlei opleidingen op zowel HBO- als WO-niveau. Gedurende het hele jaar 2018 hebben er in totaal 31 studenten stage gelopen bij GGD IJsselland.

Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuim binnen GGD bedroeg 5,34%. *Op het moment van schrijven is het gemiddelde verzuimcijfer van geheel 2018 (conform CBS) nog niet bekend, echter tot en met het derde kwartaal 2018 bedraagt het verzuimcijfer 5,0% binnen de sector openbaar bestuur en overheidsdiensten)***.** Hieronder is een verdeling weergegeven per afdeling.

	Ziekteverzuim percentage*	Gemiddelde duur (dagen)	Frequentie
Directie/Bestuursbureau	6,55	47,17	1,26
KEC	3,38	25,75	1,09
MZ/OGGZ	4,99	10,16	2,46
AGZ	3,81	11,78	1,13
JGZ	6,89	26,81	1,49
Totaal GGD	5,34	18,90	1,41

* *excl. Zwangerschaps- en bevallingsverlof*

4.3 Arbeidsomstandigheden

In deze paragraaf volgt een overzicht van de activiteiten die in 2018 voor GGD IJsselland op het gebied van arbeidsomstandigheden hebben plaatsgevonden.

Arbodienst

Net als voorgaand jaar is er in 2018 structureel overleg geweest tussen de bedrijfsarts, leidinggevenden, medewerkers en HRM-medewerkers in de vorm van een sociaal medisch team (SMT). Het doel van het SMT is dat deze actoren per individuele situatie kunnen deelnemen aan het overleg om duurzame inzetbaarheid van de medewerkers te bevorderen. Indien noodzakelijk vindt maatwerk plaats. Medewerkers kunnen ook zelfstandig contact opnemen met de Arbodienst.

Ongewenst gedrag

Gevolgen van ongewenste omgangsvormen kunnen een enorme impact hebben op medewerkers en in bijzondere situaties op de omgeving en de organisatie. Medewerkers kunnen gebruik maken van een speciaal opgeleide vertrouwenspersoon, gefaciliteerd door de Arbodienst. De werkzaamheden van de vertrouwenspersoon bestaan uit: eerste emotionele opvang, hulp aan de betrokken medewerker, advisering voor een plan van aanpak, ondersteuning bij het realiseren van de gewenste aanpak, eventuele doorverwijzingen en nazorg. In 2018 is twee keer beroep gedaan op de vertrouwenspersoon.

Agressie & Geweld

Onder agressie & geweld worden voorvallen verstaan, waarbij een medewerker psychisch of fysiek wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen tijdens het vervullen van de functie. Er bestaan verschillende vormen van agressie en geweld, namelijk: - telefonische agressie - schriftelijke agressie - verbale agressie - (dreigende) fysieke agressie. In 2018 zijn er bij de preventiemedewerker drie agressie & geweld-incidenten gemeld. Hiervan was er één verbaal agressie-incident en waren er twee telefonische agressie-incidenten. Deze incidenten zijn afgehandeld met betrokkene en met diens leidinggevende. Er heeft geen melding Veilig Publieke Taak plaatsgevonden bij het Openbaar Ministerie.

Prikaccident

Een prikaccident is een voorval waarbij het risico van besmetting bestaat, o.a. prik, bijt, spat, snij- en krabaccidenten. In 2018 is er één keer een prikaccident gemeld bij de preventiemedewerker.

Ongevallen

In 2018 is er één ongeval gemeld aan de preventiemedewerker. Dit incident is afgehandeld met de desbetreffende medewerker.

Bedrijfshulpverlening

Het BHV-team bestaat uit 12 personen. Het jaar 2018 was, net zoals vorig jaar, een rustig jaar op het gebied van ongevallen. De BHV'ers zijn niet in actie gekomen. Naast het BHV-team is er een assistentieteam (A-team) actief. Dit team treedt op, wanneer medewerkers zich bedreigd voelen. Het A-team bestaat uit 13 medewerkers vanuit de hoofdlocatie van de GGD. Een aantal BHV'ers heeft er voor gekozen om ook deel uit te maken van het A-team. Deze medewerkers volgen hiervoor een aparte training. Voor het A-team is in 2018 een nieuw alarmeringssysteem aangeschaft. Dit systeem genaamd 'Picasse' helpt het team met oproepen van medewerkers wanneer dit nodig is. Vanwege de eenvoudige bediening wordt in cruciale situaties geen kostbare tijd verspild.

5. Kwaliteit

5.1 Inleiding

GGD IJsselland rapporteert jaarlijks door middel van een kwaliteitsjaarverslag over het gevoerde kwaliteitsbeleid en de belangrijkste resultaten. In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens het kwaliteitsbeleid, een beschrijving van het kwaliteitsmanagementsysteem, de belangrijkste resultaten in 2018 en de klachtenafhandeling aan bod.

5.2 Kwaliteitsbeleid

De missie (‘voor een gezonde samenleving’) en visie van GGD IJsselland geven richting aan de organisatie en haar kwaliteitsbeleid. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gericht op het verwezenlijken van deze missie en visie. Centraal hierin staan kwalitatief goede zorg en dienstverlening en het streven naar tevreden opdrachtgevers, klanten, ketenpartners en andere belanghebbenden. In combinatie met de missie en visie vormden de bestuursagenda, de programmabegroting, de teamplannen het kwaliteitsbeleid van de GGD. Eind 2018 is een nieuwe organisatiebrede visie geformuleerd waarin de volgende elementen centraal staan: expertise inzetten en delen, samen(werken), zichtbaar nabij zijn, eigen regie versterken en durven doen.

5.3 Het kwaliteitsmanagementsysteem

GGD IJsselland beschikt over een integraal kwaliteitsmanagementsysteem, waarbij het HKZ-model het kader vormt. Centraal hierin staan geprotocolleerd handelen, deskundigheidsbevordering en continu verbeteren. Belangrijke instrumenten daarbinnen zijn: externe en interne audits, risicomanagement, visitaties, klantervaringenonderzoeken, de klachtenregeling, het leer- en ontwikkelprogramma voor medewerkers en het werken volgens diverse landelijke richtlijnen en professionele standaarden.

5.4 Doelstellingen en resultaten 2018

De GGD heeft een aantal doelstellingen geformuleerd gericht op de ontwikkeling van het kwaliteitsmanagementsysteem. Een deel van deze doelstellingen heeft een looptijd van meerdere jaren, andere zijn al in 2018 gerealiseerd. Hieronder volgen de doelstellingen over het verslagjaar 2018. Bij iedere doelstelling volgt achtereenvolgens het behaalde resultaat en een korte toelichting.

Doel: behouden HKZ-certificaat Publieke gezondheid

Resultaat: in november 2018 vond de externe audit door de onafhankelijk certificatie-instelling Kiwa plaats. Daarbij werd GGD IJsselland getoetst op basis van de HKZ-norm Publiek Gezondheid uit 2015. Dit heeft geresulteerd in een positief oordeel van Kiwa en daarmee behoud van het HKZ-certificaat Publieke gezondheidszorg (2015). Hiermee is aantoonbaar dat GGD IJsselland kwaliteit van zorg- en dienstverlening hoog in het vaandel heeft staan en continu werkt aan de verdere ontwikkeling en verbetering daarvan.

Doel: inzicht in klantervaringen

Resultaten: GGD IJsselland toetst systematisch klantervaringen. De werkwijze is erop gericht goed inzicht te verkrijgen in de ervaringen en tevredenheid van onze klanten en ketenpartners, zonder daarbij ‘de klant’ teveel te belasten. In 2018 zijn op vier consultatiebureaus klantervaringen van ou-

ders/ verzorgers verzameld op basis van het ‘positive perception program.’ Het algemene beeld dat hieruit naar voren komt is zeer positief. Daarnaast heeft GGD IJsselland onder andere een ‘ouderpanel’ georganiseerd waarin de zorg- en dienstverlening van de afdeling jeugdgezondheidszorg is geevalueerd.

5.5 Klachten

In 2018 zijn in totaal drieëndertig schriftelijke klachten bij GGD IJsselland binnengekomen. Twee klachten zijn begin 2018 binnengekomen maar hebben betrekking op 2017. Deze klachten zijn meegenomen in het jaarverslag 2017. In dit jaarverslag zijn twee klachten meegenomen die betrekking hebben op 2018 maar begin 2019 zijn binnengekomen.

Twee van de klachten zijn niet in behandeling genomen omdat ze niet tegen de GGD waren gericht. Bij eenendertig klachten is een poging tot bemiddeling gedaan. Geen enkele klacht over 2018 heeft tot een oordeel namens het dagelijks bestuur geleid. Ter vergelijking: in 2017 heeft één klacht tot een oordeel geleid.

In onderstaand overzicht is de afhandeling van de klachten die betrekking hebben op 2018 samengevat:

Klachten over 2018 naar aard afhandeling

niet gericht tegen GGD IJsselland	2
door bemiddeling	31
door behandeling met een oordeel	0
Totaal	33

Ter toelichting op de klachten waarbij een poging tot bemiddeling is gedaan: in drie gevallen is na overleg met de klachtenfunctionaris de bemiddelingspoging gestopt omdat klager aangaf contact over de klacht niet meer op prijs te stellen of omdat klager niet reageerde op verzoeken van de GGD om contact over de klacht op te nemen.

In 2018 zijn net als in 2017 geen klachten over GGD IJsselland voorgelegd aan de Geschillencommissie Publieke gezondheid of aan de Overijsselse Ombudsman.

Klachten nader beschouwd

De klachten die tegen GGD IJsselland zijn gericht zijn ingedeeld in vijf categorieën. De verdeling van de klachten over de categorieën is als volgt:

Klachten over 2018 gericht tegen GGD IJsselland ingedeeld in categorieën

bejegening	13
dienstverlening	9
bereikbaarheid	1
informatievoorziening	8
overig	0
Totaal	31

In 2018 vormen de klachten over bejegening de grootste categorie. In 2017 ging bijna de helft van de klachten over dienstverlening. Zowel in 2017 als in 2018 is één klacht binnengekomen over bereikbaarheid.

Acties naar aanleiding van de klachten

Dat klachten worden opgelost door bemiddeling betekent niet dat er naar aanleiding van deze klachten geen actie is ondernomen. Zo heeft er in bijna alle gevallen een gesprek plaatsgevonden over de klacht tussen de bemiddelaar (de manager) en degene over wie geklaagd is. Klachten worden ook geregeld besproken in een team- of disciplineoverleg. De bemiddelaar stelt de klacht in een overleg aan de orde als ook andere medewerkers van de klacht kunnen leren.

Er zijn ook specifieke verbeteracties ondernomen. Naar aanleiding van een klacht over het zonder bericht afzeggen van een afspraak op school tussen een jeugdverpleegkundige en de dochter van klager is onderzocht of ouders op de hoogte kunnen worden gesteld als een contactmoment op school van hun kind niet doorgaat.

Tot slot

Voor goede dienstverlening is goed contact tussen medewerkers en cliënten onmisbaar. GGD IJsselland biedt medewerkers bijvoorbeeld in het kader van het Leer-en ontwikkelprogramma de mogelijkheid diverse trainingen te volgen die kunnen bijdragen aan een goed contact tussen medewerkers en cliënten.

5.6 Bezwaarschriften

In 2018 zijn veertien bezwaarschriften binnengekomen. Twaalf bezwaarschriften tegen besluiten over een maatwerkvoorziening beschermd wonen. Twee bezwaarschriften waren gericht tegen besluiten over personele aangelegenheden. In onderstaand overzicht is de afhandeling van de bezwaarschriften samengevat:

Afhandeling bezwaarschriften 2018

ingetrokken door bezwaarmaker	4
in behandeling genomen en afgehandeld door gemeente Zwolle	4
beslissing door dagelijks bestuur	4
beslissing door dagelijks bestuur in 2019	2
Totaal	14

Over vier van de veertien bezwaarschriften die in 2018 zijn binnengekomen heeft de algemene kamer van de bezwaarschriftencommissie geen advies uitgebracht. Deze bezwaarschriften zijn door de bezwaarmaker ingetrokken omdat aan het bezwaar tegemoet is gekomen.

Over de afhandeling van vier andere bezwaarschriften is contact geweest met de gemeente Zwolle. In overleg is afgesproken dat de gemeente Zwolle de bezwaarschriften in behandeling neemt en afhandelt.

De algemene kamer van de bezwaarschriftencommissie heeft in 2018 vier adviezen uitgebracht. Alle adviezen zijn uitgebracht naar aanleiding van een bezwaar tegen een beslissing over een maatwerkvoorziening beschermd wonen. De algemene kamer van de bezwaarschriftencommissie heeft drie keer geadviseerd het bezwaar ongegrond te verklaren. In een van deze adviezen is een aanbeveling opgenomen voor nader overleg tussen alle betrokkenen om tot een oplossing voor de bezwaarmaker te komen. Over één bezwaarschrift is geadviseerd het bezwaarschrift gegrond te verklaren.

Het dagelijks bestuur heef overeenkomstig de uitgebrachte adviezen besloten. De besluiten zijn door het dagelijks bestuur genomen namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar degene die bezwaar heeft gemaakt woont.

Twee medewerkers van de GGD hebben bezwaar gemaakt tegen respectievelijk een besluit over deeltijdontslag en een besluit over wijziging van de standplaats. De algemene kamer van de bezwaarschriftencommissie brengt in 2019 advies uit over deze bezwaarschriften. De uitspraak is gedaan voor het vaststellen van de jaarrekening 2018. Het bezwaarschrift over deeltijdontslag is door het dagelijks bestuur gegrond verklaard. Op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht is een kostenvergoeding toegekend van € 1.002. Het bezwaarschrift over wijzing van de standplaats is door het dagelijks bestuur ongegrond verklaard. Er zijn geen financiële gevolgen.

De functiewaarderingskamer van de bezwaarschriftencommissie heeft in 2018 geen bezwaarschriften behandeld.

6. Specifieke paragrafen

6.1 Algemeen

Op grond van artikel 9 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dient het jaarverslag aan aantal specifieke paragrafen te bevatten. Voor GGD IJsselland zijn dit:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Financiering

De paragrafen grondbeleid en lokale heffingen zijn voor de GGD IJsselland niet van toepassing.

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van GGD IJsselland bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om niet geraamde kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van het takenpakket.

In het AB van 18 december 2014 is het beleidskader Risicomanagement en weerstandsvermogen 2016-2018 vastgesteld. Bij het vaststellen van dat beleidskader is besloten tot het regelmatig evalueren van het weerstandsvermogen aan de hand van de benodigde weerstandscapaciteit, die volgt uit het risicoprofiel van GGD IJsselland. Ook is afgesproken dat de ratio van het weerstandsvermogen ten opzichte van de benodigde weerstandscapaciteit voldoende moet zijn. Dit betekent dat deze ratio weerstandsvermogen / weerstandscapaciteit tussen 1,0 tot 1,4 moet liggen. Voor het afdekken van de risico's in 2018 ging het om een benodigde weerstandscapaciteit van tussen de € 392.000 en € 548.800. Ultimo 2018 bedraagt de weerstandscapaciteit in totaal € 527.340. Deze bestaat uit de algemene reserve van € 482.340 en de post onvoorzien van € 50.000.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een actueel risicoprofiel. Zoals afgesproken is dat risicoprofiel ook voor 2018 geactualiseerd. Op basis van het overzicht met mogelijke risico's is het 'Overzicht significante risico's' voor GGD IJsselland tot stand gekomen.

Overzicht significante risico's

Vanwege het geringe aantal significante risico's volgt hieronder een overzicht waarin ook de risico's die geheel of gedeeltelijk afgedekt worden door een bestemmingsreserve zijn opgenomen.

1. **Faillissement van toeleveranciers; implementatiekosten en inwerken van medewerkers als gevolg van het wegvallen van 1 toeleverancier**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 150.000,-

2. **Claims en juridische procedures; claims van derden of niet inbare claims bij derden**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 100.000,-

3. **Extra inzet van medewerkers bij uitbraak infectieziekte**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 82.000,-

4. **Arbeidsconflict met een medewerker leidt tot plaatsen op non-actief en ontslag**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 60.000,-

5. **Boventallig personeel vanwege beëindigen of afnemende aanvullende producten**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 481.600,-
   bestemmingsreserve

6. **Boventallig personeel vanwege afnemende dienstverlening aan Publieke gezondheid Asielzoekers**
   Risicocategorie: financieel — netto verwachte impact: € 0,-
   bestemmingsreserve

Voor 2018 hebben bovenstaande risico's niet geleid tot extra kosten.

6.3 Financiële kengetallen

Eén van de recente wijzigingen van het BBV betreft het verplicht opnemen van een uniforme basisset financiële kengetallen door gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Hieronder een overzicht van de kengetallen, die voor ons van toepassing zijn.

Kengetallen 2017	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Netto schuldquote	29%	30%	20%
Solvabiliteitsratio	13%	13%	27%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Toelichting:

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeenschappelijke regeling. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld, dit is met 20% ruimschoots het geval bij GGD IJsselland.

De netto schuldquote is voor 2018 lager t.o.v. 2017. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van de afname van de vaste schulden, afname omvang vlottende passiva (saldo overige schulden en nog te betalen bedragen) en door een toename van het begrotingstotaal van de GGD.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft aan of GGD IJsselland op lange termijn kan voldoen aan haar verplichtingen. De solvabiliteit wordt uitgedrukt in de verhouding tussen het eigen vermogen op de balans en het totale vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeenschappelijke regeling. Ten opzichte van de gemeenten, waarbij percentages van 30% - 40% normaal zijn, was de ratio van de GGD altijd laag met een percentage van circa 13%, nu bedraagt de solvabiliteitsratio 27%. Dit komt door de forse toename van de omvang van het eigen vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. De begroting van GGD IJsselland wordt ieder jaar sluitend opgesteld. Er is daarom geen sprake van structurele ruimte in de exploitatie.

6.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa waarvan de instandhouding structureel een substantieel beslag op de middelen legt. Buiten dit kader vallen de financiële activa en bedrijfsmiddelen, omdat die regelmatig worden vervangen. Door dit onderscheid komt in deze paragraaf alleen het onderhoud van het kantoorgebouw te Zwolle aan de orde.

Op dit moment wordt ook nog gewerkt aan het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan. Met ingang van 2017 wordt jaarlijks een bedrag van € 50.000,- in de voorziening groot onderhoud gestort. Daarbij dient nog te worden vastgesteld of deze voldoende is om de kosten van onderhoud op langere termijn te dekken.

6.5 Bedrijfsvoering

Organisatie algemeen

Bij Bedrijfsvoering is de basis goed op orde en functioneren de teams met een grote mate van zelfstandigheid. Sturing van de vraag op de bedrijfsvoeringstaken vindt plaats tussen accounthouders van het MT GGD en de vier teamleiders van Bedrijfsvoering.

HRM en Financiën

Bij HRM en Financiën zijn het financieel- en personeelssysteem geïmplementeerd. Deze zijn met ingang van 1-1-2018 in gebruik vanaf 2018. De implementatie van beide systemen is gebruikt om de werkprocessen bij HRM en Financiën te verbeteren. In 2018 is de organisatie van GGD gewijzigd, die heeft ook impact voor de stuurinformatie die in de organisatie beschikbaar moet zijn. Als de organisatieontwikkeling is geeffectueerd zal het informatieproces rond het beschikbaar stellen van informatie over formatiebezetting en budgetuitputting op de nieuwe organisatie worden aanpast.

Informatisering & Automatisering en Facilitaire Zaken

In 2018 is net zoals in 2017 gewerkt aan het vernieuwen van de IT-netwerkvoorzieningen bij de consultatiebureau's. Daarnaast wordt een deel van de locaties voorzien van nieuw meubilair dat het flexibel werken verder ondersteunt. Deze zeer omvangrijke activiteit wordt afgerond in 2019. In 2018 is het registratiesysteem van de reizigerszorg vervangen. Het nieuwe softwarepakket ondersteunt de werkprocessen beter dan het oude systeem. De begrotingen van I&A en Facilitair zijn op orde.

6.6 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in 'derde rechtspersonen' waarmee GGD IJsselland een bestuurlijke en financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang wordt bedoeld een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de GGD kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als de

GGD bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen. Op het moment van opstellen van de Jaarrekening 2018 is bekend dat GGD IJsselland in dit kader 1 relatie kent:

GGD GHOR Nederland

GGD/GHOR Nederland is de koepelorganisatie van de GGD'en en de GHOR. Vanuit GGD Nederland wordt, voor en in samenspraak met de GGD'en, de lobby en belangenbehartiging voor de GGD'en gedaan richting politiek en stakeholders. Daarnaast voert GGD Nederland projecten uit, die vanuit efficiency oogpunt centraal moeten worden uitgevoerd en die randvoorwaarden en producten opleveren waarmee de GGD'en hun werkzaamheden kunnen verrichten.

Bestuurlijk en financieel belang

Het hoogste orgaan van GGD GHOR Nederland is de Raad van DPG'en. Hierin worden de 25 GGD'en en GHOR-bureaus vertegenwoordigd door hun Directeur Publieke gezondheid (DPG). Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden van het algemeen bestuur. GGD IJsselland betaalt op jaarbasis een contributie aan GGD GHOR Nederland gebaseerd op een bijdrage per inwoner, voor 2018 bedroeg deze contributie € 60.000.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de afvaardiging van de directeur publieke gezondheid van GGD IJsselland (tevens GHOR) in zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur.

6.7 Financiering

Inleiding

De paragraaf Financiering is één van de voorgeschreven paragrafen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 13 van dit besluit schrijft voor dat de beleidsvoornemens en ontwikkelingen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille worden beschreven. In 2016 is een geactualiseerd treasurystatuut vastgesteld, dat voldoet aan de actuele regelgeving.

Algemene ontwikkelingen

De GGD kent een beperkt aantal investeringen. De investeringen m.b.t. ICT zijn ondergebracht bij de Veiligheidsregio. Dit biedt voordelen voor de financieringsruimte binnen de kasgeldlimiet.

Schatkistbankieren

Het Rijk heeft besloten dat decentrale overheden gaan schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat saldi die door GGD IJsselland worden aangehouden op bankrekeningen worden afgeroomd en via een rekening-courant verhouding ten gunste van de Nederlandse schatkist worden gebracht. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld afnemen. Decentrale overheden krijgen op de deposito's een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Momenteel liggen deze rentes rond de nul procent. Het gevolg van dit beleid is dat GGD IJsselland nagenoeg geen rente opbrengsten uit rekening courant verhouding meer zal ontvangen. Voor 2018 was geen raming opgenomen voor ontvangsten uit beleggingen. Door de invoering van schatkistbankieren ontstaat er dus geen financieel nadeel voor GGD IJsselland.

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie. Het bevat tevens de gegevens die op grond van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn w.o. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Renterisicobeheer

Voor het renterisicobeheer gelden de volgende criteria:

1. Conform de Wet FIDO wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.
2. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning.
3. De rentetypische looptijd (periode waarvoor de rente vaststaat) en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de vaste schuld. Deze wettelijke norm bepaalt dat maximaal 20% van de totale omvang van de begroting in aanmerking mag komen voor aflossing of renteherziening. In de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden zijn 2 modelstaten opgenomen om de risico's in beeld te brengen te weten:

- Berekening kasgeldlimiet (model A)
- Renterisiconorm (model B).

Berekening kasgeldlimiet en bepaling financieringspositie 2018

De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2%. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld (korter dan een jaar). Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Daarom wordt de kasgeldlimiet gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen. In de praktijk is dat de begroting zoals die naar de toezichthouder wordt gezonden. Als, naar het oordeel van de toezichthouder, de begroting doelbewust is opgeblazen, dan kan de toezichthouder maatregelen nemen om het totaal te corrigeren. De kasgeldlimiet voor GGD IJsselland bedraagt 8,2% van € 27.144.000 is € 2.226.000. Tot aan deze limiet kan kort (looptijd < 1 jaar) worden geleend. In 2018 heeft GGD IJsselland geen kasgeldlening aangetrokken.

(bedragen x € 1.000,-)

Kwartaal	Gemiddelde vlottende schuld	Gemiddelde vlottende middelen	Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)	Kasgeldlimiet	Ruimte (-) of overschrijding (+)
1e kwartaal	€ -	€ 3.121	€ -3.121	€ 2.226	€ -5.347
2e kwartaal	€ -	€ 3.095	€ -3.095	€ 2.226	€ -5.321
3e kwartaal	€ -	€ 6.218	€ -6.218	€ 2.226	€ -8.443
4e kwartaal	€ -	€ 5.012	€ -5.012	€ 2.226	€ -7.238

Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm wordt inzicht verkregen in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. Omdat GGD IJsselland slechts 1 langlopende geldlening heeft afgesloten voor financiering van de huisvesting is alleen het risico i.v.m. herfinanciering als gevolg van renteaanpassingen van belang. In onderstaand overzicht wordt dit risico in beeld gebracht:

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld per 1 januari van het betreffende jaar:

	W 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022
1. Renteherzieningen/ herfinanciering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2. Aflossingen	€ 221	€ 228	€ 236	€ 244	€ 252
3. Renterisico (1+2)	€ 221	€ 228	€ 236	€ 244	€ 252
4. Renterisiconorm	€ 5.429	€ 5.050	€ 5.238	€ 5.343	€ 5.450
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	€ 5.208	€ 4.822	€ 5.002	€ 5.099	€ 5.198
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4a begrotingstotaal	€ 27.144	€ 25.248	€ 26.192	€ 26.716	€ 27.250
4b Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	**€ 5.429**	**€ 5.050**	**€ 5.238**	**€ 5.343**	**€ 5.450**

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De liquiditeitspositie wordt wekelijks opgemaakt. Op basis hiervan wordt de samenstelling van de financiering bepaald. Met betrekking tot de lasten wordt de liquiditeitspositie bepaald door de uitgaven t.b.v. de exploitatie en de investeringen. De exploitatie uitgaven zijn min of meer gelijkmatig over het jaar verdeeld. GGD IJsselland heeft 1 langlopende geldlening afgesloten voor financiering van de aankoop van het kantoorgebouw. De overige investeringen worden gefinancierd uit eigen vermogen. Door het beperkte aantal en de omvang van de investeringen ontstaan slechts geringe schommelingen in de financieringsbehoefte. Met betrekking tot de baten wordt de liquiditeitspositie met name bepaald door de gemeentelijke bijdragen en de subsidies die in het kader van diverse projecten worden ontvangen.

De gemeentelijke bijdragen worden 2x per jaar gefactureerd. Subsidies worden meestal vooraf beschikbaar gesteld. Gerelateerd aan een evenwichtige verdeling van de exploitatielasten over het jaar is er gedurende enkele maanden per jaar sprake van voorfinanciering.

Rentevisie

Voor 2018 was niet voorzien dat er langlopende geldleningen zouden worden afgesloten of dat overtollige financieringsmiddelen gedurende een langere periode dan een jaar zouden worden uitgezet. Het ontwikkelen van een rentevisie m.b.t. financiering was derhalve niet zinvol.

Deel B: Jaarrekening 2018

7. Balans

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(voor bestemming van het gerealiseerd resultaat)

'(bedragen. * 1.000,=)

Omschrijving der activa	Ultimo 2018		Ultimo 2017		Omschrijving der passiva	Ultimo 2018		Ultimo 2017	
Vaste activa					Vaste passiva				
Materiële vaste activa		8.687		8.694	*Eigen vermogen*		3.014		1.378
- Investeringen met een economisch nut	8.687		8.694		- Algemene reserve	482		482	
					- Bestemmingsreserves	840		685	
					- Gerealiseerd resultaat	1.692		211	
					Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		5.512		5.733
					- Onderhandse leningen van:				
					- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.512		5.733	
Totaal vaste activa		8.687		8.694	Totaal vaste passiva		8.526		7.111
Vlottende activa					Vlottende passiva				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		1.261		1.456	*Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar*		1.042		1.219
- Uitzettingen in Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.039		4		- Overige schulden	1.042		1.219	
- Vorderingen op openbare lichamen	85		927						
- Overige vorderingen	137		525						
Liquide middelen		608		204					
- Kassaldi	4		2						
- Banksaldi	604		202						
Overlopende activa		1.115		237	*Overlopende passiva*		2.103		2.263
- Vooruitbetaalde bedragen	64		13		- Vooruitontvangen bedragen	6		6	
- Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel	66		185		- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	602		604	
- Overige nog te ontvangen bedragen	985		39		- Nog te betalen bedragen	1.495		1.653	
Totaal vlottende activa		2.984		1.898	Totaal vlottende passiva		3.145		3.482
Totaal generaal		**11.671**		**10.593**	Totaal generaal		**11.671**		**10.593**

Ingediend bij het Dagelijks Bestuur van de
GGD IJsselland d.d. 11-4-2018

De heer M. van Willigen, voorzitter

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de
GGD IJsselland d.d. 20-6-2019

De heer M. van Willigen, voorzitter

Mevrouw A.M. van den Berg, secretaris

7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepalingen

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening GGD IJsselland 2018 ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het algemeen bestuur op 21-06-2018 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgelegd. Alle bedragen genoemd in de balans en de toelichting op de balans zijn afgerond op duizendtallen (bedragen x € 1.000,-), hierbij is + = nadelig bedrag en een - = voordelig bedrag.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden. Alle in deze jaarrekening verantwoorde bedragen zijn vermeld in euro's.

Balans

1.1 Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden het jaar na ingebruikneming lineair afgeschreven volgens een stelsel afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De afschrijving van de bedrijfsgebouwen/opstallen geschiedt volgens de annuïtaire methode. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

1.2 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Op basis van verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

1.3 Liquide middelen

Deze activa worden tegen de nominale waarde opgenomen.

1.4 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting. Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan de balansdatum, waarvan de omvang en/of het tijdstip op balansdatum onzeker zijn, doch redelijkerwijs en betrouwbaar zijn te schatten. Voor de afwikkeling van de verplichting is een uitstroom van middelen noodzakelijk.

1.5 Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossing. De vaste schulden hebben een rente
typische looptijd van één jaar of langer.

1.6 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Resultaatbepalingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar

7.2 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo	**31-12-2018**	**31-12-2017**
Gronden en terreinen	800	800
Bedrijfsgebouwen	7.394	7.507
Vervoermiddelen	30	41
Machines, apparaten en installaties	329	205
Overige materiële vaste activa	134	142
	8.687	**8.694**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 01-01-2018	**Investeringen**	**Desinvesteringen**	**Afschrijvingen**	**Bijdragen van derden**	**Boekwaarde 31-12-2018**
Gronden en terreinen	800					800
Gebouwen	7.507	184	66	232		7.394
Vervoermiddelen	41	-		11		30
Machines, apparaten en installaties	205	173		49		329
Overige materiële vaste activa	142	23		30		134
	8.694	**380**	**66**	**322**	**-**	**8.687**

De investeringen staan in het volgende overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2018 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2018 ten laste van het krediet is gebracht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
Vervanhging inventaris CB-locaties	350	184	184
Audiometers JGZ	72	-	-
Vervanging rontgenapparatuur	160	173	173
Diverse apparatuur Milieu&gezondheid	10	-	-
Mobiele telefonie	-	23	32
	592	**380**	**389**

Zie voor verdere toelichting bijlage 4 “Staat van activa”.

Boekwaarde bedrijfsgebouwen

In 2018 is een krediet beschikbaar gesteld van € 350.000 voor de vervanging van de inventaris van de consultatiebureau’s. Deze vervanging wordt gefaseerd uitgerold, waarbij het restant krediet van € 166.000 in het 1e kwartaal van 2019 verder zal worden ingezet.

Boekwaarde machines, apparaten en installaties

In 2018 was er een krediet beschikbaar gesteld van € 72.000 voor de vervanging van audiometers ten behoeve van gehoorscreening. De voorbereidingen voor de vervanging van de audiometers zijn in 2018 getroffen en deze zal in het 1e kwartaal van 2019 worden uitgevoerd. Daarnaast was er in 2018 ook een krediet beschikbaar gesteld van € 160.000 voor de vervanging van de röntgenapparatuur. Deze vervanging heeft in 2018 plaatsgevonden, de totale investering is uitgekomen op € 173.000.

Boekwaarde overige materiële activa

In 2018 heeft een investering plaatsgevonden in mobiele telefonie van € 23.000 waarvoor géén krediet beschikbaar was gesteld.

Vlottende activa

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2018	Voorziening voor oninbaarheid	Balanswaarde per 31-12-2018	Balanswaarde per 31-12-2017
Uitzettingen in Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.039		1.039	4
Vorderingen op openbare lichamen	85		85	927
Overige vorderingen	137		137	525
Totaal	**1.261**	**-**	**1.261**	**1.456**

Uitzettingen in Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd is € 600.000.

Er zijn geen bedragen aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden dat in het kader van het drempelbedrag door de GGD IJsselland buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. De toename van de uitzettingen in Rijksschatkist wordt veroorzaakt doordat er veel extra inkomsten zijn geweest voor taken waarvoor de kosten nog niet zijn gemaakt.

Vorderingen op openbare lichamen

Het saldo op vorderingen op openbare lichamen is in 2018 afgenomen met € 842.000. De afname wordt veroorzaakt door een her rubricering van vorderingen met een looptijd korter dan één jaar naar overige nog te ontvangen bedragen onder de overlopende activa. Daarnaast fluctueert dit saldo jaarlijks door de omvang en de hoogte van de projecten.

Overige vorderingen

Het saldo op overige vorderingen is in 2018 afgenomen met € 388.000. Ook deze afname wordt veroorzaakt door een herrubricering van vorderingen met een looptijd korter dan één jaar naar overige nog te ontvangen bedragen onder de overlopende activa. Daarnaast is dit deels te verklaren door een vordering op NSPOH van € 157.000 inzake de verrekening van opleidingskosten van artsen in opleiding.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	31-12-2018	**31-12-2017**
Kassaldi	4	2
Banksaldi	604	202
	608	**204**

De GGD IJsselland heeft bij de BNG een kredietfaciliteit van € 671.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren
Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2018 hebben wel overschrijdingen plaatsgevonden van het drempelbedrag.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**250**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**459**	**484**	**517**	**392**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	-	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	209	234	267	142
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	27.144			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	27.144			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	41.283	44.047	47.599	36.096
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	459	484	517	392

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	31-12-2018	31-12-2017
Vooruitbetaalde bedragen	64	13
Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel	66	185
Overige nog te ontvangen bedragen	985	39
	1.115	**237**

Zie voor verdere toelichting bijlage 9 “Overzicht overlopende activa en passiva”.

Vooruitbetaalde bedragen

Het saldo op vooruitbetaalde bedragen is in 2018 toegenomen met € 51.000, dit wordt veroorzaakt door een vooruitbetaalde factuur van Topicus van € 70.000 voor het gebruik van Mijnkinddossier voor de periode december 2018 tot en met november 2019. Voor het deel van het gebruik van Mijnkind-dossier dat betrekking heeft op 2019, is naar rato een reservering meegenomen van € 64.000.

Nog te ontvangen voorschotbedragen openbare lichamen

Het saldo op nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel is in 2018 afgenomen met € 119.000. Dit wordt veroorzaakt doordat het volume aan nog te ontvangen inkomsten aanzienlijk is afgenomen ten opzichte van 2017. Een van de grootste posten die niet in het saldo van 2018 zit maar wel in het saldo van 2017, is de afrekening Medische MilieuKunde (MMK) van € 73.000 met de regio Twente. Voor het overige deel is géén speci-

fieke oorzaak van te benoemen. Zie voor verdere toelichting bijlage 9 “Overzicht overlopende activa en passiva”.

Overige nog te ontvangen bedragen

Het saldo op overige nog te ontvangen bedragen is in 2018 afgenomen met € 9.000, hiervoor is géén specifieke oorzaak van te benoemen.

Vaste passiva

Eigen Vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	31-12-2018	31-12-2017
Algemene reserve	482	482
Bestemmingsreserves	840	685
	1.322	**1.167**
Gerealiseerd resultaat	1.692	211
Totaal	**3.014**	**1.378**

Het verloop van het Eigen Vermogen is als volgt:

Saldo per 1 januari 2018	1.167
Bij: storting batig saldo 2017	211
Bij: overige stortingen	176
	1.553
Af: onttrekkingen aan reserves	231
Saldo per 31 december 2018	**1.322**

Het verloop in 2018 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Reserves	Boekwaarde 01-01-2018	Toevoeging/ onttrekking via resultaat bestemming	Vermeerderingen ten laste van de exploitatie	Vermindering ten gunste van de exploitatie	Boekwaarde 31-12-2018
Algemene reserve	482	211		211	482
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers	464			20	444
Risicoreserve	148		126		274
Reserve SOA sense	23				23
Reserve groot onderhoud gebouw	50		50		100
Bestemming saldo 2017	211	-211			0
Totaal	**1.378**	**0**	**176**	**231**	**1.322**

Zie voor verdere toelichting bijlage 5 “Staat van reserves en voorzieningen” en bijlage 6 “Toelichting reserves”.

Resultaat

Onder “gerealiseerd resultaat’ is het resultaat ná mutaties in de reserves opgenomen, hiervan wordt het volgende overzicht gegeven:

Totaal saldo van baten en lasten	-1.636
Bij: aanwending reserves (zie de toelichting op de rekening van baten en lasten)	-231
Af: toevoeging reserves (zie de toelichting op de rekening van baten en lasten)	176
Gerealiseerd resultaat	**-1.692**

Over de bestemming van het resultaat zal aan het algemeen bestuur een voorstel worden voorgelegd.

Op basis van het besluit van het Algemeen Bestuur van 21 juni 2018 is het voordelig resultaat over 2017 ad € 211.000 als volgt afgewikkeld:

- Toevoegen aan Algemene Reserve	211
	211

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	31-12-2018	31-12-2017
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.511.534	5.732.859
	5.511.534	**5.732.859**

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2018:

	Saldo 01-01-2018	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2018
Onderhandse leningen	5.732.859	0	221.325	5.511.534
Totaal	**5.732.859**	**0**	**221.325**	**5.511.534**

De totale rentelast voor het jaar 2018 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 221.325. Zie voor verdere toelichting bijlage 7 “Langlopende geldleningen”.

Vlottende passiva

Vlottende schulden korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31-12-2018	31-12-2017
Overige schulden	1.042	1.219
	1.042	**1.219**

Overige schulden

Het saldo op overige schulden is in 2018 afgenomen met € 177.000, hier is géén specifieke oorzaak voor. Dit saldo fluctueert door de jaren heen altijd iets.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	31-12-2018	31-12-2017
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	602	604
Vooruitontvangen bedragen	6	6
Nog te betalen bedragen	1.495	1.653
	2.103	**2.263**

Zie voor verdere toelichting bijlage 9 “Overzicht overlopende activa en passiva”.

Vooruit ontvangen voorschotbedragen openbare lichamen

Het saldo op vooruit ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel is in 2018 toegenomen met € 176.000. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2018 het volume aan subsidies die nog niet volledig waren besteed is toegenomen t.o.v. 2017. Zie voor verdere toelichting bijlage 9 “Overzicht overlopende activa en passiva”.

Vooruit ontvangen bedragen

Het saldo op vooruitbetaalde bedragen is in 2018 gelijk aan het saldo van 2017.

Overige nog te betalen bedragen

Het saldo op nog te betalen bedragen is in 2018 afgenomen met € 160.000, hier is géén specifieke oorzaak voor. Dit saldo fluctueert door de jaren heen.

Financiële positie van de GGD IJsselland

Gemeenten die aan de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland deelnemen, zijn wettelijk verplicht zodanig financieel bij te dragen aan de regeling dat de begroting daarvan altijd sluitend is.

Niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan verlofaanspraken.

- Verlofsaldi: 11.126 uren. Dit totale saldo is ruim 6,1 fte (o.b.v. 1.836 bruto uren per fte) en heeft een waarde van ongeveer € 390.000 (o.b.v. van een gemiddelde loonsom € 64.000). Het betreft een kortlopende arbeidskosten gerelateerde verplichting met een jaarlijks vergelijkbaar volume, die op basis van het BBV niet op de balans mag worden opgenomen.
- Meerjarige financiële verplichtingen.
  Ultimo 2018 kent de GGD diverse meerjarige financiële verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen, namelijk:

Soort contract	Naam contractant	Ingangsdatum	Einddatum	Jaarbedrag
Inleen overeenkomst personeel*	Ziezzo	1-9-2014	31-12-2018	820
Schoonmaakcontracten**	Divers	p.m.	p.m.	198
Huurcontracten (m.n. CB-locaties)	Divers	p.m.	p.m.	598
				1.616

* *De inleen overeenkomst voor personeel met Ziezzo voor payrolling is beëindigd per 31-12-2018, waarbij wel afgesproken is dat lopende contracten worden uitgediend. Per 1 januari 2019 is met Driessen een nieuwe inleen overeenkomst afgesloten voor payrolling t/m 1-1-2021 met de mogelijkheid om 2x met 1 jaar te verlengen.*

** *In 2017 is de schoonmaak opnieuw aanbesteed i.s.m. de Veiligheidsregio met de bedoeling om tot 1 contract voor de schoonmaak te komen voor alle locaties van de GGD IJsselland en de Veiligheidsregio IJsselland. Naar aanleiding van deze aanbesteding zijn met 2 partijen contracten afgesloten, een overeenkomst met Asito voor schoonmaakonderhoud en een overeenkomst met firma CWS voor de sanitaire voorzieningen. De looptijd van de overeenkomsten is van 1-5-2018 t/m 30-4-2021, daarna is de overeenkomst jaarlijks opzegbaar.*

Niet in de balans opgenomen financiële recht(en)

Voor de hoofdlocatie van GGD IJsselland geldt een niet verhandelbaar parkeerrecht voor het nabijgelegen parkeerplaats voor een periode van 20 jaar, dit recht vertegenwoordigt een waarde van € 200.000.

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

8. Overzicht van baten en lasten

8.1 Totaaloverzicht baten en lasten GGD IJsselland

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen
Lasten				
Programma Gezondheid	17.085	18.718	18.608	-110
Programma Service en Samenwerking	175	184	196	12
Totaal lasten	**17.260**	**18.902**	**18.804**	**-98**
Baten				
Programma Gezondheid	-21.861	-23.888	-24.863	-975
Programma Service en Samenwerking	-1.509	-1.521	-1.525	-4
Totaal baten	**-23.369**	**-25.409**	**-26.388**	**-979**
Saldo programma's				
Programma Gezondheid	-4.776	-5.170	-6.255	-1.085
Programma Service en Samenwerking	-1.334	-1.337	-1.329	8
Totaal Saldo programma's	-6.110	-6.507	-7.584	-1.077
Saldo algemene lasten en dekkingsmiddelen	**105**	**-123**	**-320**	**-197**
Overheadkosten	**5.955**	**6.063**	**6.266**	**203**
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-50**	**-566**	**-1.637**	**-1.071**
Bij: onttrekkingen aan reserves				
Programma Gezondheid	0	-67	-20	47
Kostenplaatsen	0	-211	-211	0
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	-278	-231	47
Af: stortingen in reserves				
Programma Gezondheid	0	0	0	0
Kostenplaatsen	50	140	176	36
Totaal stortingen in reserves	50	140	176	36
Saldo reserve mutaties	**50**	**-138**	**-55**	**83**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**-702**	**-1.692**	**-990**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bij de analyse van het resultaat is het onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming van groot belang. Ingevolge het BBV dient daarom een toelichting te worden gegeven op het gerealiseerde saldo van baten en lasten vóór mutaties in de reserves, de mutaties in de reserves en het gerealiseerde resultaat ná mutaties in de reserves. In de programmarekening dienen de bedragen vóór mutaties in de reserves te worden opgenomen.

In 2018 is conform de verslaggevingsvoorschriften (het BBV) prospectief foutherstel toegepast door een bate van in totaal EUR 276.000 te verwerken in 2018. Deze bate ziet voor EUR 56.000 toe op 2017 maar was niet in 2017 verantwoord, en voor EUR 220.000 op eerdere jaren. De bate betreft opleidingskosten die op moment van betaling als last genomen zijn, maar de gerelateerde opleidingsuren nog niet (volledig) gevolgd waren. Derhalve waren de opleidingskosten 2018 reeds in 2017 verantwoord (en idem eerdere jaren). Doordat de financiering van de zorgopleiding met ingang van 2019 wijzigt, is het voor 2019 vooruitbetaalde bedrag door de opleiding teruggestort aan de GGD en valt vrij in de jaarrekening 2018. Als gevolg van het foutherstel is het resultaat over 2018 eenmalig hoger met voornoemd bedrag.

In het volgende overzicht wordt inzicht gegeven in de relatie tussen het gerealiseerde saldo van baten en lasten vóór mutaties in de reserves en het in de programmarekening opgenomen gerealiseerde resultaat ná de mutaties in de reserves.

(bedragen x € 1.000,-) + = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Gerealiseerd saldo van baten en lasten (vóór mutaties in de reserves):		**-1.637**
Mutaties in de reserves		
Onttrekking aan bestemmingsreserves	-231	
Storting in bestemmingsreserves	176	
Per saldo onttrokken aan de reserves ten laste van de exploitatie		-55
Gerealiseerd resultaat (ná mutaties in de reserves):		**-1.692**

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie 2018 en de begroting na wijziging 2018, vóór mutaties in de reserves, hebben zich voorgedaan op de volgende onderdelen:

Programma's:		
– Gezondheid	-1.085.000	
– Service en Samenwerking	8.000	
		-1.077.000
Algemene lasten en dekkingsmiddelen:		
– Overig		-197.000
– Overhead		203.000
Totaal verschil vóór mutaties in de reserves		-1.071.000

Afwijkingen mutaties reserves:	
– Lagere onttrekking reserve PGA/SOA i.v.m. diverse niet geraamde inkomsten	47.000
– Hogere storting in risicoreserve	36.000

	83.000
Totaal verschil na mutaties in de reserves	-990.000

De lasten van het programma Gezondheid zijn lager dan de vastgestelde begroting. De in de programmarekening voorkomende (zeer beperkte) lastenoverschrijding op het programma Service en Samenwerking past binnen het door het algemeen bestuur vastgestelde beleid, waardoor er geen sprake is van begrotingsonrechtmatigheid.

Ons algemene standpunt en dat van onze belastingadviseur is dat GGD IJsselland niet belasting- en aangifteplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Namelijk met de volgende redenering: voor het overgrote deel van de activiteiten/inkomsten is er geen sprake van deelname economisch verkeer en dus kan er geen sprake zijn van het drijven van een onderneming. Bij de activiteiten (bijvoorbeeld detachering personeel), waarmee GGD IJsselland wel deelneemt aan het economisch verkeer, wordt niet gestreefd naar winst en worden geen structurele overschotten gerealiseerd. Vandaar dat het bedrag voor heffing van de vennootschapsbelasting nihil is.

Voor een nadere toelichting op de verschillen tussen de realisatie 2018 en de begroting na wijziging 2018 wordt verwezen naar de toelichting bij de programma's in het jaarverslag, daar wordt antwoord gegeven op de vraag *"Wat heeft het gekost?"*. In de toelichting wordt ingegaan op de afwijkingen tussen de realisatie 2018 en de begroting na wijziging 2018. Deze toelichting en bijlage 11 "Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2018" maken onlosmakelijk onderdeel uit van de toelichting op het overzicht van baten en lasten. De beschikbare budgetten zijn gebaseerd op de oorspronkelijke begroting en wijzigingen door middel van vastgestelde begrotingswijzigingen. In 2018 is er één begrotingswijziging vastgesteld en verwerkt, namelijk de aanpassingen op basis van de Bestuursrapportage najaar 2018 (Berap).

8.2 Financiële toelichting per programma

In het jaarverslag 2018 zijn de kosten van de programma's Service en Samenwerking en Gezondheid weergegeven en toegelicht in respectievelijk paragraaf 3.2 en paragraaf 3.3. Deze toelichtingen maken onlosmakelijk onderdeel uit van deze jaarrekening. Kortheidshalve wordt naar deze toelichtingen verwezen.

8.3 Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Omschrijving	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
Overige algemene dekkingsmiddelen					
Overhead	5.955	6.063	6.266	203	N
Onvoorziene uitgaven	119	50	0	-50	V
Overige kosten/inkomsten	-14	20	17	-3	V
Saldo kostenplaatsen	0	-83	-194	-111	V
Projecten (incidenteel)	0	0	0	0	-
Opslag risicoreserve	0	-110	-142	-32	V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten overige algemene dekkingsmiddelen	**6.060**	**5.940**	**5.947**	**7**	**N**
Saldo van baten en lasten	**6.060**	**5.940**	**5.947**	**7**	**N**
bij: onttrekkingen aan reserves	0	-211	-211	0	-
af: stortingen in reserves	50	140	176	36	N
Gerealiseerd resultaat	**6.110**	**5.869**	**5.912**	**43**	**N**

Het Programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen sluit af met een voordelig saldo van baten en lasten van € 79.000 t.o.v. de begroting na wijzigingen. Rekening houdend met de mutaties in de reserves die toegerekend kunnen worden aan het Algemene lasten en dekkingsmiddelen, sluit het programma af met een voordelig resultaat van € 43.000 t.o.v. de begroting na wijziging.

Per onderdeel worden de verschillen nader toelicht:

Overhead

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– Vanuit de kostenplaatsen wordt de overhead conform de begroting doorbelast, met uitzondering van uitbreiding van taken. In de toelichting van het programma Gezondheid was er een overschot bij de projecten en de Centrale Toegang Dak- en thuislozen. Dit kwam omdat de overhead niet in het programma is verantwoord. De hogere toegerekende overhead heeft betrekking op de verhoging van de DVO CT en hogere omzet van projecten. De inzet vanuit de ondersteunende diensten worden via de overhead naar deze producten belast.	203	N

Totaal resultaat Overhead (nadeel)	***203***	***N***

Onvoorziene uitgaven

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– In 2018 was er primitief een post voor onvoorziene uitgaven geraamd van € 119.000. Bij de Bestuursrapportage was de post onvoorzien al met € 69.000 afgeraamd ter dekking van kosten op de overige onderdelen in de exploitatie. Op deze post is toen een budget van € 50.000 in stand gehouden voor het laatste kwartaal 2018, deze post is niet aangewend. Per saldo zorgt dit voor een éénmalige meevaller in de jaarrekening 2018 van € 50.000.	-50	V
Totaal resultaat Onvoorziene uitgaven (voordeel)	***-50***	***V***

Overige kosten/inkomsten

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– Per saldo diverse kleine incidentele voor- en nadelen die niet nader worden toegelicht.	-3	V
Totaal resultaat Overige kosten/inkomsten (voordeel)	***-3***	***V***

Saldo kostenplaatsen

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

	Omschrijving	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
1.	Kapitaallasten	0	-22	-24	-2	V
2.	Overige personeelslasten	0	-67	-106	-39	V
3.	Huisvesting Zwolle	0	0	-19	-19	V
4.	Administratie en algemeen beheer	0	-49	-2	47	N
5.	Automatisering	0	0	9	9	N
6.	Personele inzet bedrijfsvoering	0	-25	-55	-30	V
7.	Jeugdgezondheidszorg	0	0	0	0	-
8.	Algemene gezondheidszorg	0	5	18	13	N
9.	Kennis- en Expertise Centrum / Maatschappelijke zorg	0	-3	-24	-21	V
10.	Klant contact centrum	0	14	4	-10	V
11.	Bestuur	0	65	55	-10	V
12.	Huisvesting Deventer	0	0	-16	-16	V
13.	Bestuursbureau	0	0	-34	-34	V
	Totaal saldo kostenplaatsen	**0**	**-82**	**-194**	**-112**	**V**

(bedragen x € 1.000,-) *= Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– De kostenplaats overige personele lasten sluit met een positief saldo van € 39.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere kosten voormalig personeel en lagere advieskosten.	-39	V
– De kostenplaats administratie en algemeen beheer heeft een negatief saldo van € 47.000. Dit komt voornamelijk door hogere accountantskosten en lagere kopieer- en drukwerk kosten. Daarnaast waren er extra inkomsten van € 10.000.	47	N
– In 2018 is er minder ingehuurd bij het Bestuursbureau. Hierdoor zijn de kosten € 34.000 lager.	-34	V
– De kostenplaats Personele inzet bedrijfsvoering heeft een voordelig resultaat van € 30.000. Dit wordt met name verklaard door lagere overige kosten.	-30	V
– Kostenplaats KEC heeft een positief resultaat door vacatureruimte.	-22	V
– De kosten van het pand in Zwolle zijn € 19.000 lager. Dit komt met name door een lagere nota nutvoorzieningen en lagere kosten van beveiliging.	-19	V
– De kosten van het pand in Deventer zijn € 16.000 lager. Dit komt met name door lagere huur/exploitatie kosten.	-16	V

Risicoreserve

De risicoreserve wordt in stand gehouden om risico's met betrekking tot langdurige ziekte en boventallig personeel te dekken. De toevoeging aan de reserve wordt gevormd door de opslag in het tarief wat door de GGD wordt toegepast voor diverse activiteiten o.a. projecten, detacheringen en DVO's. De toevoegingen hebben hoofdzakelijk een incidenteel karakter.

Het beslag op de reserve bestaat uit kosten die samenhangen met langdurige ziekte en boventallig personeel. Deze kosten kunnen niet binnen de afdelingen worden opgevangen en worden derhalve centraal verantwoord en gedekt uit de reserve. Waar mogelijk worden maatregelen getroffen en vindt begeleiding via de arbodienst plaats om de kosten zoveel mogelijk te beperken. Het betreft personele aangelegenheden die over het algemeen een lange doorlooptijd kennen. Daartegenover staat dat het beeld snel kan veranderen door verloop van personeel. Het is daarom lastig een prognose te maken voor de langere termijn.

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Afwijking	Bedrag	N/V
– Kosten ten laste van risicoreserve	0	N
– Toevoegingen uit opslag in tarief	-32	V
Totaal resultaat Risicoreserve (nadeel)	***-32***	***V***

Mutaties reserves m.b.t. Programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen

De exploitatie van GGD IJsselland wordt beïnvloed door stortingen in reserves en door onttrekkingen uit reserves. Het BBV geeft aan dat het resultaat van de exploitatie onderverdeeld moet worden in een gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten en in een gerealiseerd resultaat. Het verschil tussen beide is dat in het gerealiseerde resultaat de mutaties in de reserves zijn verwerkt.

(bedragen x € 1.000,-) *+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)*

Omschrijving	Primitieve begroting 2018	Begroting na wijzigingen 2018	Realisatie 2018	Verschil realisatie t.o.v. begroting na wijzigingen	N/V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-50**	**-565**	**-1.637**	**-1.072**	**V**
Mutaties reserves					
bij: Onttrekkingen aan reserves	0	-278	-231	47	N
af: Stortingen in reserves	50	140	176	36	N
Gerealiseerd resultaat	**0**	**-703**	**-1.692**	**-989**	**V**

De reserves en voorzieningen zijn opgenomen en toegelicht in bijlage 5. Per saldo hebben de mutaties in de reserves met betrekking tot het Programma Algemene lasten en dekkingsmiddelen een nadelig effect gehad op het resultaat van € 83.000. Dit wordt veroorzaakt doordat er een lagere beschikking is gedaan uit de reserve PGA en SOA/Sense. De storting in de risicoreserve is € 36.000 hoger, dit komt door de hogere ontvangen risico-opslag door de hogere inkomsten uit projecten.

Bijlagen bij de jaarrekening

Bijlage 1: Baten en lasten per taak

Taakveld 0 Bestuur en ondersteuning	Gerealiseerde baten	Gerealiseerde lasten	Verdeling naar programma's	
			Gezondheid	Service en samenwerking
0.1 Bestuur	1.525	196	0%	100%
0.4 Overhead		6.266	81%	19%
0.8 Overige baten en Lasten	422	103	81%	19%
0.10 Mutaties reserves	231	176		
0.11 Resultaat van de rekening	-1.692			
baten en lasten				
Taakveld 7 Volkgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	26.647	20.392	100%	0%

Bijlage 2: Verantwoording Projecten

Onder projecten worden binnen GGD IJsselland activiteiten verstaan met een duidelijke start- en einddatum en met een specifieke financiering. Voor de uitvoering van de activiteit worden aanvullende middelen ter beschikking gesteld door de betreffende gemeente of een andere organisatie. Deze activiteiten zijn niet in de (primitieve) begroting 2018 opgenomen, aangezien ze pas na vaststelling van de begroting tot stand komen en jaarlijks wisselen.

Overzicht lopende projecten GGD IJsselland 2018:

Gemeente Zwolle

Dienstverleningsovereenkomst Maatwerkvoorzieningen WMO en Centrale Toegang
De Centrale Toegang:

- behandelt meldingen en aanvragen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dit zijn maatwerkvoorzieningen Wmo;
- voert het onderzoek uit en geeft namens de gemeenten de beschikkingen af;
- bewaakt de door- en uitstroom in de keten van maatschappelijke opvang. De Centrale Toegang heeft hierdoor zicht op de populatie in deze voorzieningen;
- organiseert periodieke overleggen tussen betrokken instellingen;
- en stelt bij langdurige of extreme kou de winterregeling voor daklozen in werking.

Behorend bij Dienstverleningovereenkomst tussen de Centrumgemeente Zwolle en GGD IJsselland d.d. 15 maart 2018 met kenmerk ZWMO1803-004

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten		Bedrag		
Subsidiabele kosten Centrale Toegang				
- Inzet medewerkers Centrale Toegang	76.854			
- Inzet medewerkers Centrale Toegang WMO	472.143			
- Secretariaat/administratie	239.340			
- Coördinatie/leiding	147.373			
- Beleidsmedewerker	17.556			
- Functioneel applicatiebeheerder	79.534			
- Bezwaar en beroep	25.192			
- Onafhankelijke commissie inzake bezwaar en beroep	4.737			
- Inzet psychiater	14.182			
- Overige kosten	44.757			
Totaal verwachte subsidiabele kosten Centrale Toegang		**1.121.668**		
Subsidie				
- Bijdrage Zwolle DVO Centrale Toegang 2018	-1.155.000			
Totaal beschikbare subsidie		**-1.155.000**		
			-33.332	
Subsidiabele kosten Trajectbewaking				
- Inzet medewerkers Trajectbewaking	190.817			
Totaal verwachte subsidiabele kosten Trajectbewaking		**190.817**		
Subsidie				
- Bijdrage Zwolle DVO Centrale Toegang inzake Trajectbewaking	-220.000			
Totaal beschikbare subsidie		**-220.000**		
			-29.183	
Resultaat DVO CT 2017			**-15.483**	
Saldo DVO Centrale Toegang inclusief Trajectbewaking			**-77.998**	***(V)***

Team VIA
Team VIA is een vangnet/bemoeizorgteam. Het team biedt zorg aan mensen die zich in een zorgwekkende situatie bevinden en om wie anderen zich zorgen maken. Het doel van deze zorg is maatschappelijk herstel van cliënten bevorderen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 28 december 2017 met kenmerk 13378-2017/SA47009333

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Directe personele inzet GGD	205.121		
- Indirecte personele inzet GGD (ondersteunende uren div. afdelingen)	23.124		
- Dekking kosten overhead	88.712		
- Inzet ketenpartners	348.419		
- Overige kosten	19.693		
Totaal subsidiabele kosten		**685.069**	
Subsidie			
- Subsidie Zwolle 2018	-670.480		
- Restant subsidie Team VIA 2017 t.b.v. inzet wegwerken wachtlijsten	-45.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-715.480**	
Saldo subsidie Team VIA		**-30.411**	***(V)***

Team Zwerfjongeren

Team Zwerfjongeren heeft ten doel het in kaart brengen van het aantal zwerfjongeren in de regio IJsselland en hen te voorzien van begeleiding. De doelstelling van laatstgenoemde activiteit is het zoveel mogelijk zelfstandig laten functioneren van jongeren, waar mogelijk via samenwerking met regulier hulp- en dienstverleningsaanbod.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 28 december 2017 met kenmerk 13378-2017/SA47009333

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Directe personele inzet GGD	7.211		
- Indirecte personele inzet GGD (ondersteunende uren div. afdelingen)	2.288		
- Dekking kosten overhead	13.672		
- Inzet ketenpartners	138.336		
- Overige kosten / inkomsten	-10.559		
Totaal subsidiabele kosten		**150.949**	
Subsidie			
- Subsidie Zwolle 2018	-133.920		
- Restant subsidie Team VIA 2017 t.b.v. inzet wegwerken wachtlijsten	-15.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-148.920**	
Saldo subsidie Team Zwerfjongeren		**2.029**	***(N)***

Verpleegkundigen spreekuur/spuitomruil (Calamiteitenreserve Dak- en thuislozen)

Voor de gemeente Zwolle coördineren wij de medische kosten voor niet verzekerde dak- en/of thuislozen. Wij voeren de beoordeling uit, stemmen af met de betrokken huisarts en beheren de financiën.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 28 december 2018 met kenmerk 13378-2017/SA47009333

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	-		
- Dekking kosten overhead	-		
- Overige kosten	1.860		
Totaal subsidiabele kosten		**1.860**	
Subsidie			
- Subsidie Zwolle 2018	-20.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-20.000**	
Saldo subsidie Verpleegkundigen spreekuur/spuitomruil		**-18.140**	***(V)***

Zwolle Gezonde Stad

Zwolle Gezonde Stad is een beweging waarin professionals van publieke en private partijen samen met bewoners zich inzetten om de gezonde leefstijl aantrekkelijk en gemakkelijk te maken voor jongeren en senioren. De beweging is gebaseerd op de (JOGG) aanpak. Zwolle Gezonde Stad richt zich op drie sporen: Gezond Gedrag, Gezonde Omgeving en Gezonde Zorg.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 28 december 2018 met kenmerk 13378-2017/SA47009333

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	25.426		
- Dekking kosten overhead	10.704		
- Overige kosten	6.975		
Totaal subsidiabele kosten		**43.105**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2018	-35.000		
- Aanvulende subsidie Zorg voor Sport en Bewegen 2018	-9.250		
Totaal beschikbare subsidie		**-44.250**	
Saldo subsidie Zwolle Gezonde Stad		**-1.145**	***(V)***

Loverboys

De focus in het preventieproject loverboys is gericht op het vergroten van seksuele weerbaarheid van jongeren en het signaleren van loverboys en seksueel grensoverschrijdend gedrag in de leeftijd van 13-18 jaar:

- met een laag opleidingsniveau (PrO, VMBO en MBO);
- die kwetsbaar zijn door bijvoorbeeld gedragsstoornissen of problemen thuis.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 28 december 2018 met kenmerk 13378-2017/ SA4709333

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	4.593		
- Dekking kosten overhead bedrijfsvoering	2.065		
- Kosten uitvoering	15.120		
- Bijdrage scholen	-3.293		
Totaal subsidiabele kosten		**18.485**	
Subsidie			
- Subsidie 2018 gemeente Zwolle	-20.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-20.000**	
Saldo subsidie afrekening Loverboys		**-1.515**	***(V)***

Gezond Gewicht kinderen in Zwolle 2018

In Zwolle zijn ruim 25.000 kinderen in de leeftijd van 2 t/m 18 jaar. Op basis van cijfers van de Jeugdgezondheidszorg (schooljaar 2014-2015) wordt ingeschat dat ongeveer 2850 van deze kinderen overgewicht hebben, waarvan 360 kinderen ernstig.

Tot en met 2015 is er in gemeente Zwolle veel aandacht geweest voor de ketenaanpak rond het thema gezond gewicht bij kinderen. Dit werd gefinancierd door subsidies vanuit de Academische Thuiszorg Werkplaats en private gelden. Nadat deze financiering gestopt is, heeft in 2016 een werkgroep zich gebogen over de vraag op welke wijze de inzet rond kinderen met (dreigend) overgewicht geborgd kan worden en zo de opgedane ervaring niet verloren te laten gaan. Resultaat is geweest dat er in 2017 een pilot is gestart gericht op het versterken en verbreden van de zorg voor kinderen met overgewicht. De afspraak is dat we kiezen voor een praktische aanpak, met realistische doelen en daarbij een realistisch evaluatieplan. Dat wil zeggen dat we klein beginnen, met een ketenaanpak in 2 stadsdelen te weten Dieze en Zwolle Zuid.

Behorend bij Subsidieverlening "Gezond Gewicht kinderen in Zwolle 2018" d.d. 16 november 2018 met kenmerk 64745-2018/SA47009910

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2018	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	14.332		
- Dekking kosten overhead	5.509		
- Overige kosten (facturen iresearch)	11.519		
Totaal subsidiabele kosten		**31.360**	
Subsidie			
- Subsidie 2018 gemeente Zwolle	-22.024		
- Restant subsidie 2017 gemeente Zwolle	-14.066		
Totaal beschikbare subsidie		**-36.090**	
Saldo subsidie Aanpak Gezond Gewicht Zwolle		**-4.730**	***(V)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 20 maart 2018 met kenmerk 13170-2018/SA47009560

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	42.297		
- Overige kosten	6.637		
Totaal subsidiabele kosten		**48.934**	
Subsidie			
- Subsidie Zwolle 2018	-45.516		
Totaal beschikbare subsidie		**-45.516**	
Saldo subsidie Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg		**3.418**	***(N)***

JGZ Voorzorg

Doel van Voorzorg is om kindermishandeling en/of verwaarlozing te voorkomen door inzet op:

- Verbetering van het zwangerschap- en geboorteproces voor moeder en kind; gezond gedrag en medische zorg tijdens de zwangerschap.
- Verbetering van de gezondheid en ontwikkeling van het kind; competente en verantwoordelijke opvoeding.
- Verbetering van de persoonlijke ontwikkeling van de moeder en haar mogelijkheden voor opleiding en werk zodat de moeder in de toekomst meer kan betekenen voor haar kind; gezinsplanning, opleiding, werk, enz.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 15 december 2017 met kenmerk 17166-2017/SA47009203

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	65.473		
Totaal subsidiabele kosten		**65.473**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Zwolle 2018	-65.473		
Totaal beschikbare subsidie		**-65.473**	
Saldo subsidie JGZ Voorzorg		**-**	***(-)***

Zwolse aanpak personen met verward gedrag

Uit een onderzoek in 2016 blijkt dat de bestaande (zorg-)structuur voor veel gevallen van personen die verward gedrag vertonen toereikend is, maar ook enkele knelpunten kent. Per maart 2017 werkt GGD IJsselland – in opdracht van gemeente Zwolle- als projectleider samen met de hulpdiensten, overheidsinstanties en diverse zorgaanbieders om tot een plan van aanpak te komen voor deze doelgroep. De samenwerking steekt voornamelijk in op het verbreden en herbevestigen van bestaande afspraken en werkwijzen voor personen met verward gedrag. Hieruit voortkomend is in september 2017 voor een drietal pilots een subsidieaanvraag ingediend bij ZonMw.

In november 2017 heeft het project ruim 200.000 euro subsidie van ZonMw ontvangen, waarmee drie pilots 24 maanden kunnen draaien. Belangrijke onderdelen van het project zijn o.a. de klankbordgroep ervaringsdeskundigen, de 24/7 bereik- en beschikbaarheid van Team VIA en de training Grip op Verwardheid (MEE IJsseloevers en Impluz). GGD IJsselland begeleidt de pilots de komende twee jaar, heeft doorlopend aandacht voor monitoring en evaluatie en legt verantwoording af aan ZonMw.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 31 mei 2018 met kenmerk 28876-2018 SA47009673

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	28.024		
- Dekking kosten overhead	12.511		
- Overige kosten:			
- Piket	16.346		
- Klankbordgroep	8.682		
- Grip op Verwardheid	51.792		
- Overig	4.401		
Totaal subsidiabele kosten		**121.756**	
Subsidie			
- Subsidie ZonMw via gemeente Zwolle	-94.628		
Totaal beschikbare subsidie		**-94.628**	
Saldo subsidie Verwarde Personen (Zwolle)		**27.128**	***(N)***

Regionaal procesadviseur ten behoeve van Zwolse aanpak personen met verward gedrag

Vanaf augustus 2017 werden, naast Zwolle, de andere tien gemeenten in IJsselland door de regionaal procesregisseur vanuit GGD IJsselland begeleid om tot een eigen, operationeel plan te komen voor de doelgroep personen met verward gedrag. Per 1 oktober 2018 heeft elke gemeente een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. GGD IJsselland blijft ook nadien betrokken bij zowel de regionale als lokale initiatieven.

Behorend bij subsidieverlening gemeente Zwolle met kenmerk 28866-2018 47009672 d.d. 31 mei 2018 en
Behorend bij honoreringsbrief ZonMW inzake projectnummer 60-63800-98-2054 d.d. 20 april 2017 met kenmerk 2017/08843/ZONMW

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	34.595		
- Dekking kosten overhead	14.564		
- Overige kosten	255		
Totaal subsidiabele kosten		**49.414**	
Subsidie			
- Subsidie ZonMW via gemeente Zwolle	-38.298		
Totaal beschikbare subsidie		**-38.298**	
Saldo subsidie Verwarde Personen IJsselland 2017-2018		**11.116**	***(N)***

Totaal overzicht Financiële verantwoording 2018 DVO Centrale Toegang en projecten gemeente Zwolle 2018

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Projecten	Totaal subsidiabele kosten per project	Totaal maximale subsidie per project	Saldo subsidie-afrekening per project	
Centrale Toegang	1.312.485	-1.390.483	-77.998	
Team VIA	685.069	-715.480	-30.411	
Team Zwerfjongeren	150.949	-148.920	2.029	
Verpleegkundigen spreekuur/spuitomruil	1.860	-20.000	-18.140	
Zwolle Gezonde Stad	43.105	-44.250	-1.145	
Loverboys	18.485	-20.000	-1.515	
Gezond Gewicht kinderen in Zwolle 2018	31.360	-36.090	-4.730	
Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg	48.934	-45.516	3.418	
JGZ Voorzorg	65.473	-65.473	0	
Zwolse aanpak personen met verward gedrag	121.756	-94.628	27.128	
Regionaal procesadviseur ten behoeve van Zwolse aanpak personen met verward gedrag	49.415	-38.298	11.117	
Totaal overzicht Financiële verantwoording DVO Centrale Toegang en projecten gemeente Zwolle 2018	**2.528.890**	**-2.619.138**	**-90.247**	***(V)***

Gemeente Dalfsen

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die

niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Dalfsen d.d. 21 december 2017 met kenmerk DOC/17/228742

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	35.866		
- Overige kosten	794		
Totaal subsidiabele kosten		**36.660**	
Subsidie			
- Subsidie Dalfsen 2018	-62.561		
Totaal beschikbare subsidie		**-62.561**	
Saldo subsidie Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg Dalfsen		**-25.901**	***(V)***

Gemeente Deventer

VCJG Deventer

De GGD heeft een eindredacteur geleverd voor de website van het Virtueel Centrum Jeugd en Gezin van de gemeente.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	16.585		
- Dekking kosten overhead	5.775		
Totaal subsidiabele kosten		**22.360**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2018	-22.360		
Totaal beschikbare subsidie		**-22.360**	
Saldo subsidie Virtueel CJG Deventer		**-**	***(-)***

Gezond in Deventer (zgn. GIDS gelden)

De GIDS ‘Gezond in de Stad’ middelen, die Deventer ontvangt, bedoeld om gezondheidsverschillen tussen groepen in de stad te verminderen, zijn met 4 jaar verlengd van 2018 t/m 2021. Een deel van deze middelen wordt ingezet voor het programma Samen Gezond in Deventer (voor programmaleiding, onderzoek (ontwikkeling en evaluatie) en activiteiten/interventies gericht op verschillende doelgroepen).

Behorend bij verlening projectsubsidie Gezond in Deventer 2018 en 2019 d.d. 11 januari met kenmerk BLD/2017.2198805 en 2017.2206227

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Netwerkcoördinatie	21.363		
- Onderzoek, interventie begeleiding en evaluatie	29.855		
- Activiteitenbudget	10.888		
Totaal subsidiabele kosten		**62.105**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2018	-72.000		
- Gemeente Deventer werkzaamheden website en nieuwsbrief SGID	-9.000		
- Restant subsidie Gezond in Deventer 2017	-4.878		
- Restant subsidie GG aanpak Deventer 2017	-4.786		
- Restant subsidie Redactie website Samen Gezond in Deventer	-3.837		
Totaal beschikbare subsidie		**-94.501**	
Saldo subsidie Gezond in Deventer		**-32.396**	***(V)***

Gezonde school aanpak Deventer

Met de Gezonde School aanpak wordt er voor een langere periode door een school aandacht besteed aan één of meerdere gezondheidsthema's. Deventer wil met extra ondersteuning aan scholen in de gemeente zorgen dat meer scholen meedoen met de aanpak. Daarnaast is er aandacht voor het borgen van Gezonde School activiteiten in het school gezondheidsbeleid, het schoolplan en het curriculum.

Behorend bij verlening projectsubsidie Borging Gezonde School 2017/2018 d.d. 21 februari 2017 met kenmerk MO/2017.1995601

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	19.236		
- Dekking kosten overhead	7.829		
- Overige kosten	16.709		
Totaal subsidiabele kosten		**43.774**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2018	-26.125		
- Restant subsidie gemeente Deventer 2017	-15.259		
Totaal beschikbare subsidie		**-41.384**	
Saldo subsidie Gezonde school aanpak Deventer		**2.390**	***(N)***

Nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Deventer

Gemeente Deventer heeft GGD IJsselland de opdracht gegeven om de totstandkoming van de lokale gezondheidsnota 2019-2022 te begeleiden en realiseren. De opdracht bestaat uit drie onderdelen, te weten:

1. Presentatie van de uitkomsten van de gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen van de GGD, gecombineerd met de resultaten van het bewonersonderzoek 2017.
2. Interactief proces met stakeholders intern en extern om input op te halen van draagvlak te creëren voor de ambities en doelstellingen in de nota.
3. Een kadernota lokaal gezondheidsbeleid voor de periode 2019-2022 ter vaststelling door de gemeenteraad.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Zwolle d.d. 28 december 2018 met kenmerk 13378-2017/SA47009333 en bij subsidiebeschikking d.d. 10 augustus 2018 met kenmerk 44217-2018/SA9760

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	3.461		
- Dekking kosten overhead	1.243		
- Overige kosten	16.662		
Totaal subsidiabele kosten		**21.366**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Deventer 2018	-22.098		
Totaal beschikbare subsidie		**-22.098**	
Saldo subsidie Nota lokaal gezondheidsbeleid Deventer		**-732**	***(V)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Deventer d.d. 31 januari 2018 met kenmerk BLD/2018.2227456

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag	
Subsidiabele kosten Inzet Orthopedagoog		
- Personele inzet GGD	40.530	
Subsidiabele kosten Logopedist Kenniscentrum VVE		
- Personele Inzet GGD	74.256	
Subsidiabele kosten Prenatrale huisbezoeken I project Vroeg Erbij		
- Personele inzet GGD	959	
Subsidiabele kosten Deelname Commissie van Toelaatbaarheidsverklaringen		
- Personele inzet GGD	10.622	
Totaal subsidiabele kosten		**126.367**
Subsidie		
- Subsidie Deventer 2018	-113.777	
Totaal beschikbare subsidie		**-113.777**
Saldo subsidie aanvullende activiteiten Deventer		**12.590** ***(N)***

Gemeente Hardenberg

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Hardenberg d.d. 29 november 2017 met kenmerk 2141770/2162064

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD			
- Aansluiten zorgstructuur onderwijs	85.318		
- Inzet Orthopedagoog	60.997		
- Prenatale zorg en ondersteuning	8.999		
Totaal subsidiabele kosten		**155.314**	
Subsidie			
- Subsidie Hardenberg 2018	-137.995		
Totaal beschikbare subsidie		**-137.995**	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten Hardenberg		**17.319**	***(N)***

Gemeente Olst-Wijhe

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Olst-Wijhe d.d. 18 december 2017 met kenmerk 4454-2017

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD			
- Inzet Orthopedagoog	6.804		
- Project Vroeg Erbij/Prenatale huisbezoeken	341		
- Transformatie jeugdhulp - Preventieplan	406		
- Zorgstructuren: CJG overleg, SOT's en MDO's	12.464		
Totaal subsidiabele kosten		**20.015**	
Subsidie			
- Subsidie Olst-Wijhe 2018	-19.467		
Totaal beschikbare subsidie		**-19.467**	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten Olst-Wijhe		**548**	***(N)***

Gemeente Ommen

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Ommen d.d. 29 november 2017, zaaknr. 2142187 en doc.nr. 2066526

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD			
- Inzet Orthopedagoog	5.390		
- Prenatale zorg en ondersteuning	3.055		
- Aansluiten zorgstructuur onderwijs	23.995		
Totaal subsidiabele kosten		**32.440**	
Subsidie			
- Subsidie Ommen 2018	-33.610		
Totaal beschikbare subsidie		**-33.610**	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten Ommen		**-1.170**	***(V)***

Gemeente Raalte

Raalte Gezond

Het doel van Raalte Gezond is om uitvoering te geven aan de voornemens in het lokaal gezondheidsbeleid. Deze algemene doelstelling is verder uitgewerkt in een aantal subdoelstellingen:

- Realiseren van een samenhangende, integrale aanpak van overgewicht bij alle leeftijdscategorieën;
- Meer bekendheid van de landelijke norm voor alcoholgebruik en bewustwording van de risico's van alcoholgebruik;
- Vergroten van de bewustwording van 'gezonde leefstijl' bij bewoners, lokale partners en andere beleidsterreinen binnen de gemeente.

Behorend bij Verlening eenmalige subsidie Raalte Gezond 2018 d.d. 21 december 2017

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	13.409		
- Dekking kosten overhead	5.510		
- Overige kosten/inkomsten	11.139		
Totaal subsidiabele kosten		**30.058**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Raalte Gezond 2018	-26.030		
- Bijdrage gemeente Raalt i.v.m. extra inzet	-4.028		
Totaal beschikbare subsidie		**-30.058**	
Saldo subsidie Raalte Gezond		**-**	***(-)***

GIDS in Raalte

Gezond in… is het stimuleringprogramma dat GIDS-gemeenten helpt bij het versterken van hun lokale aanpak van gezondheidsachterstanden. In de periode 2015 t/m 2017 ontving de gemeente Raalte de GIDS subsidie. Gezond in…wordt uitgevoerd in het kader van het Nationaal Programma Preventie. Het programma werkt hierbij nauw samen met gemeenten en diverse andere partners en wordt gefinancierd door het ministerie VWS. De GGD vervult de rol van externe projectleider en coördinatorschap in het kader van het lokale Gezondheidsbeleid.

Behorend bij Uitbetaling GIDS gelden 2018 d.d. 20 december 2018

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	18.059		
- Dekking kosten overhead	7.418		
- Overige kosten/inkomsten	28.603		
Totaal subsidiabele kosten		**54.080**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Raalte GIDS-gelden 2018	-28.000		
- Restant subsidie Raalte GIDS-gelden 2015-2017	-40.013		
Totaal beschikbare subsidie		**-68.013**	
Saldo subsidie GIDS-gelden Raalte		**-13.933**	***(V)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Raalte d.d. 21 december 2017 met kenmerk 6032-2017

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD			
- Inzet orthopedagoog	8.232		
- Project vroeg erbij / prenatale huisbezoeken	975		
- Contactpersoonschap CJG	25.846		
Totaal subsidiabele kosten		**35.053**	
Subsidie			
- Subsidie Raalte2018	-36.062		
Totaal beschikbare subsidie		**-36.062**	
Saldo subsidie aanvullene activiteiten Raalte		**-1.009**	***(V)***

Gemeente Staphorst

Startnotitie lokaal gezondheidsbeleid Staphorst

Gemeente Staphorst wil een nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid uitbrengen. Als eerste stap is de wens een startnotitie te schrijven, met als doel duidelijke kaders aan te brengen. Bij de totstandkoming van de startnotitie hecht de gemeente veel waarde aan het tijdig betrekken van stakeholders. Ook is het van belang dat de startnotitie aansluit bij de lokale situatie van Staphorst. De gemeente geeft aan dat er al veel gebeurt ten aanzien van gezondheid. Het is de wens om hier meer samenhang in aan te brengen, inclusief een fasering. In de startnotitie wordt een eerste aanzet gegeven van een inventarisatie van hetgeen er al is op het gebied van publieke gezondheid en wat de uiteindelijke stip op de horizon is. Het Kennis & Expertisecentrum van GGD IJsselland is gevraagd om het proces van de totstandkoming van de startnotitie te begeleiden en de startnotitie te schrijven. Op basis van de startnotitie wordt een nota lokaal gezondheidsbeleid geschreven die vervolgens wordt uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's. Indien gewenst kan de GGD, in een aparte opdracht, hierbij ook ondersteunen.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	3.738		
- Dekking kosten overhead	1.344		
Totaal subsidiabele kosten		**5.082**	
Subsidie			
- Subsidie gemeente Staphorst 2018	-5.460		
Totaal beschikbare subsidie		**-5.460**	
Saldo subsidie Startnotitie lokaal gezondheidsbeleid Staphorst		**-378**	***(V)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die

niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Staphorst d.d. 8 februari 2018 met kenmerknr: UIT/18-076356 en uw aanvullende bijdrage op d.d. 11 januari 2019.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD			
- Boekenbas en Bas in de Buurt	16.124		
Totaal subsidiabele kosten		**16.124**	
Subsidie 2018			
- Subsidie Staphorst 2018	-10.200		
- Aanvullende bijdrage Staphorst 2018	-5.924		
Totaal beschikbare subsidie		**-16.124**	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten Staphorst (Boekenbas)		**0**	***(V)***

Gemeente Steenwijkerland

Fit op School Steenwijkerland

In de gemeente Steenwijkerland wordt al sinds 2015 ingezet op borging van de Gezonde Schoolaanpak via de aanpak Fit op School. De coördinatie ligt in handen van de GGD. De gemeente is in 2018 gestart met het beschikbaar stellen openstellen van subsidie voor (voor)schoolorganisaties. De jeugdverpleegkundige heeft een centrale rol als adviseur van de scholen bij de inzet van de subsidie. Daarnaast is er binnen de gemeente Steenwijkerland een Preventie Platform opgericht, waarin (voor) scholen, Sociaal Werk de Kop, toegang Jeugd, de gemeente en de GGD zijn vertegenwoordigd. Door het platform worden signalen op gebied van gezondheid en licht pedagogische ondersteuning gebundeld en daar waar relevant gemeente breed opgepakt.

Behorend bij Verlening subsidie Borging Fit op school 2018 d.d. 21 juni 2018

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	7.487		
- Dekking kosten overhead	3.043		
- Overige kosten	5.416		
Totaal subsidiabele kosten		**15.946**	
Subsidie			
- Subsidie Steenwijkerland 2018	-26.164		
Totaal beschikbare subsidie		**-26.164**	
Saldo subsidie Borging Fit op School		**-10.218**	***(V)***

Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg

De gemeente is op grond van de Wet Publieke gezondheid verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. De Jeugdgezondheidszorg is er voor alle kinderen in IJsselland en draagt bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen. De kerncompetentie van de Jeugdgezondheidszorg is expertise van de normale ontwikkeling van het kind en preventieve zorg. De kerntaken van de Jeugdgezondheidszorg zijn: vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, volgen van de ontwikkeling en de gezondheid van jeugdigen, tijdig signaleren van mogelijke risico's, inschatten van de behoeften aan zorg, geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding en zo nodig doorverwijzen naar curatieve gezondheidszorg of jeugdhulp.

Gemeenten kunnen de jeugdgezondheidszorgprofessionals ook preventieve activiteiten laten uitvoeren in het kader van de Jeugdwet en/of andere wetgeving. Dit noemen we aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg. Aanvullend op het basispakket worden specifieke subsidies beschikbaar gesteld door gemeenten om aanvullende activiteiten te kunnen leveren op het gebied van de Jeugdge-

zondheidszorg. De financiële verantwoording betreft de aanvullende activiteiten zoals deze bedoeld zijn in de wijziging Besluit Publieke gezondheid en de activiteiten van de Jeugdgezondheidszorg die niet uniform aan alle kinderen worden aangeboden en met de nieuwe Jeugdwet niet onder de Wet Publieke gezondheid vallen.

Behorend bij subsidiebeschikking gemeente Steenwijkerland d.d. 18 december 2017 met zaaknummer 277189

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD			
- KIK Kind in de Kern	67.458		
- Prenatale zorg / stevig ouderschap	11.597		
- Overige kosten	230		
Totaal subsidiabele kosten		**79.285**	
Subsidie			
- Subsidie Steenwijkerland 2018	-92.300		
Totaal beschikbare subsidie		**-92.300**	
Saldo subsidie aanvullende activiteiten Steenwijkerland		**-13.015**	***(V)***

Overige projecten

OTO jaarplan 2018

Sinds 2008 stelt het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport structureel-stimuleringsgelden beschikbaar voor het opleiden, trainen en oefenen (OTO) van zorginstellingen. Het doel van deze OTO-stimuleringsgelden is de kwaliteit van de geneeskundige opvang bij crisis en rampen te verbeteren. Om dit te bereiken, hebben Netwerk Acute Zorg regio Zwolle en de veiligheidsregio's IJsselland, Drenthe en Noord en Oost Gelderland gezamenlijk een Regionaal Steunpunt OTO ROAZ-regio Zwolle gerealiseerd. Dit Regionaal Steunpunt OTO ondersteunt zorginstellingen in de ROAZ-regio Zwolle bij het ontwikkelen en uitvoeren van hun OTO-beleid. Het OTO-steunpunt verdeelt de gelden die beschikbaar zijn over de verschillende zorgpartners en legt dit ter verantwoording en accordering voor aan het Regionaal Overleg Acute Zorg. De toetsing van de besteding van de gelden wordt gedaan door zelfevaluatie en visitatie. Vanuit het OTO-steunpunt worden projecten geïnitieerd die tot doel hebben de voorbereiding van zorginstellingen op rampen en crises te verbeteren.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Kosten			
- Diverse kosten	9.053		
Totaal subsidiabele kosten		**9.053**	
Subsidie			
- Bijdrage Isala klinieken	-9.053		
Totaal beschikbare subsidie		**-9.053**	
Saldo project OTO-GROP		**0**	-

Gezonde school

De Gezonde School aanpak is een landelijk ontwikkelde methode voor PO, VO en MBO scholen om aandacht te besteden aan gezondheid van hun leerlingen. Het vormt een belangrijk onderdeel van het Nationaal Programma Preventie (NPP) 2014-2018. De overheid streeft er naar dat in 2030 alle scholen met deze methode werken en herkenbaar zijn met het vignet Gezonde School. De GGD fungeert als preventieadviseur van deelnemende scholen.

Financiële verantwoording project 8006 Gezonde school van 1-1-2018 t/m 31-8-2018

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	18.372		
- Dekking kosten overhead	7.941		
- Overige kosten	-		
Totaal subsidiabele kosten		**26.313**	
Subsidie			
- Subsidie Gezonde school	-38.460		
- Nog te ontvangen subsidie 2017 project 8006 Gezonde School	28.456		
Totaal beschikbare subsidie		**-10.004**	
Saldo subsidie Gezonde school		**16.309**	***(N)***

Financiële verantwoording project 8006 Gezonde school van 1-9-2018 t/m 31-12-2018

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	7.281		
- Dekking kosten overhead	3.251		
- Overige kosten	-		
Totaal subsidiabele kosten		**10.532**	
Subsidie			
- Subsidie Gezonde school	pm		
Totaal beschikbare subsidie		**-**	
Saldo subsidie Gezonde school		**10.532**	***(N)***

<u>Voorstad Beweegt</u>

Voorstad Beweegt is een gezondheidsbevorderend programma in de wijk Voorstad (Deventer) waarin samen met bewoners wordt gewerkt aan gezondheid en een gezonde omgeving. Het programma werkt volgens een zogenaamde community-aanpak. Het project wordt gefinancierd door FNO (Fonds NutsOhra) en heeft een looptijd van juli 2016 – eind 2019. GGD heeft de projectleiding en onder-zoekscoördinatie. Zij legt inhoudelijk en financieel verantwoording af aan FNO.

Behorend bij toekenning subsidieaanvraag Voorstad Beweegt van Fonds NutsOhra d.d. 13 april 2016

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2018	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	22.663		
- Dekking kosten overhead	8.535		
- Overige kosten/inkomsten	65.911		
Totaal subsidiabele kosten		**97.109**	
Subsidie			
- Subsidie Voorstad Beweegt 2018	-100.000		
- Tekort subsidie Voorstad Beweegt 2017	2.019		
Totaal beschikbare subsidie		**-97.981**	
Saldo subsidie 2018 Voorstad Beweegt		**-872**	***(V)***

<u>Toolkit verloskundigen en infectieziekten</u>

Dit project betreft de ontwikkeling van een Toolkit voor ondersteuning van verloskundigen ten aanzien van infectiepreventie in de zwangerschap.

Behorend bij Toekenning subsidie RIVM d.d. 15 juni 2017

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	8.414		
- Dekking kosten overhead	3.098		
- Overige kosten	4.150		
Totaal subsidiabele kosten		**15.662**	
Subsidie			
- Restant subsidie RIVM 2017	-15.058		
Totaal beschikbare subsidie		**-15.058**	
Saldo subsidie Toolkit verloskundingen en infectieziekten		**604**	***(N)***

Creating Healthy School Communities

Met het creëren van een gezonde school community wordt beoogd de Gezonde School Aanpak op een praktische, duurzame wijze vorm te geven in vmbo-scholen van Landstede scholengroep, uitgaande van de 'eigen kracht' van de betrokkenen in de school. Leerlingen, schoolpersoneel en ouders werken gezamenlijk aan een Gezonde School, die het maken van gezonde keuzes in eet- en beweeggedrag op school en thuis stimuleert. Participerend onderzoek, social marketing strategieën, nudging en (peer)educatie worden gebruikt om leerlingen, ouders en docenten actief bij de community te betrekken en hun motivatie, capaciteiten en mogelijkheden te versterken.

Het project is een samenwerking van de VU, Windesheim, GGD IJsselland en Landstede Groep. De 4 interventie-scholen hebben een coördinator, die wordt gecoacht door een expert in onderwijs en een expert in gezondheidsbevordering. De ontwikkeling van de gezonde school community en het effect op het eet- en beweeggedrag van de leerlingen worden onderzocht. De GGD is als gezondheidsbevorderaar betrokken bij dit project.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	2.164		
- Dekking kosten overhead	911		
- Overige kosten	1.396		
Totaal subsidiabele kosten		**4.471**	
Subsidie			
- Bijdrage VU Amsterdam	-2.541		
Totaal beschikbare subsidie		**-2.541**	
Saldo subsidie Creating Healthy School Communities		**1.930**	***(N)***

Masterplan Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De projectperiode van het masterplan is gestart in september 2015. Vanaf 1 september 2016 is de afdeling JGZ volgens de nieuwe werkwijze en systematiek gaan werken die is vastgelegd in het Masterplan JGZ. Doelstelling van het masterplan was herinrichting van het basispakket, het ontwikkelen van een nieuwe werkwijze en integrale jeugdgezondheidszorg voor 0-18 jaar. Om dit pakket te kunnen voorbereiden en op inhoud goed te kunnen implementeren is in programmamanagement voorzien. De projectgroep heeft de doelstelling gerealiseerd en de basis gelegd voor het verder versterken van de competenties van professionals en het werken volgens de achterliggende inhoudelijke visie. In 2018 was er in totaal een krediet beschikbaar van € 114.000, in totaal is hier in 2018 € 66.000 aan gerealiseerde kosten aan toegerekend. Hiermee is het Masterplan JGZ afgerond.

Regionaal 24/7 meldpunt Team VIA

Door een subsidie van ZONMW is het per 1 september 2018 mogelijk dat Team VIA ook buiten kantoortijden voor de regiogemeenten bereikbaar is. Deze 24/7 bereikbaarheid gold per november 2017 al voor de gemeente Zwolle, wat als zeer prettig werd ervaren. Professionals, maar ook inwoners uit de gemeenten: Ommen, Hardenberg, Dalfsen, Steenwijkerland, Kampen, Zwartewaterland, Staphorst, Zwolle, Olst-Wijhe en Raalte kunnen contact opnemen met 24/7 Team VIA om zorgen te melden. Dit kan telefonisch en via een digitaal meldformulier op de website (melding maatschappelijke zorg).

De trajectbegeleiders van Team VIA zijn bereikbaar voor het beantwoorden van vragen, het delen van zorgen, meedenken en adviseren bij complexe situaties op momenten dat het nog niet helder is welke zorgen aanwezig zijn of wanneer hulpverlening niet betrokken is.

Behorend bij Honorering van uw subsidieaanvraag projectnummer 6380440007 d.d. 4 mei 2018 met kenmerk 2018/09557/ZonMw en Toekenning aanvullende financiële bijdrage projectnummer 6380440007 d.d. 14 september 2018 met kenmerk 2018/20316/ZonMw.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	2.162		
- Dekking kosten overhead	778		
- Kosten inzet Pilot VIA	6.488		
- Overige kosten	23.296		
Totaal subsidiabele kosten		**32.724**	
Subsidie			
- Subsidie ZonMw	-80.480		
- Aanvullende subsidie ZonMw	-8.185		
Totaal beschikbare subsidie		**-88.665**	
Saldo subsidie Regionaal 24/7 meldpunt Team VIA 2018		**-55.941**	***(V)***

Makelaar Jong Leren Eten

Vanaf 2017 geven Natuur en Milieu Overijssel en GGD IJsselland te Zwolle samen uitvoering aan het project Jong Leren Eten. Het ministerie van EZ en VWS vragen aandacht voor voedseleducatie en hebben hun beleid in het programma Jong Leren Eten 2017-2020 vastgelegd. Dit landelijke programma krijgt zijn uitwerking in de regio en daarvoor is per provincie een makelaar “Jong Leren Eten” aangesteld. Voor de provincie Overijssel is dat Natuur en Milieu Overijssel. Voor de uitvoering is een comakelaar aangesteld vanuit de GGD IJsselland. De (co)makelaars hebben een centrale rol in de uitvoering en (dus het succes) van het programma.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie 2017	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	18.211		
- Dekking kosten overhead	7.485		
- Overige kosten	7		
Totaal subsidiabele kosten		**25.703**	
Subsidie			
- Bijdrage Natuur en Milieu Overijssel	-19.275		
Totaal beschikbare subsidie		**-19.275**	
Saldo subsidie Makelaar Jong Leren Eten		**6.428**	***(N)***

Suïcidepreventie

Met het project ‘Zelfmoord? Praat erover!’ is de regio IJsselland aangesloten bij het landelijke SUPRANET-traject van 113 Zelfmoordpreventie (SUïcidePReventie ActieNETwerk). In 2016 zijn reeds zes regio’s met suïcidepreventie gestart en 113 streeft naar 16 aangesloten regio’s in 2020. In juni 2018 was de Kick-off van het project, waarmee een officiële start is gemaakt met het IJssellandse suïcidepreventie-netwerk. Er waren zo’n 85 mensen aanwezig vanuit gemeenten, zorg, welzijn, politie, scholen en kerken. De brede betrokkenheid maakte duidelijk dat suïcidepreventie een taak is van velen.

Het uiteindelijke doel van Supranet en het project ‘Zelfmoord? Praat erover!’ is dat burgers in de regio IJsselland niet langer eenzaam en radeloos sterven door suïcide. Beoogd wordt:

- het taboe rond suïcide te doorbreken;
- suïcidale gedachten en uitingen beter te signaleren en vervolgens bespreekbaar te maken;
- van daaruit sneller toe te leiden naar professionele hulpverlening.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	48.878		
- Dekking kosten overhead	18.445		
- Overige kosten	8.198		
Totaal subsidiabele kosten		**75.521**	
Subsidie			
- Subsidie deelnemende gemeenten GGD IJsselland 2018	-122.627		
Totaal beschikbare subsidie		**-122.627**	
Saldo subsidie Suïcidepreventie (Supranet IJsselland)		**-47.106**	*(V)*

Preventie Cuba Buurtzorg

Vanuit het streven naar zelfredzaamheid en zorgonafhankelijkheid ziet Buurtzorg preventie als een kerntaak van de wijkverpleging. Dat kan worden ingevuld in individuele cliënt situaties, maar ook door werkzaamheden, die zich richten op de (bewoners van de) wijk. Als ideaal ziet Buurtzorg de wijkverpleegkundige weer als aanspreekpunt in de wijk, die samenwerkt met het medische en sociale domein aan het signaleren en de preventie van gezondheidsrisico's. Zij stimuleert de totstandkoming van netwerken of steunsystemen in de wijk, ontwikkelt preventieve programma's en voert deze uit. Deze preventieprogramma's richten zich op groepen mensen die veelal nog geen gediagnosticeerde ziekte of zorgvraag hebben, maar bij wie wel sprake is van risicofactoren.

Begin 2017 heeft de "Focusgroep Cuba" - een groep (huis)artsen die sinds 4 jaar stages en werkbezoeken naar Cuba organiseert en de gezondheidszorg daar goed kent - contact gezocht met Buurtzorg. Cuba heeft een sterk ontwikkelde eerstelijn, waarin door goede samenwerking tussen wijkverpleging, huisartsen, epidemiologen en inwoners, preventie sterk is ontwikkeld. Daarbij zijn de resultaten van de Cubaanse gezondheidszorg vergelijkbaar met die van Nederland, terwijl zij slechts de helft aan financiële middelen investeren.

Het is interessant om te onderzoeken hoe en in hoeverre deze werkwijze in Nederland geïmplementeerd kan worden. Buurtzorg Nederland zal in het voorjaar van 2018 starten met het project 'Cubaanse preventie' in de gemeenten Utrecht, Amersfoort, Leiden en Heiloo1. Het project beoogt om - geïnspireerd door de Cubaanse werkwijze - ervaring op te doen met collectieve preventie in een aantal wijken in Nederland. Een aantal essentiële onderdelen zijn te onderscheiden:

- Basisteam = wijkverpleegkundige, huisarts en wijkepidemioloog. De wijkverpleegkundige van Buurtzorg heeft de leiding in de wijken. Huisarts, wijkepidemioloog en wijkbewoners hebben een ondersteunende rol;
- Actieve betrokkenheid van wijkbewoners, die een focusgroep vormen;
- Focus op één preventieonderwerp per groep of wijk.

Het Kennis & Expertisecentrum van GGD IJsselland is gevraagd om de rol van wijkepidemioloog in te vullen en daartoe zowel de proces- als effectevaluatie uit te voeren. Doelstelling van het onderzoek is om de implementatie van de Cubaanse werkwijze te volgen (en zo nodig bij te sturen) (proces) en de veranderingen, die zijn gerealiseerd (resultaat of effect) te meten.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	18.715		
- Dekking kosten overhead	7.873		
- Overige kosten	95		
Totaal subsidiabele kosten		**26.683**	
Subsidie			
- Bijdrage Buurtzorg NL inzet preventie KEC april - augustus	-17.775		
Totaal beschikbare subsidie		**-17.775**	
Saldo subsidie Preventie Cuba Buurtzorg		**8.908**	***(N)***

Onderzoek gezondheidsbevordering statushouders in Hardenberg

Voor de uitvoering van het raadsvoorstel 'Blijven is Meedoen'.is een aanjager en verbinder aangesteld, die de opdracht heeft meegekregen om een plan van aanpak te ontwikkelen, met partners uit het veld, maar ook nadrukkelijk de statushouders. Er zijn drie speerpunten benoemd, namelijk onderwijs, werk & participatie en gezondheidsbevordering. Begin 2018 was het plan van aanpak 2018-2019 is gereed en betrokkenen hebben de uitvoering ter hand genomen. Uit het plan van aanpak: "We willen meer aandacht voor de gezondheid van statushouders. Dit is immers het vertrekpunt om te kunnen integreren. Statushouders willen vaak niets liever dan gewoon meedoen. Het gevoel van eigen regie en weer van betekenis zijn. Dit heeft een niet te onderschatten positief effect op gezondheid". Een van de actiepunten is een nader onderzoek inzetten om de huidige, concrete behoeften van betrokken partijen rondom gezondheidsbevordering en statushouders beter in kaart te brengen en vervolgacties uit te werken. (o.a. met gezondheidsinstellingen, huisartsen en statushouders).

Gezondheid wordt breed omschreven; zowel de lichamelijke, als mentale, als sociale gezondheid. Daarmee heeft het ook een relatie met de andere speerpunten, nl werk en participatie. Het gaat ook om dagbesteding , bijvoorbeeld stage, vrijwilligerswerk of een baan. Uit meedenkavonden die de gemeente, gezamenlijk met betrokken partijen (denk aan Vluchtelingenwerk, De Stuw, VNG en GGD) heeft georganiseerd, kwamen drie belangrijke problemen naar voren:

- Er wordt door statushouders een drempel ervaren om hulp te zoeken (onbekend, andere cultuur);
- Statushouders kennen de weg naar hulp niet;
- Communicatie (ervaren taalbarrière als er wel hulp gevraagd wordt/is).

GGD IJsselland is gevraagd om onderzoek te doen naar de behoeften van betrokken partijen naar gezondheidsbevordering van statushouders en op basis van de uitkomsten aanbevelingen te doen voor vervolgacties.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	**Bedrag**		
Kosten			
- Personele inzet GGD	3.215		
- Dekking kosten overhead	1.444		
Totaal subsidiabele kosten		**4.659**	
Subsidie			
- Subsidie Hardenberg 2018	-4.872		
Totaal beschikbare subsidie		**-4.872**	
Saldo subsidie Onderzoek Statushouders Hardenberg		**-213**	***(V)***

De oudere zelf aan het roer

Het project "De oudere zelf aan het roer!" loopt van 1 juni 2018 tot 1 december 2019 en de GGD ontvangt hiervoor een provinciale subsidie. In 2018 is met de afzonderlijke gemeenten in IJsselland een gesprek gevoerd rond het thema: wat heeft de "nieuwe oudere" nodig om gezond, vitaal en veilig langer zelfstandig thuis te wonen (of liever op de plek te wonen, die zij/hij verkiest)? Gemeenten gaven heel diverse actuele thema's aan bijvoorbeeld armoede en eenzaamheid, informele zorg, cultuursensitieve zorg en kwetsbare ouderen.

GGD en gemeenten hebben samen onderzocht wat er al is op het genoemde thema en vervolgens aan diverse lokale partijen (ouderen, lokale partners, gemeente) gevraagd, waar de GGD nog een zinvolle bijdrage kan leveren. In 2018 bestond die bijdrage uit:

- aanleveren van verdiepende analyses t.a.v. bepaalde thema's;
- geven van informatie over positieve gezondheid;
- adviseren over vragenlijsten voor huisbezoeken;
- meedenken over registratie en evaluatie van bepaalde nieuwe interventies;
- bijdragen aan overleg met provincie over regionale uitrol van bepaalde interventies;
- deelnemen aan lokaal overleg over integrale ouderenzorg.

Ook is er in enkele gemeenten een start gemaakt met verdiepend onderzoek:

- het uitvoeren van een tussentijdse evaluatie (VVT Zwolle);
- het opstellen van een meerjarig evaluatieplan t.b.v. nieuwe interventie (VVT Staphorst).

Behorend bij Subsidieverlening De oudere zelf aan het roer d.d. 17 mei 2018 met kenmerk 2018/0221654 en zaaknummer 4630668

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie subsidie	Bedrag		
Kosten			
- Personele inzet GGD	16.038		
- Dekking kosten overhead	6.819		
- Overige kosten	-		
Totaal subsidiabele kosten		**22.857**	
Subsidie			
- Subsidie Provincie Overijssel 2018	-56.000		
Totaal beschikbare subsidie		**-56.000**	
Saldo subsidie De oudere zelf aan het roer		**-33.143**	***(V)***

Wet verplichte GGZ

De WVGGZ treedt per 2020 in werking. Regio IJsselland, waaronder de gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Kampen, Ommen, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle, is pilotregio. De pilot behelst o.a. het inrichten van een verplicht regionaal overleg en de ambitie om ook de implementatie van de andere onderdelen van de wet al voor te bereiden. Voor Deventer, Olst-Wijhe en Raalte wordt gestreefd naar een zoveel mogelijke gezamenlijke werkwijze. De programmamanager inventariseert wat er moet worden geregeld om de WVGGZ te implementeren en wat hierbij de aandachtspunten zijn voor de verschillende gemeenten. Dit wordt uitgewerkt in een concreet plan van aanpak voor de implementatie van de WVGGZ dat door de partners breed gedragen dient te worden en door de gemeenten bestuurlijk vastgesteld. Vervolgens verzorgd deze programmamanager in samenwerking met de partners, gemeenten en de programmamanager DOWR voor uitvoering en implementatie van het plan van aanpak. Het jaar 2019 wordt zoveel mogelijk benut om proef te draaien en hiaten te signaleren en ontrafelen. De programmamanager bewaakt daarbij de voortgang en bespreekt deze regelmatig met alle betrokken partijen, zowel de partners als de gemeenten, zodat waar nodig kan worden bijgestuurd. Indien bijsturing gewenst dan wel noodzakelijk is, doet zij daarvoor concrete voorstellen.

+ = Nadeel (N), - = Voordeel (V)

Specificatie kosten	Bedrag		
Subsidiabele kosten			
- Personele inzet GGD	8.163		
- Dekking kosten overhead	3.310		
- Overige kosten	15.498		
Totaal subsidiabele kosten		**26.971**	
Subsidie			
- Subsidie Wet Verplichte GGZ diverse gemeenten	-35.880		
Totaal beschikbare subsidie		**-35.880**	
Saldo subsidie Wet Verplichte GGZ		**-8.909**	***(V)***

Bijlage 3: Kapitaallasten

Rente en premies van aangegane langlopende geldleningen	185.126	
Rente van aangegane kortlopende geldleningen	1.556	
Afschrijvingen	322.365	
		509.047
Af: rente wegens belegging van overtollige geldmiddelen		
Door te berekenen kapitaallasten		509.047
Doorberekende kapitaallasten:		
aan programma's	78.752	
aan kostenplaatsen	454.020	
Totaal doorberekende kapitaallasten		532.772
Negatief saldo kapitaallasten		23.725

Bijlage 4: Staat van activa

Omschrijving van de kapitaaluitgaven	Aanschafwaarde per 01-01-2018	Vermeerderingen 2018	Verminderingen 2018	Aanschafwaarde per 31-12-2018	Maatstaf van afschrijving	Totaal afschrijvingen / aflossingen per 01-01-2018	Afschrijving 2018	Extra afschrijving 2018	Totaal afschrijvingen/ aflossingen t/m 2018	Boekwaarde per 01-01-2018	Boekwaarde per 31-12-2018	Rente-lasten cf. begroting 2018 2,42%	Totaal van de kapitaallasten Bedrag
Huisvesting													
Huisvesting - ondergrond	800.000			800.000		0	0		0	800.000	800.000,00	19.360	19.360
Huisvesting - opstallen	2.200.000			2.200.000	40 jr. lin.	82.500	55.000		137.500	2.117.500	2.062.500,00	51.244	106.244
Huisvesting Deventer	91.076			91.076	15 jr. lin.	40.300	6.072		46.372	50.776	44.704,00	1.229	7.301
Huisvesting Deventer	79.860			79.860	15 jr. lin.	0	5.324		5.324	79.860	74.536,00	1.933	7.257
Inventaris CB lokaties	122.839		65.515	57.324	15 jr. lin.	49.135	8.189		57.324	73.704	0,00	1.784	9.973
Renovatie gebouw 2014	96.746			96.746	15 jr. lin.	5.644	6.450	0	12.094	91.102	84.652,00	2.205	8.655
Renovatie C-gebouw 2015	3.234.660			3.234.660	40 jr. lin.	121.300	80.867	0	202.167	3.113.360	3.032.493,00	75.343	156.210
Renovatie C-gebouw 2016	1.663.595			1.663.595	40 jr. lin.	62.385	41.590		103.975	1.601.210	1.559.620,00	38.749	80.339
Renovatie C-gebouw inventaris	421.508			421.508	15 jr. lin.	42.151	28.101		70.252	379.357	351.256,00	9.180	37.281
JGZ inventaris CB locaties	0	184.332		184.332	15 jr. lin.	0	0		0	0	184.332,00	0	0
Totaal	**8.710.284**	**184.332**	**65.515**	**8.829.101**		**403.415**	**231.593**	**0**	**635.008**	**8.306.869**	**8.194.093,00**	**201.027**	**432.620**
Administratie en algemeen beheer													
Investeringen 2014	19.021			19.021	4 jr. lin.	16.642	2.379		19.021	2.379	0,00	58	2.437
ICT Voorzieningen ZA ivm renovatie	79.276			79.276	10 jr. lin.	11.891	7.928		19.819	67.385	59.457,00	1.631	9.559
Investeringen automatisering 2016	81.473			81.473	5 jr. lin.	24.442	16.295		40.737	57.031	40.736,00	1.380	17.675
ICT investeringen KCC	6.982			6.982	4 jr. lin.	2.619	1.745		4.364	4.363	2.618,00	106	1.851
Mobiele telefonie	8.346	23.374		31.720	4 jr. lin.	0	2.086		2.086	8.346	29.634,00	202	2.288
Totaal	**195.098**	**23.374**	**0**	**218.472**		**55.594**	**30.433**	**0**	**86.027**	**139.504**	**132.445,00**	**3.377**	**33.810**
Medische materialen alg. gezondheidszorg													
Wachtdienstauto 2011	40.090			40.090	5 jr. lin.	36.081	4.009		40.090	4.009	0,00	97	4.106
Wachtdienstauto 2017	37.260			37.260	5 jr. lin.	0	7.452		7.452	37.260	29.808,00	902	8.354
Vervanging software röntgenapparaat	21.148			21.148	10 jr. lin.	6.874	2.115		8.989	14.274	12.159,00	345	2.460
Vervanging software röntgenapparaat 2015	12.887			12.887	5 jr. lin.	5.798	2.577		8.375	7.089	4.512,00	172	2.749
Conversiekosten overgang Orion Globe ->Orion Pytheas	25.788			25.788	5 jr. lin.	10.316	5.158		15.474	15.472	10.314,00	374	5.532
Investering 2016 GIS Interface	25.000			25.000	5 jr. lin.	5.000	5.000		10.000	20.000	15.000,00	484	5.484
Röntgenapparaat	0	172.831		172.831	10 jr. lin.	0	0		0	0	172.831,00	0	0
Totaal	**162.173**	**172.831**	**0**	**335.004**		**64.069**	**26.311**	**0**	**90.380**	**98.104**	**244.624,00**	**2.374**	**28.685**
Medische materialen jeugdgezondheidszorg													
Instrumentarium e.d. jaar aanschaf 2013	17.243			17.243	5 jr. lin.	15.520	1.723		17.243	1.723	0,00	42	1.765
Vaccinatiekoelkasten	46.053			46.053	10 jr. lin.	11.529	4.605		16.134	34.524	29.919,00	835	5.440
Vouwmachine	23.728			23.728	10 jr. lin.	8.306	2.373		10.679	15.422	13.049,00	373	2.746
Mobiele telefonie	67.483			67.483	4 jr. lin.	41.193	16.871		58.064	26.290	9.419,00	636	17.507
Investering gehoorscreening	84.563			84.563	10 jr. lin.	12.549	8.456		21.005	72.014	63.558,00	1.743	10.199
Totaal	**239.070**	**0**	**0**	**239.070**		**89.097**	**34.028**	**0**	**123.125**	**149.973**	**115.945,00**	**3.629**	**37.657**
Totaal	**9.306.625**	**380.537**	**65.515**	**9.621.647**		**612.175**	**322.365**	**0**	**934.540**	**8.694.450**	**8.687.107,00**	**210.407**	**532.772**

Bijlage 5: Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 01-01-2018	Vermeerderingen				Verminderingen				Saldo per 31-12-2018	Resultaatbestemming 2017		Saldo per 31-12-2018 na resultaat-bestemming 2017	Bespaarde rente ten laste van exploitatie
		ten laste van de exploitatie of (hulp)kosten-plaatsen	ten laste van balansposten vaste activa	aanwending t.l.v. balans	ten laste van projecten buiten de exploitatie	ten gunste van de exploitatie of (hulp)kosten-plaatsen	ten gunste van balansposten vaste activa	aanwending t.g.v. balans	ten gunste van projecten buiten de exploitatie		vermeerdering	vermindering		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Algemene reserve														
Algemene reserve	482.340					210.734				271.606	210.734		482.340	
Totaal algemene reserves	482.340	-	-	-	-	210.734	-	-	-	271.606	210.734	-	482.340	-
Bestemmingsreserves														
Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers	463.941					20.349				443.592			443.592	
Risicoreserve	148.400	125.540								273.940			273.940	
Reserve SOA sense	22.500									22.500			22.500	
Groot onderhoud gebouw	49.920	50.000								99.920			99.920	
Bestemming saldo 2017	210.734									210.734		210.734	-0	
Totaal bestemmingsreserves	895.495	175.540	-	-	-	20.349		-	-	1.050.686	-	210.734	839.952	-
Totaal reserves	**1.377.835**	**175.540**	**-**	**-**	**-**	**231.083**	**-**	**-**	**-**	**1.322.292**	**210.734**	**210.734**	**1.322.292**	**-**
Voorzieningen														
-														
Totaal voorzieningen	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal reserves en voorzieningen	**1.377.835**	**175.540**	**-**	**-**	**-**	**231.083**	**-**	**-**	**-**	**1.322.292**	**210.734**	**210.734**	**1.322.292**	**-**

Bijlage 6: Toelichting reserves en voorzieningen

Eigen vermogen

Reserves

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2018	482.340	
Toevoeging n.a.v. bestemming exploitatieresultaat 2017	210.734	
Vrijval conform besluitvorming	-/- 210.734	
Saldo per 31 december 2018		482.340

Bestemmingsreserves

Publieke gezondheidszorg Asielzoekers

Saldo per 1 januari 2018	463.941	
Onttrekking tekort PGA 2018	-/- 20.349	
Saldo per 31 december 2018		443.592

Per 1 januari 2010 is het beheer van het asielzoekerscentrum Schalkhaar ondergebracht bij GGD IJsselland. Door de Stichting MOA Oost Nederland zijn gelden overgedragen voor o.a. afdekking van de kosten van onevenredige plaatsing van medewerkers (meer geplaatst dan toegestaan volgens contract). De reserve dient ter dekking van eventuele toekomstige frictiekosten die hieruit kunnen ontstaan.

Risicoreserve

Saldo op 1 januari 2018	148.400	
Storting a.g.v.opslag in de tarieven 2018	+/+125.540	
Saldo per 31 december 2018		273.940

Deze reserve dient voor het af dekken van risico's op additionele activiteiten. Deze reserve wordt gevoed middels een opslag in het tarief. De projecten die door GGD IJsselland in de loop van het jaar worden uitgevoerd worden gefinancierd op basis van vastgestelde tarieven die aan de subsidiërende organisaties in rekening worden gebracht. Voor de risico's die samenhangen met uitvoering van projecten is in het tarief een opslag opgenomen. Deze opslag wordt gereserveerd voor toekomstige (onzekere) verplichtingen. De omvang van de reservering wordt bepaald op basis van het totale volume van de projecten. De storting in de reserve is conform de geldende tariefafspraken.

Reserve SOA sense

Saldo op 1 januari 2018	22.500	
Géén mutaties in 2018	0	
Saldo per 31 december 2018		22.500

Aangezien er sprake is van geoormerkte gelden (rijksbijdrage) en het de verwachting is dat de rijksbijdrage voor SOA sense in de komende jaren naar beneden wordt bijgesteld, is in de Bestuursrapportage najaar 2014 een raming opgenomen om het verwachte positief saldo op deze taak te reserveren. Eventuele toekomstige risico's met betrekking tot deze taak kunnen hieruit worden gedekt.

Reserve groot onderhoud gebouw

Saldo op 1 januari 2018	49.920	
Storting conform primitieve begroting 2018	+/+ 50.000	
Saldo per 31 december 2018		99.920

In de begroting 2017 is voor het eerst een storting gedaan in de nieuw gevormde reserve groot onderhoud gebouw. Deze storting is gebaseerd op de nieuwe exploitatiebegroting van het kantoorgebouw na renovatie.

Bestemming jaarrekeningsaldo 2017

Saldo op 1 januari 2018	210.734	
Vrijval t.g.v. exploitatie 2018	-/- 210.734	
Saldo per 31 december 2018		0

Totaal van bovenstaande reserves per 31 december 2018	**1.322.292**

Bijlage 7: Langlopende geldleningen

Naam geldgever	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Jaar van de laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag begin dienstjaar	Rente 2018	Aflossing 2018	Restantbedrag einde dienstjaar	T.b.v.
BNG	8.134.010	2036	3,32	5.732.859	190.331	221.325	5.511.534	Huisvesting
TOTAAL				**5.732.859**	**190.331**	**221.325**	**5.511.534**	

Bijlage 8: Overzicht gemeentelijke bijdragen

Gemeente	Totaal
Dalfsen	923.812
Deventer	3.162.050
Hardenberg	2.066.168
Kampen	1.844.772
Olst-Wijhe	575.394
Ommen	577.594
Raalte	1.126.270
Staphorst	622.498
Steenwijkerland	1.343.663
Zwartewaterland	871.416
Zwolle	4.134.328
Totaal	**17.247.965**

Bijlage 9: Overzicht overlopende activa en passiva

Overlopende activa

Vooruitbetaalde bedragen boekjaar 2018:		63.790
Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel:		
Projecten GGD	65.556	
Regio twente afrekening MMK 2017		
Nog te factureren bedragen	955.680	
Diversen	14.600	
Subtotaal		1.035.836
Overige nog te ontvangen bedragen		14.944
Totaal overlopende activa		**1.114.570**

Overlopende passiva:

Vooruitontvangen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel:		
Projecten GGD	484.840	
Forensische leerstoel	14.667	
Subtotaal		499.507
Overige vooruitontvangen bedragen boekjaar 2018		
Incidentele middelen JGZ		6.042
Nog te betalen bedragen boekjaar 2018:		
Rente vaste geldlening	129.613	
BTW	11.376	
Ontslagvergoeding		
Nog te betalen kosten huisvesting	90.980	
Waarborgsommen	2.430	
Nog te betalen automatiseringskosten	21.833	
Afrekening Politie Oost Nederland inzake DVO forensische geneeskunde		
Loonkosten (afdracht loonheffing en pensioenpremie december 2018)	1.139.383	
Asbestclaim Gemeente Zwolle		
IKB 2016 (vakantiegeld over de periode juni t/m december 2016)		
Inhuur derden	45.969	
Overige nog te betalen bedragen	155.886	
Subtotaal		1.597.470
Totaal overlopende passiva		**2.103.019**

Overlopende activa

Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel.

Omschrijving	Saldo per 1 januari 2018	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31 december 2018
Projectkosten GGD				
Team Zwerfjongeren	9.193	158.113	150.949	2.029
Bemoeizorg Jeugd	15.112	15.112	0	0
Loverboys	71	71	0	0
JGZ Voorzorg	506	506	0	0
Coördinatie Zwolle Gezonde Stad	556	556	0	0
We Can Young	6.992	6.992	0	0
Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg	0	45.516	45.516	0
JGZ Voorzorg	0	65.473	65.473	0
Zwolse aanpak personen met verward gedrag	0	94.628	121.756	27.128
Regionaal procesadviseur ten behoeve van Zwolse aanpak personen met verward gedrag	0	38.298	49.414	11.116
Saldo subsidie-afwikkeling GGD projecten gemeente Zwolle	***32.430***	***425.265***	***433.108***	***40.273***
Verwarde personen Zwolle	3.214	3.214	0	0
Verwarde Personen IJsselland	7.401	7.401	0	0
Gezonde School	31.219	31.219	10.532	10.532
Preventie Cuba Buurtzorg	0	17.775	26.683	8.908
Samen in Beweging	0	0	5.843	5.843
Menukaart gezonde school Hardenberg	5.006	5.006	0	0
Voorstad Beweegt	2.018	2.018	0	0
Totaal projectkosten GGD	**81.288**	**491.898**	**476.166**	**65.556**

Overlopende passiva

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Saldo per 1 januari 2018	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31 december 2018
Projectkosten GGD				
Centrale Toegang	15.483	1.375.000	1.312.485	77.998
Team VIA	52.240	715.480	737.309	30.411
Verpleegkundigen spreekuur/spuitomruil	18.318	20.000	20.178	18.140
Zwolle Gezonde Stad	0	44.250	43.105	1.145
Loverboys	0	20.000	18.485	1.515
Gezond Gewicht kinderen in Zwolle 2018	0	36.090	31.360	4.730
Aanvullende activiteiten Jeugdgezondheidszorg	30.205	0	30.205	0
Saldo subsidie-afwikkeling GGD projecten gemeente Zwolle	***116.246***	***2.210.820***	***2.193.127***	***133.939***
Aanvullende activiteiten JGZ Dalfsen	31.063	62.561	67.723	25.901
VCJG Deventer	0	22.360	22.360	0
Gezond in Deventer	4.878	89.623	62.105	32.396
Onderzoek GG aanpak Deventer	4.786	0	4.786	0
Redactie website Samen Gezond in Deventer (SGiD)	3.837	0	3.837	0
Gezonde school aanpak Deventer	15.259	0	15.259	0
Aanvullende activiteiten JGZ Ommen	0	33.610	32.440	1.170
GIDS in Raalte	40.013	28.000	54.080	13.933
Aanvullende activiteiten JGZ Raalte	0	36.062	35.053	1.009
Fit op School Steenwijkerland	0	26.164	15.946	10.218
Aanvullende activiteiten JGZ Steenwijkerland	0	92.300	79.285	13.015
Gezonde School	2.763	0	2.763	0
Voorstad Beweegt	0	97.981	97.109	872
Toolkit verloskundigen en infectieziekten	15.058	0	15.058	0
Masterplan JGZ	113.671	0	113.671	0
Regionaal 24/7 meldpunt Team VIA	0	88.665	32.724	55.941
Suïcidepreventie	0	122.627	75.521	47.106
De oudere zelf aan het roer	0	56.000	22.857	33.143
Wet verplichte GGZ	0	35.880	26.971	8.909
Zorgopleiding	133.344	594.258	623.290	104.309
Psittacose	0	19.974	16.995	2.979
Statushouders	97.033	0	97.033	0
Startnotitie lokaal gezondheidsbeleid Staphorst	5.851	0	5.851	0
Aanvullende activiteiten JGZ Staphorst	5.284	0	5.284	0
Totaal projectkosten GGD	**589.086**	**3.616.885**	**3.721.128**	**484.840**

Bijlage 10: Incidentele baten en lasten

In 2018 hebben zich de volgende incidentele baten en lasten voorgedaan:

- Binnen GGD IJsselland worden artsen Maatschappij en gezondheid (profielen Jeugdgezondheidszorg en infectieziektenbestrijding opgeleid. GGD IJsselland betaalde opleidingskosten en ontving hiervoor achteraf een vergoeding. Door invoering van een landelijk werkgeverschap voor deze artsen en daarmee een wijziging in financiering van de opleiding voor arts Maatschappij en Gezondheid heeft eind 2018 een afrekening van de lopende trajecten plaatsgevonden. In december is € 192.000 ontvangen.
- Bij het opstellen van de bestuursrapportage is een gedeelte van de post onvoorzien gereserveerd voor onvoorziene uitgaven in de laatste maanden van 2018. Het waren geen aanleidingen om dit budget van € 50.000 aan te spreken waardoor het saldo in 2018 onbenut is gebleven.

Bijlage 11: Publicatie bezoldiging topfunctionarissen 2018

Bij de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland worden als topfunctionaris aangemerkt: de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen, alsmede de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en degene of degenen belast met de dagelijkse leiding van de gehele organisatie. Indien die topfunctionarissen tevens ambtsdrager zijn in de zin van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (omdat zij burgemeester of wethouder zijn van een aan de regeling deelnemende gemeente), vallen zij in hun hoedanigheid van topfunctionaris bij de gemeenschappelijke regeling toch onder de WNT. De vraag of de topfunctie wel of niet bezoldigd is, doet aan de toepasselijkheid van de WNT niets af.

	A.M. van den Berg
Functiegegevens	Directeur Publieke Gezondheid GGD
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	111.681
Beloningen betaalbaar op termijn	17.932
Subtotaal	129.613
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	129.613
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband 2017 (in fte)	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	111.281
Beloningen betaalbaar op termijn	16.682
Totale bezoldiging 2017	127.963

De bestuursleden (zowel algemeen bestuur als dagelijks bestuur) zijn onbezoldigd

Naam	Functie
tot 1-6-2018	
Algemeen Bestuur	
E.W. Anker	Voorzitter Algemeen Bestuur
A.M. van den Berg	Secretaris Algemeen Bestuur
J. Uitslag	Lid Algemeen Bestuur
J.W.J. Kolkman	Lid Algemeen Bestuur
J. Janssen	Lid Algemeen Bestuur
E. Spaan	Lid Algemeen Bestuur
A.G.J. Strien	Lid Algemeen Bestuur
K. Scheele	Lid Algemeen Bestuur
G. Hiemstra	Lid Algemeen Bestuur
T.C. Segers	Lid Algemeen Bestuur
H.J. Frantzen-Boeve	Lid Algemeen Bestuur
G. Knol	Lid Algemeen Bestuur
E. Meijerink	Lid Algemeen Bestuur
Dagelijks Bestuur	
E.W. Anker	Voorzitter Dagelijks Bestuur
J. Janssen	Eerste vicevoorzitter Dagelijks Bestuur
J.W.J. Kolkman	Tweede vicevoorzitter Dagelijks Bestuur
A.M. van den Berg	Secretaris Dagelijks Bestuur

Naam	Functie
per 1-6-2018	
Algemeen Bestuur	
M. van Willigen	Voorzitter Algemeen Bestuur
A.M. van den Berg	Secretaris Algemeen Bestuur
A. Mussche	Lid Algemeen Bestuur
T. Jongman-Smit	Lid Algemeen Bestuur
J.P van der Sluis	Lid Algemeen Bestuur
G. Toeter-Aalderink	Lid Algemeen Bestuur
A. te Rietstap	Lid Algemeen Bestuur
G. Knol	Lid Algemeen Bestuur
J.W.J. Kolkman	Lid Algemeen Bestuur
J. Uitslag	Lid Algemeen Bestuur
K. Scheele	Lid Algemeen Bestuur
A.G.J. Strien	Lid Algemeen Bestuur
K. Sloots	Lid Algemeen Bestuur
Dagelijks Bestuur	
M. van Willigen	Voorzitter Dagelijks Bestuur
J.W.J. Kolkman	Eerste vicevoorzitter Dagelijks Bestuur
G. Knol	Tweede vicevoorzitter Dagelijks Bestuur
A.M. van den Berg	Secretaris Dagelijks Bestuur

Bijlage 12: Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland te Zwolle

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland te Zwolle gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming me de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de relevante verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 13 december 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de balans per 31 december 2018;
- de toelichting op de balans per 31 december 2018 met daarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen waardering en resultaatbepaling en andere toelichtingen;
- bijlage 1: Lasten en baten per taak met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld;
- bijlagen 5, 6, 9, 10 en 11.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

IJsselland

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 251.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- inleiding;
- jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- bijlagen 2, 3, 4, 7, 8.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

IJsselland

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 13 december 2018.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - dat baten en lasten, alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 23 mei 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J. Spijkerboer RA

Colofon

Jaarstukken GGD IJsselland 2018

Jaarverslag en jaarrekening over 2018

GGD IJsselland
Zeven Alleetjes 1, 8011 CV Zwolle
Schurenstraat 8a, 7413 RA Deventer

Centraal postadres
Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Contact
T 038 428 14 28
I www.ggdijsselland.nl
E info@ggdijsselland.nl
T @ggdijsselland